

Forum: Brugergruppemøde
Tid: Torsdag den 15. marts 2018, kl. 18.30
Formøde for Arbejdsgruppen kl. 17.30
Sted: Kommunalbestyrelsessalen

Deltagere: Brugergruppen
Formand Leif Pedersen
Direktør for By, Kultur, Miljø & Beskæftigelse Elisabeth Gadegaard
Wolstrup
Afdelingsleder Susanne Kremmer
Enhedsleder Hans-Henrik Høg
Driftsleder Steen Westring
Medarbejdere fra Albertslund Forsyning og Affald & Genbrug
Anne Thorup Eriksen, HOFOR

Dato: 8. marts 2018
Sags nr.:00.22.04-P35-1-18
Sagsbehandler: lip

Afbud:
Referent: Lissi Petersen

1. **Godkendelse af dagsorden**
2. **Orientering fra HOFOR v/Anne Thorup Eriksen**
  - Status på projekter
  - Stikledningsordning
  - Valg af brugerrepræsentant til HOFORs bestyrelse v/Povl Markussen

Mødesager:

3. **Brugergruppens Årsberetning 2017** – side 4
Bilag vedlagt
4. **Albertslund Forsynings Årsrapport 2017** – side 8
Bilag vedlagt
5. **Agenda Center Albertslund Årsberetning og regnskab 2017** – side 48
Foreløbigt bilag vedlagt, der mangler underskrift på regnskabet, revisorprotokollat og regnskabserklæring er ikke modtaget.

Sager til drøftelse/orientering:

6. **Handlingsplan for overgang til lavtemperaturfjernvarme** – side 86
Bilag vedlagt
7. **Status på affaldsordning** – side 89
  - a. **Status på affaldsplan 2013-2018 og på kommende affaldsplan**
Bilag vedlagt
  - b. **Affaldsplan 2013-2018 (2019)**
Bilag vedlagt
  - c. **Status på Indsamling På Tværs (IPT)**
Bilag vedlagt
  - d. **Kontrolsortering - Agenda Center Albertslund**

**BY, KULTUR, MILJØ &
BESKÆFTIGELSE**

**Byg, Miljø & Forsyning
Energi & Administration**

Albertslund Kommune
Nordmarks Allé 1
2620 Albertslund

albertslund@albertslund.dk
T 43 68 68 68

8. Status på belysningsområdet

9. Spørgsmål fra Brugergruppemedlemmer: - side 120

Bendte Egenhardt, Den Østrigske Villaby og Henrik Dahlberg,
Grundejerforeningen Rødager:

Lys på Herstedøstervej/manglende lys på Harrestrupstien/den
alternative vej mod Ballerup ad Hold-An-Vej er heller ikke belyst.

- Kurt Kondrup, Ejerforeningen Askebo:
Har det betydning for boligens energimærkning, at den overgår til
lavtemperatur?
- Henrik Dahlberg, Grundejerforeningen Rødager:
Efterlyser erfaringer fra 14 dages tømning af madaffald sommeren
2017?
Bilag vedlagt

10. Valg til:

- Arbejdsgruppen

Følgende er på valg for perioden marts 2018 til marts 2020:

Karsten Wenneberg, VA afd. Vest 6 – lejer – **genopstiller**
Lars Bremer, AB Syd, gård- og rækkehuse – lejer – **genopstiller**
Pia Larsen, grundejerforeningen Albertslund Vest 1 – ejer – **genopstiller**
Preben Pedersen, grundejerforeningen Poppelhusene – ejer –
genopstiller ikke

Poul Juul, Herstedøster Villaby – ejer, har meldt sig som kandidat

- Agenda Center Albertslund

Der er valg i lige år, valgt i 2016:

Birthe Nielsen, VA afd. 9 Galgebakken – lejer – **genopstiller**
Lars Bremer, AB Syd gård- og rækkehuse – lejer – **genopstiller**
Rudi Tobisch, grundejerforeningen Godthåbsparken – ejer –
genopstiller
Tove Jensen, VA afd. 4 Syd – lejer – **genopstiller**

- VEKS Kundeforum:

Der er valg i lige år, valgt i 2016:

Rudi Tobisch, grundejerforeningen Godthåbsparken – ejer – **ønsker
ikke genvalg, der skal vælges en ny repræsentant**

- Sundhedsrådet:

Der er valg hvert 4. år, valgt i 2014:

Birgit Hauer – ejerboliger – **genopstiller ikke**
Curt Gotthard – lejeboliger – **genopstiller ikke**

Der har været annonceret efter kandidater i Albertslundposten,
godkendelse af ny konstituering forelægges Social- &
Sundhedsudvalget i marts og kommunalbestyrelsen på mødet den 10
april.

Tine Rytsel – lejeboliger, har meldt sig som kandidat

11. Orientering fra formanden

12. Orientering fra Forvaltningen

- Grøn Dag
- Brugergruppedag/tur
- Evaluering af tur til Amager Ressource Center (ARC) den 15. februar
2018

13. Eventuelt

Brugergruppens årsrapport 2017

Forord

Betydende emner og store beslutninger var på Brugergruppens dagsorden i 2017. De nye affaldsordninger skulle for alvor stå deres prøve, der kom en omfattende belyningsplan og den store handleplan for indførelse af lavtemperaturfjernvarme i 2025 blev konkretiseret og præsenteret for Brugergruppen.

Affald & Genbrug

2017 var året, hvor de nye affaldsordninger med sortering i 6 fraktioner ved husstanden for alvor skulle stå sin prøve. Efter opstarten i oktober 2016 er 2017 gået med få styr på driften af affaldsordningerne. Især i starten af året var der store udfordringer, men heldigvis er der sket en række forbedringer, og driften har det seneste halvår været nogenlunde stabil.

Det blev hurtigt tydeligt, at borgerne viste stor interesse og vilje for at sortere. Genbrugsprocenten steg derfor også til knap 40 %. Især blev der sorteret store mængder plast. Mængderne kom bag på hele systemet, og specielt for stativområderne medførte det indsats for at øge kapaciteten, så borgerne kunne komme af med al deres plast.

Belysning

Byens belysning skal moderniseres og gøres mindre energitung, og turen er kommet til belysning på stierne og i boligområderne. Der blev nedsat en ad hoc arbejdsgruppe i Brugergruppen, og de fleste boligområder har udpeget en lysambassadør. Resultatet af deres arbejde blev en omfattende udrulningsplan for renovering af belysningen i boligområderne. Stor ros til lysambassadørernes engagement

Lavtemperaturfjernvarme

Handleplanen for, hvordan det bliver muligt, at gå fra traditionel fjernvarme til at indføre lavtemperaturfjernvarme i byen i 2025 er blevet konkretiseret, og der tegner sig et mere og mere tydeligt billede af realiseringen.

Vand

Indenfor vandområdet er det især stikledningsordningen, der har givet anledning til debat i Brugergruppen. Ordningen, der har fungeret i flere år, er i 2017 blevet revitaliseret og alle husejere er blevet kontaktet på ny.

Kanalen gennem Syd har været gennemgået den helt store renovering, og gennem året har man endelig kunnet se resultatet. Renoveringen forventes at være helt færdig i starten af 2018.

Leif Pedersen, formand for Brugergruppen og Miljø- og Byudvalget.

Affald & Genbrug

2017 var det første år med de nye affaldsordninger. Brugergruppen har løbende været orienteret og involveret i, hvordan det er gået, det har båret givet gode erfaringer og udfordringer.

Genbrugsprocenten er steget til knap 40 %. Generelt har der været en stærk vilje og interesse fra borgerne til at sortere affaldet. Når genbrugsprocenten ikke er endnu højere skyldes det dels, at der stadig er boligområder, der på grund af renovering ikke er kommet i gang endnu og dels, at der stadig kommer meget madaffald i restfraktionen. For at hjælpe borgerne til at sortere mere madaffald, er det besluttet, at man fra foråret 2018 vil indføre kraftigere madaffaldsposer.

Mængden af sorteret plast er imidlertid meget større end forventet. Her er borgerne gået "all in". Der sorteres så meget plast, at det har givet udfordringer for de borgere, der har stativer og kassetter – plasten kan ikke være i kassetterne. Det har ligeledes været en udfordring for især småbørnsfamilier og store familier at få plads til restaffaldet i sækken. For at afhjælpe stativområderne har forvaltningen gennem året holdt møder med de enkelte stativområder for at finde lokalt tilpassede løsninger. Nogle områder har fået opsat minicontainere til ekstra plast og restaffald, mens andre har indgået uformelle aftaler om "nabohjælp", hvor de familier, der har rigeligt plads i affaldsstativet giver lov til at andre kan benytte den overskydende plads.

Der er blevet opsat centrale kuber til plast ved indkøbscentrene, og det er tillige muligt at sætte ekstra plast ud i sække eller at inddrage papirkassetten til plast. Endelig er der omdelt såkaldte minimizere, der kan komprimere den bløde plast, til alle i stativområderne.

De nye ordninger for haveaffald og storskrald har været debatteret flittigt i Brugergruppen. For mange boligejere har det været et stort ønske at få de gamle ordninger med fast ruteindsamling tilbage igen. Ud over bøvlet med at skulle bestille afhentning, hver gang man har noget haveaffald eller storskrald, har koteletgrunde og rækkehuse været udfordret af, at skraldemanden ikke kan se hvilken bunke, der hører til hvilket husnummer, når det samles på vejen. Det har betydet, at affaldet ikke altid er blevet taget med til stor gene for beboerne. Prisen for en fast ruteindsamling er imidlertid dobbelt så høj som for en ringeordning, så der har ikke været enighed om at gå tilbage til de gamle ordninger.

Opstarten af de nye affaldsordninger gav anledning til en hel del driftsmæssige vanskeligheder. Uregelmæssige og manglende tømninger fyldte meget i den første del af året, men heldigvis kom driften til at køre langt mere tilfredsstillende hen over året. Der var enkelte boligområder, der blev særligt hårdt ramt, og her var det i en periode nødvendigt med en særlig bevågenhed.

Kravet om, at der skulle bruges "Nem-ID" i forbindelse med bestillinger af eksempelvis storskrald gav anledning til frustration blandt mange borgere, og forvaltningen valgte derfor at afskaffe kravet. Som en del af affaldsordningen blev alle beholdere til madaffald vasket i sensommeren. Arbejdet var ikke tilfredsstillende, og til næste år bliver kravene til vask skarpere.

Lavtemperaturfjernvarme

Med udgangen af 2025 sænkes temperaturen i fjernvarmen fra 90° til 60°, det er en vigtig forudsætning for, at fjernvarmen kan blive CO² neutral. Lavtemperatur understøtter også en bedre udnyttelse af vedvarende energi – fra vindmøller eller fra lokale kilder, herunder også udnyttelse af overskudsvarme.

Det stiller krav til distributionssystemet, brugerinstallationer og bygningsmassen i byen. Forsyningen har udarbejdet en handleplan, der revideres hvert år. Handleplanen omfatter både renovering af

selve fjernvarmesystemet og indsatser rettet mod bygninger og borgere. Samlet set skal den sikre, at alle kan holde varmen også efter 2025.

De fleste lejeboligområder befinder sig i en renoveringsproces, hvor forberedelse til lavtemperaturfjernvarme indtænkes. Det er derfor især i forhold til alle ejerboligområderne, at der kræves en massiv kommunikation og energirådgivningsindsats.

Fjernvarmeforsyningen tilbyder at overtage ejerskab og drift af tilslutningsanlæg (TAO) ude hos den enkelte bruger. Tilslutningsanlæggene er den unit og installation, der forbinder fjernvarmenettet med brugerens varmeinstallation. Fordelen for brugerne er, at de slipper for at skulle drifte og vedligeholde anlægget. Fordelen for Forsyningen, og dermed alle varmebrugere er, at når anlæggene er optimerede og varmen udnyttes optimalt, så reduceres varmetab og udgifter til pumpedrift. Endelig er ordningen en god anledning til at tale om andre (energispare-)tiltag.

Energispareaktivitetsplanen understøtter overgangen til lavtemperaturfjernvarme, og retter sig både mod enkelte husejere, boligforeninger, kommunale bygninger og erhverv. En væsentlig indsats er energirådgivning vedrørende klimaskærm, indeklima og varmeanlæg.

Vej- og Stibelysning

I december 2016 blev der nedsat en ad hoc arbejdsgruppe, der gennem 2017 har arbejdet med en udrulningsplan for udskiftning af belysning på hovedstierne og i boligområderne. Sammen med i alt 42 lysambassadører, udpeget i boligområderne, har arbejdsgruppen udvalgt en række lamper, boligområderne skal kunne vælge imellem. Lamperne er udstillet på Gl. Landevej.

I 2018 går renoveringen i gang i det første boligområde. Arbejdsgruppen har sammen med Forvaltningen lavet en prioritering af renoveringsarbejdet i boligområderne, hvor boligområder med ældre og energitung belysning prioriteres først. Alle boligområder skal igennem en proces, hvor de beslutter sig for, hvilke lamper de vil have. Hele renoveringen forventes at være færdig i 2021. Boligområderne kan vælge enten at finansiere hele renoveringen på én gang, halvdelen på én gang og resten over 15 år, eller det samlede beløb over 15 år.

Ad hoc arbejdsgruppen har sammen med Forvaltningen udarbejdet et omfattende notat, hvor både udrulningsplanen og valget af lamper fremgår.

Vand, spildevand og regnvand

Repræsentanter fra HOFOR har på Brugergruppemøderne orienteret om prisudviklingen på vand og spildevand, samt om initiativer indenfor vand og spildevand.

I 2017 blev den såkaldte stikledningsordning revitaliseret. Stikledningsordningen, der er et tilbud til ejendomsjerner om overtagelse af drift og vedligehold af vandjordledninger samt overdragelse af ejerskab af kloakstikledninger på privat grund, har eksisteret siden 2002 og 98 % af ejerne har tidligere indgået aftale. Da flere ejere ikke er klar over, om de har en sådan aftale, har HOFOR i det forgangne år udsendt information om ordningen samt en bekræftelse på aftalen til alle ejere i kommunen. De få ejere, der ikke har haft en aftale, har fået tilbud om at indgå aftale.

Renoveringen af hele Kanalen i Syd lakker mod enden. Der mangler stadig noget beplantning, de sidste belægnings og diverse byrumsudstyr, endvidere skal de høje betonbolværker på sydsiden af Kanalen friskes op.

Årsrapport 2017

Albertslund Forsyning, Varme, Belysning & Ressourcer

Albertslundfamilien Hjorth på Borgager har meget lave forbrugstal på el, vand og varme - og har en pågående planlægning med at blive lavtemperaturparat. Familien har i 2017 udført et forbilledligt samarbejde med Albertslund Forsyning som rollemodefamilie.

Fjernvarme

Forord	side 3
Driftsregnskab	side 5
Varmeåret i graddage	side 9
Varmemålere	side 10
Energibesparelser	side 11
TAO-ordningen	side 13
Energirenovering, energirenoveringsaktiviteter og kommunikation	side 14
Fjernvarmestrategi	side 19

Ude- og vejbelysning

Driftsregnskab	side 20
Udebelysning	side 21

Renovation

Driftsregnskab	side 23
Renovation - Årets indsatsområder	side 24
Genbrugsstationen og drivhuset	side 40

Forord

Også 2017 har været et travlt år i Forsyningen, som udover fjernvarme og renovation nu også indbefatter udebelysningen.

På fjernvarmeområdet har fokus været for alvor at få sat sigtekornet på lavtemperaturdatoen den 1. januar 2026, hvilket betyder at få konkretiseret fjernvarmestrategien, der blev vedtaget ultimo 2016 – hvis hovedgreb, udover en række tekniske løsninger, er: Rådgivning og tilskud til energisparetiltag, via en særlig indsats overfor hvert enkelt boligområde i byen, samt en specialindsats overfor erhvervs kunder og offentlige ejendomme, tilbud om overtagelse af kundernes tilslutningsanlæg (TAO) og en ny målerstrategi med fjernaflæste målere.

Udover en mere konkret handlingsplan især rettet mod boligområderne, er vi nu klar til at implementere den nye målerstrategi i 2018 og 2019, også TAO-ordningen har vist sig at være en stor succes.

Herudover fortsætter omlægningen til lavtemperaturfjernvarme i forbindelse med områdefornyelserne i Albertslund Syd og Vest – gårdhavehusene.

På renovationsområdet er 2017 gået med at få implementeret de nye ordninger med afhentning af syv fraktioner ved husstanden, som blev igangsat ultimo 2016. Det har været en proces med mange udfordringer, idet vi er gået sammen med fem andre Vestforbrændingskommuner om at udbyde affaldsindsamlingen. Så udover, at vi i Albertslund har seks forskellige affaldsløsninger i boligområderne, er der nu indskudt et nyt led i forhold til renovatøren, nemlig Vestforbrænding, der skal følge op i forhold til fejl og mangler.

Fejl og mangler har der været rigtig mange af primært i 1. halvdel af 2017, men det ser dog ud til, at vi nu er nede på et acceptabelt niveau.

Der har også været problemer med plads nok til visse fraktioner, ikke mindst plastic har vist sig at fylde mere end forventet, hvilket især har været et problem i stativ/kassette-områderne. I dialog med boligområderne er der dog fundet løsninger på de fleste problemer.

En meget positiv historie er dog, at på trods af de mange fejl og mangler i afhentningerne, har der været en stor tilslutning til at få sorteret affaldet. Så fra 2016 til 2017 ser det ud til, at vi er gået fra en genanvendelsesprocent på ca. 25 til 40. I 2018 skal der informeres og optimeres i tæt dialog med boligområderne for at nå målet om 50% genanvendelse i 2018.

På belysningsområdet blev udskiftningen af belysningen, i hele byen over de næste 5 år, overført til at være en del af Forsyningens ansvarsområde. Meget tid er gået med at videreføre og afslutte anlægsprojekterne, der blev vedtaget i 2017, ligesom opfølgning på driftsaftalerne med de nuværende leverandører har været tidskrævende.

I forhold til boligområderne, der jo også skal tilbydes ny belysning, er der sammen med en ad-hoc-arbejdsgruppe under Brugergruppen udarbejdet en særlig belysningsplan, hvor rammerne for belysningsudrulningen er fastlagt.

2017 blev også brugt til at udarbejde nyt udbudsmateriale til en ny drifts- og vedligeholdelsesaftale på belysningsområdet.

Grøn Dag 2017 blev, trods lidt regnvejr, endnu en god oplevelse for fremmødte politikere, kommunalansatte, udstillere - og ikke mindst borgerne selv.

Fjernvarmeforsyningen – Driftsregnskab 2017

	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Variabel takst			
Løn	1.036.000	1.056.558	-20.558
Andre driftsmidler	391.000	254.229	136.771
Energispareaktiv. - Smart Urban Services		474.200	-474.200
Energispareaktiviteter	9.781.000	8.315.170	1.465.830
Køb af varme fra VEKS m.fl.	120.873.000	115.848.628	5.024.372
El-forbrug	1.759.000	1.424.026	334.974
El-forbrug, statsafgift	-798.000	-569.705	-228.295
Andel af administrationsudgifter	1.146.000	1.511.655	-365.655
Salg af varme fra værmeværk	-92.026.000	-91.191.799	-834.201
Salg af MWH, reg.tidl.år		6.604.366	-6.604.366
Vandforbrug	721.000	618.691	102.309
Vandforbrug, statsafgift	-145.000	-177.547	32.547
salg af varme M3	-31.374.000	-30.466.843	-907.157
Salg af M3, reg.tidl. år.		255.474	-255.474
	11.364.000	13.957.103	-2.593.103

	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Målertakst			
Løn	1.352.000	1.441.759	-89.759
Indkøb af varmemålere	265.000	267.042	-2.042
Reparaton og vedligeholdelse	660.000	43.906	616.094
Biler	109.000	89.477	19.523
IT-udgifter	860.000	620.912	239.088
Salg af medarbejdertimer	-356.000	-283.784	-72.216
Rykkergebyr og morarenter		821	-821
Målerleje	-4.511.000	-4.389.146	-121.854
Målerleje tidl. år		-99.095	99.095
	-1.621.000	-2.308.108	687.108

	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Fast takst			
Løn	4.848.000	4.487.033	360.967
Vedligeholdelse af grunde og bygninger	1.721.000	876.743	844.257
Inventar redskaber og værktøj	230.000	167.458	62.542
Pumpe- og maskinanlæg	1.148.000	1.211.854	-63.854
Rengøring	346.000	285.326	60.674
Biler	286.000	112.973	173.027
Agenda Center drift	393.000	393.000	0
Miljø, information m.v.	997.000	830.198	166.802
Kontorhold	395.000	183.969	211.031
FAS	850.000	616.240	233.760
IT og telefoni	101.000	362.990	-261.990
Gæstebesøg	76.000	80.523	-4.523
Forsikringer	277.000	226.335	50.665
Hovedledninger	8.852.000	12.012.067	-3.160.067
Tab og afskrivninger vedr. varme	100.000	192.539	-92.539
Tab på renter og gebyrer til fordeling	15.000	11.184	3.816
Renter og gebyr	-123.000	26.756	-149.756
Andel af administrationsbidrag	2.520.000	1.677.830	842.170
VEKS, lejeindtægt	-815.000	-792.504	-22.496
VEKS, fast vederlag	-486.000	-485.952	-48
VEKS, variabel	-966.000	524.497	-1.490.497
M2-afgift	-31.958.000	-32.018.855	60.855
M2-afgift, indtægt reg. tidl. år		-392.497	392.497
Tilslutningsafgift		-428.967	428.967
	-11.193.000	-9.839.259	-1.353.741

	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Tilslutningsanlæg, Private			
Løn	484.000	246.875	237.125
Bil	52.000	28.081	23.919
Variabel takst	-332.000	-117.752	-214.248
Kontorhold og IT		11.574	-11.574
Fast takst	-584.000	-227.214	-356.786
	-380.000	-58.436	-321.564

	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Tilslutningsanlæg, Erhverv			
Løn	98.000	104.925	-6.925
Bil	18.000	26.708	-8.708
Variabel takst	-98.000	-6.839	-91.161
Kontorhold og IT	4.000	4.292	-292
Fast takst	-61.000	-10.418	-50.582
	-39.000	118.669	-157.669

	Budget 2017	Regnskab 2017	Afvigelse
Horizont projekt			
Projekt ansøgning	250.000	252.414	-2.414
Projekt tilskud	-250.000	-215.000	-35.000
	0	37.414	-37.414

Samlet driftsresultat for Varmeforsyningen 2017	-1.869.000	1.907.383	-3.776.383
--	-------------------	------------------	-------------------

Kommentarer til regnskaberne

Der har været en mindreudgift på netto 3,8 mio. kr.

Mindreudgiften er sammensat af flere modsatrettede afvigelser og kan i det væsentligste henføres til nedenstående områder.

På det variable takstområde (MWh og m³) har der været en merudgift på 2,6 mio. kr., idet en merudgift på 7,5 mio. kr. vedrørende en ikke budgetteret tilbagebetaling til forbrugerne i forbindelse med årsafregningen for 2016, og modsatrettet en mindreudgift på køb af varme fra VEKS på 5,0 mio. kr., grundet det varme vejr.

På målerområdet har der været en mindreudgift på 0,7 mio. kr., som primært knytter sig til reparation og vedligeholdelse af målere, idet behovet er faldende, da en stor del af målerne bliver udskiftet i forbindelse med anlægsarbejderne i syd og vest. Budgettet er reduceret væsentligt til budget 2018.

På det faste takstområde har der været en merudgift på 1,4 mio. kr.

En merudgift på 3,2 mio. kr. vedrørende akut reparation af hovedledninger, hvor der har været flere og større brud end almindeligt og en mindreindtægt på 1,5 mio. kr. vedrørende variabel betaling fra VEKS, primært grundet reguleringer fra 2016.

Modsatrettet har der været en mindreudgift på 0,8 mio. kr. til administrationsbidrag, da en række medarbejdere er ophørte eller er overgået til andre funktioner, en mindreudgift på 0,8 mio. kr. til vedligeholdelse af grunde og bygninger, hvilket skyldes udsættelse af planlagte vedligeholdelsesopgaver, samt en merindtægt på 0,8 mio. kr., grundet øget takstindtægt for årsafregningen 2016 samt tilslutningsbidrag i forbindelse med et mindre antal nye kunder.

Endelig har der været mindreudgifter på ca. 0,6 mio. kr. i forbindelse med den løbende drift, herunder rengøring, reparation af biler, informationsmaterialer, kontorhold m.v.

Sluttelig har der været en mindreudgift 0,4 mio. kr. til løn og personaleudgifter, som blandt andet skyldes, at en del af lønudgiften til en leder er afholdt andet sted, som følge af konstituering på området for Teknik og Miljø, blandt andet ejendomsområdet.

På området for private og erhvervsmæssige tilslutningsanlæg har der været en mindreindtægt på 0,5 mio. kr., som skyldes at indtægten er budgetteret med virkning for hele året, mens tilslutningen sker løbende henover året. Udgifterne på områder vedrører det aktuelle år, mens indtægter handler om det samlede antal etablerede service- og abonnementsordninger.

Varmeåret i graddage

Varmeåret

Varmeforbruget hænger nøje sammen med, hvor koldt et år er. Jo koldere, jo mere fjernvarme aftages. I Albertslund regner vi normalt i skyggegraddage. Et normalår har 3.112 skyggegraddage. Realiteterne er imidlertid, at gennemsnittet af graddage i de sidste 10 år er 2.802 graddage. Brugen af et normalår med 3.112 skyggegraddage bevirkede, at Varmeværket i mange år indkrævede for mange penge for varmen i aconto.

For ikke at agere som bank, har Varmeværket i 2016 besluttet, at anvende et normalår beregnet ud fra et flydende gennemsnit af de sidste 10 års graddage som efter 2017 ligger på 2.802 skyggegraddage.

År	Gns. af sidste 10 år	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Skyggegraddage	2.802	2.707	2.857	3.490	2.733	2.918	2.890	2.461	2.641	2.715	2.706
% af normalår	100%	97%	102%	125%	98%	104%	103%	88%	94%	97%	97%

Som det fremgår af ovenstående var 2017 et relativt varmt år sammenlignet med det gamle normalår på 3.112 skyggegraddage. Men sammenlignes 2017 med det nye normalår, ser det mere realistisk ud i forhold til det budgetterede normalårsforbrug.

En graddag er udtryk for en forskel på 1° C mellem den "indvendige" døgnmiddeltemperatur på 17° C og den udvendige døgnmiddeltemperatur i et døgn. Døgnets graddagetal udregnes derfor som forskellen mellem 17° C og den udvendige døgnmiddeltemperatur. En (positiv) udfordring er, at nyrenoverede og nybyggede huse ikke har behov for varme før end temperaturen er under 12°. Det bevirker, at varmeåret skrumper til fra omkring starten af november til slutningen af marts.

Varmemålere

I 2016 har kommunalbestyrelsen besluttet at bevilge penge til den omfattende udskiftning af de eksisterende varmemålere. Beslutningen blev truffet på baggrund af en grundig forundersøgelse, som viste en selskabsøkonomisk fordel ved at udskifte de eksisterende varmemålere. De nye varmemålere vil, i modsætning til de nuværende varmemålere, være netbaserede. Det vil sige, at de nye varmemålere har eget net, der også skal installeres/oprettes som noget af det første i projektet. Dette net kommer hovedsageligt til bestå af antenner og modtagerbokse, som skal placeres strategiske steder rundt omkring i Albertslund.

Det smarte ved de nye varmemålere er, at aflæsningen bliver nemmere både for varmebrugere og Forsyningen, og i forbindelse med årsafregningen overføres målerdata automatisk til forbrugsafregningssystemet. Det vil reducere arbejdsbyrden og dermed også de årlige driftsomkostninger.

Perspektiverne ved netbaserede målere er, at der vil kunne laves bedre budgetopfølgning ved eventuelt at køre halvårs- eller kvartalsstatus, og med energibesparelser for øje kan de enkelte boligområders energiforbrug analyseres nærmere – med henblik på opnåelse af en bedre afkøling. Det vil også skabe mulighed for, at brugerne selv kan følge med i deres forbrug online.

I industriområderne kan varmemålerne allerede i dag aflæses direkte fra Værket via GSM netværket (telefonnettet). Varmeværket har således i dag timelogninger for alle industribrugere. Dermed muliggøres overvågning af forbrug, således at varmeværket eksempelvis kan sende en besked til virksomheden, der fortæller, at deres varmeanlæg bør efterses, hvis afkølingen er ringe.

I forhold til de kommunale bygninger er der et fint samarbejde, således at Værket drifter og vedligeholder disse målere, ved hjælp af samme system, som bruges i forhold til erhverv.

Dermed kan varmeværket levere online forbrugsdata fra institutionerne til den kommunale administration, der derved får lettere ved at overvåge driften og eksempelvis få valide data til den årlige opgørelse i Grønt Regnskab.

I 2017 kom vi endelig i mål med målerudbuddet, og en vinder blev fundet. Til alles overraskelse blev det ikke, det internationalt kendte, danske firma Kampstrup, der løb med sejren. Dette til trods for, at de havde den fordel i forhold til konkurrenterne, at mange af de eksisterende varme- og vandmålere i princippet kunne genanvendes. Til gengæld kunne Diehl, et stort internationalt firma, præsentere et overraskende bud, som lå langt under konkurrenternes.

Grunden til, at projektet har trukket ud, er dels omfanget af selve opgaven, dels et enestående samarbejde mellem HOFOR og Albertslund Varmeværk. Med enestående menes, at det ikke er normal kutyme at samarbejde på det niveau. Det har krævet en del koordinering og enighed, men det har været alle timerne værd.

Dronefotografering blev taget i brug sommeren 2017, hvor fjernvarmeledningen til den nyrenoverede Morbærhaven blev landmålerkontrolleret fra luften.

Energibesparelser

Energibesparelser hos slutbrugerne og på Værket

Der indberettes energibesparelser for 2017 pr. 15. marts 2018. Den samlede opgørelse er først klar kort tid før fristen. Det er forsyningens forventning, at der, medio februar, vil blive indberettet ca. 10.000 MWh i besparelser for 2017. Det er lidt over sparekravet fra Energistyrelsen, men varmeværket gik også ind i 2017 med et underskud på 1.870 MWh i besparelser.

Energisparekrav

Energispareordningen er fra mange sider udskældt, og der må forventes ændringer i ordningen, når Folketingets energiaftale udløber i 2020. Modsat flertallet af energiselskaber valgte man i Albertslund fra 2008, at målrette indsatsen lokale aktiviteter – og det udviklingstræk byen stod over for den gang og i dag. Således har man i Albertslund ikke gjort brug af såkaldte aktøraftaler, hvor aktører/mellemænd samler besparelser til bunke og videresælger dem til energiselskaberne. Aktører kan være byggemarkeder, konsulenter eller håndværker. I Albertslund har man fra start satset på, at aftalen skal være mellem Værket og slutbrugeren.

Dårlige historier, fra mange egne af landet, medfører desværre som regel mere bureaukratisering – som eksemplet med hulmursisolering, hvor nogle aktører havde videresolgt energibesparelser, som ikke levede op til kravene. Konkret medførte den sag, at Folketinget afsatte 144 mio. kr. til yderligere kontrol med energibesparelser frem mod 2021. Pengene opkræves af energiselskaberne.

Der bliver stadig efterfyldt kolde hulmure i Albertslund. Selvom tilskuddet er væk, er tiltaget en god idé - og i bedste fald kan der efterfyldes op til 30-35% mere isolering i en gammel hulmur med trætte batts.

Der benyttes standardværdier til at beregne langt de fleste besparelser fra boliger. Findes der en standardværdi skal denne benyttes. Er standardværdien 0 kWh, så må der ikke ydes tilskud til denne form for besparelser. Det gælder eksempelvis nu for tilskud til hulmursisolering. Standardværdierne findes i Standardværdikatalog for Energibesparelser, som man siden 2010 har ændret mere end 25 gange. Desværre betyder de øgede krav, at mange energiselskaber ikke længere vil indberette energibesparelser fra boliger. Det er for besværligt i forhold dokumentation og besparelsens størrelse. Resultatet er, at landets boligejere generelt set betaler til en ordning andre (større energiforbrugere) får noget ud af. Energibesparelser er komplekst selv for fagfolk.

De fleste eksperter er dog enige om, at energibesparelser i kombination med øget vedvarende energi er vejen til et CO₂-neutralt samfund. Man forventer øget elektrificering af varmen og transporten, så fremover skal el, varme, transport, lagring og fleksibelt forbrug tænkes sammen. Det er et brud med tanken om fjernvarme som et spildprodukt. Allerede i dag er det som regel et behov efter varme, der får Ørsted til at starte "varmekraftværkerne" op i Storkøbenhavn, snarere end det er efterspørgsel på el. Men det er umuligt endnu at sige, hvad der vil ske med energispareordningen efter 2020. Der må forventes en forenkling af ordningen, men at sparekravet helt skulle forsvinde forventer dog de færreste.

TAO-ordningen

2017 var året hvor TAO-ordningen officielt kickstartede i stor skala. Der blev i samarbejde med Høje-Taastrup Fjernvarme Amba (HTF) udarbejdet et udbud og flere af byens og omegnens VVS-er blev indbudt til at afgive bud. Det var en spændende proces, og ikke mindst fik vi et større samarbejde op at stå med HTF, til fordel for både Albertslund og HTF. To firmaer skilte sig markant ud fra de andre, og sejren gik til firmaet ENCO. Heldigvis var ENCO allerede med i den spæde TAO-opstart og har været med til at forme og udvikle arbejdsprocesserne, så det blev et nemt og smertefrit bryllup.

Mange har i 2017 tilmeldt sig TAO-ordningen, og interessen stiger kun dag for dag. Som noget nyt har en ejerforening kollektivt tilmeldt sig ordningen og dermed bidraget til en billigere TAO-ordning for alle medlemmer. Ligeledes var der i 2017 femten kommunale institutioner, som så fordelene ved at overdrage driften og økonomien til Varmeværket.

Albertslunderne har taget TAO-ordningen til sig - og langt den meste markedsføring er sket med naboeffekten. Her ses beboer i Borgager med sit nye tilslutningsanlæg.

Energirenovering og energirenoveringsaktiviteter

Lavtemperaturdagsordenen skaber aktivitet

Varmeværket får med stigende frekvens henvendelser fra borgere og boligforeninger om hvorledes deres bygninger kan forberedes for lavtemperatur.

I 2017 er følgende større samarbejder intensiveret:

G/F Røde Vejmøllepark har stiftet først to energigrupper, der senere fusionerede til én, der skal arbejde med pakkelsesløsninger på individuelle og fælles udfordringer med kolde gavle, kolde langfacader, tage med stort varmetab og generelt underdimensionerede radiatorflader i forhold til både høj- og lavtemperatur i de 293 rækkehuse.

Den første frivillige energigruppe ser dagens lys på Varmeværket juni 2017 - og fortsatte året ud med at være proaktiv. 293 forholdsvis ens ejerrækkehuse i Røde Vejmøllepark er nemlig oplagte at renovere som pakkelsesløsninger.

Ejerforeningen Topperne har, i samarbejde med Varmeværket, sat fokus på facadeisolering og tagrenovering som en del af en proces påbegyndt 2016. STO Facadeisolering har været på besøg og tekniske løsninger er diskuteret.

G/F Gule Elmhuse/Platanparken har proaktivt efterspurgt hjælp til at indkredse klimaskærmsforbedringer for de hundredvis af rækkehuse.

Lejeboligrenovering giver også efterspørgsel på Værkets bistand, hvor ikke mindst en skærpet dialog i Galgebakken giver øget kommunikation på tværs af rådgivere, administrator, beboerdemokrati, udenomsparlamentarisk aktivitet og kommunen, repræsenteret af både Byggesagsafdeling og Varmeværk.

Arbejdet med lavtemperatur (LT) kortlægning af kommunens egne institutioner blev færdiggjort.

Overalt er der aktivitet, og ikke mindst nye børnefamilier henvender sig for at få hjælp til at energirenovere og komfortsikre deres boliger.

Forsyningen har inviteret sig selv til møder med PKA Pension/Sustain Solutions med henblik på at forsøge at skaffe ekstern finansiering til ikke mindst ensartede rækkehuse, hvor det kan forventes, at ikke alle vil betale til eksempelvis fælles tag- eller facadeisolering. Indledende dialog med entreprenørfirmaet Enemærke & Petersen er påbegyndt i samme projekt.

Samarbejde med firmaet NEOGRID i Ålborg er påbegyndt med henblik på, i 2018, at montere vejrprognose-varmestyringsboks i sydvendt rækkehus i Godthåbsparken, som demo-model for første danske enfamiliebolig med algoritmeopbygget, selvlærende vejrprognosestyring. Der forventes en årlig besparelse på 10-15%. Albertslunds sydvendte glas/betonbygninger er energitunge i overgangsperioderne på grund af manglende samspil mellem tilført fjernvarme og passivt indstrålet solvarme.

Varmeværkets IC-metre (indeklimamålere) udlånes flittigt og er fine døråbnere for, udover at forbedre indeklimatevidsthed, også at diskutere energibesparelser og LT-forberedelse.

Der har været samarbejds møder med ledende danske og europæiske LT-radiatorproducenter med henblik på at introducere ny teknik i Albertslund til at imødekomme fjernvarmehandleplanen.

Platanparken/Gule Elmehuses bestyrelse diskuterer gavlisolering med firmaet STO og Albertslund Forsyning. Udvendig facadeisolering vil give markant bedre indeklima og skimmelforebyggelse i mange Albertslundboliger, men med stigende priser på byggemarkedet, også tilbagebetalingstider på mellem 40 og 100 år, afhængig af valgt teknisk løsning og gældende fjernvarmeprisstruktur. Komfortfordelene derimod er der fra dag 1.

De belgiske JAGA lavtemperaturreadiatorer med "blæs" importeres af firmet Milton Megatherm i Hersted Industripark og byder på meget kompakte varmeplader med fuldautomatisk lavtemperaturdrift.

Der er indledt samarbejde med frivillige rollemodelfamilier, og i 2017 blev en slank PIR-isolering afprøvet i større skala i Randager, skimmelfri, sponsorstøttet kalciumpulverisolering, samt indledende øvelser til ny sponsorstøttet blæserstøttet radiator påbegyndt. Familierne introducerer ny klimaskærms- og varmeteknik i konkrete bygninger, så byen har lokale eksempler til inspiration for håndværkere, naboer og medborgere.

Der er besøgt et større antal enfamiliehuse og foretaget energitjek - resten er hjulpet over telefon og mail. Generelt foretrækker borgerne individuel, tidstung bistand, og vi forsøger at inspirere til fællesløsninger og grundejerforenings samarbejde, hvilket ikke er nemt.

Følgende lande har i 2017 besøgt Forsyningen for at høre om Brugergruppen, LT-strategi, klimaarbejde gennem 25 år, og meget andet: Argentina, Chile, Serbien, Sydkorea, USA, Japan og Baden-Württemberg delstat.

Kommunen/Forsyningen blev i efteråret inviteret til Paris for at inspirere den franske regering, diverse regionsborgmestre samt kommuner til det nationale arbejde med den kommende klimastrategi. Besøget var en direkte følge af, at Albertslund af Danmarks Naturfredning blev udnævnt til Klimakommune Plus.

Der er prøvemønter tre-lags energiruder i henholdsvis Egeskoven SFO og Rosenly Børnehave for at økonomiteste rudeskift overfor vinduesskift. Kommunen har ikke haft råd til at gennemføre større rudeskiftninger herpå.

Rudeskift i Rosenly Børnehave, januar 2017.

Der er arrangeret Grøn Dag med ambitiøs lysudstilling i hallen på Materialegården.

To energiteknolog-praktikanter, en energiingeniør i jobtræning samt to nyuddannede energiingeniører har været tilknyttet Varmeværket gennem året.

Der er afholdt et utal af møder med og i de tværkommunale samarbejder "Energi på Tværs" samt "Helhedsorienteret Enerkipartnerskab".

Industri- og erhvervsbygninger besøges fortsat, og flere store energisparearbejder er gennemført blandt andet på Roskildevej og Herstedvang.

Publikationer og øvrig kommunikation

Albertslundposten er brugt til både annoncering og redaktionelle artikler, og 1. december udsendtes Magasinet Boligforbedring, der fysisk blev omdelt alle ejerpostkasser uden nej-tak skilt med et større antal artikler om energitilskud, lavtemperatur og indeklime.

<http://www.magasinetboligforbedring.dk/albertslund/>

Familien Hjorth på Borgager har beredvilligt stillet op til fotografering og gentagne besøg - og udover at være rollemodelfamilie med meget lave forbrugstal er parcelhuset nu ved at blive forberedt for lavtemperatur.

TAO-pjecer er opdateret og forsøgsvis manuelt uddelt og målrettet grundejerforeninger enkeltvis.

Arbejdet med at revidere hjemmesider er påbegyndt og en sammenlægning med Albertslund Kommunes domæne er snart færdigt.

Der er afholdt aftenforedrag og -energimøder med følgende boligforeninger: Røde Vejrmøllepark, Abildgården, Risby, Midt, Østrigske Villaby samt Platanparken.

Der er skrevet energiartikler i alle udgaver af Miljøavisen, udsendt til alle virksomheder i byen samt erhvervsbygningsudlejere udenbys. <https://albertslund.dk/erhverv/affald-og-miljoe/miljoeavis/>

Fjernvarmestrategi

Varmeværket er godt i gang med at konkretisere strategien fra 2016.

I 2017 blev udarbejdet en handleplan, som nu, næsten færdig, er ved at blive omsat til konkret arbejde.

Følgende dele af strategien er igangsat og er aktive:

- Rådgivning og energitilskud
- TAO-ordningen
- Målerstrategi omsat til en kontrakt med tyske Diehl
- Nye fjernaflæste målere forventes færdigopsat ultimo 2019
- Forarbejdet til en GIS/web-baseret lavtemperaturberegner, der skal hjælpe bygningsansvarlige med at identificere nødvendige arbejder for at blive parat
- Test af blæserradiatorer i boliger med kombination af forskellige aldre og forskellige boligtyper.

Udebelysning – Driftsregnskab 2017

	Regnskab 2017	Budget 2017	Afvigelse
Kommunal Vej- og stibelysning	5.243.108	5.352.000	108.892
Albertslund Centrum - belysning	711.502	1.000.000	288.498
Belysning Boligselskaber	-259.681	0	259.681
Belysning Grundejerforeninger	-400.595	0	400.595
Vej- og stibelysning fælles	372.813	550.000	177.187
Samlet driftsresultat udebelysningen	5.667.148	6.902.000	1.234.852

Kommentarer til driftsregnskabet

Der har været en netto merindtægt på 1,2 mio. kr. på området for vejbelysning.

Merindtægten er sammensat af flere modsatrettede afvigelser, og kan i det væsentligste henføres til nedenstående områder.

Der har været en merindtægt på 0,4 mio. kr. vedrørende belysning i grundejerforeningerne. Merindtægten opstår som følge af restafbetalingen af købssummen for belysningsanlægget fra DONG i 2013, som grundejerne løbende betaler til kommunen og som tidligere har været placeret på en mellemregningskonto. Afbetalingen skal dække den omkostning, som kommunen havde til at anskaffe belysningsanlægget, og er tiltænkt den videre modernisering af udebelysningen i kommunen.

Der har været en mindreudgift på 0,9 mio. kr. vedrørende Albertslund Centrum, belysning i boligselskaberne, vej og stibelysning generelt, som skyldes et mindre behov for vedligeholdelse.

Udeelyset er "trukket tilbage" til byen – og i bedste Albertslundtradition er også denne renovering planlagt med en god demokratisk praksis overalt.

Udebelysning

Med baggrund i ***Belysningsplan for Albertslund Kommune 2012*** og ***Albertslund Kommunes handlingsplan for udskiftning af vejbelysning – Handlingsplan 2013-2017***, samt godkendelse af ***Ny betalingsmodel for udendørsbelysning i boligområderne*** i Kommunalbestyrelsen i december 2016, nedsatte Brugergruppen en ad-hoc arbejdsgruppe. Ad-hoc arbejdsgruppen kom med anbefalinger til, hvorledes moderniseringen af belysningen i boligområderne bør udføres, hvilket er beskrevet i et slutnotat, der danner baggrund for det videre arbejde.

Byens første lysambassadører på lampevurderings-udflugt i "Sandkassen" på Gl. Landevej, efteråret 2017.

Der blev, som aftalt i ad hoc arbejdsgruppen, etableret en udendørs udstilling af alle de forskellige armaturer, der kan vælges i boligområderne – kaldet "Sandkassen", på en delstrækning af Gl. Landevej. Udstillingen skal fungere i hele udrulningsperioden.

Der blev arbejdet med færdiggørelse af de første moderniserings etaper og med det nye lysstyringssystem, samt med etablering af nyt lys til en del mindre områder, blandt andet Kanalgaden.

Organisationen til udrulning af udebelysnings projekterne de næste 4-5 år blev etableret, og et nyt udbud på drift- og vedligehold blev udarbejdet.

Renovation – Driftsregnskab 2017

	Budget 2017		Forbrug 2017	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
Fælles formål	-2.851.000		4.062	-4.062
Dagrenovation	8.028.000	-9.542.000	8.645.285	-12.677.465
PAP	851.000	-775.000	903.801	-950.911
Papir	1.896.000	-572.000	1.882.914	-604.430
Glas	1.799.000	-560.000	1.733.026	-976.898
Haveaffald	2.075.000	-1.364.000	1.655.164	-1.504.933
Genbrugsplads	7.345.000	-6.793.000	7.213.307	-7.592.437
Farligt affald	717.000	-357.000	775.036	-556.010
Storskrald	4.340.000	-5.932.000	4.063.649	-6.443.637
Erhverv	1.809.000	-1.875.000	1.544.514	-2.492.857
Container	230.000	-310.000	567.598	-448.262
I alt	26.239.000	-28.080.000	28.988.355	-34.251.902

Der har været en merindtægt på netto 3,4 mio. kr.

Merindtægten er sammensat af flere modsatrettede afvigelser, og kan i det væsentligste henføres til nedenstående områder.

På området for dagrenovation har der været en merindtægt på knap 2 mio. kr., som blandt andet skyldes, at budget 2017 er lagt ud fra en forudsætning om, at containerne ville være helt fyldte ved tømning, mens det har vist sig ikke at være tilfældet.

Endvidere har der været mindreudgifter på ca. 1,0 mio. kr. til administrationsbidrag og fællesomkostninger generelt, grundet personalereduktion og færre udgifter til blandt andet kommunikation. Fællesomkostningerne fordeltes ud på de enkelte ordninger efter en fordelingsnøgle, hvorfor afvigelserne fremkommer her.

Kun på området for containere har der været merudgifter, idet Vestforbrænding har ændret afskrivnings-perioden på to-kammerbeholdere.

Renovation - Årets indsatsområder

Da den engelske dronning skulle summere op på livets gang i 1992 i det engelske kongehus, benævnte hun året "annus horribilis". En helt så slem betegnelse kan dog ikke med retfærdighed bruges til at betegne affaldsindsamlingen i Albertslund Kommune i 2017. Men året var dog i særdeles grad præget af de udfordringer og problemer, som de nye indsamlingsordninger introduceret i 2016 medførte.

Følgende var derfor højt på dagsordenen:

- Manglende eller udskudte tømninger
- Udfordringer med de nye nedgravede affaldssystemer
- Problemer med kapacitet og materiel
- Indsamling af storskrald og haveaffald via bestillersystem
- Nyt IT-system (Til selvbetjening og styring af afhentning)
- Kontakten til kundeservice
- Nye udfordringer i hverdagen for den enkelte

Parallelt med de nye indsamlingsordninger, er der etableret en ny indsamlingskontrakt med renovatøren. Denne kontrakt er indgået, via Vestforbrænding, i samarbejde med 4 andre kommuner. Kontraktstyringen – og den daglige løsning af udfordringer med renovatøren foregår derfor via Vestforbrænding, som også har den daglige kontakt med borgerne via deres kundeserviceafdeling.

Uregelmæssig indsamling og manglende tømninger

Udfordringerne startede allerede i begyndelsen af året, med et behov for, at renovatøren skulle lægge sine delindsamlingsruter om. Dette medførte ændrede tømmedage, udfordringer for renovatøren og stor forvirring hos borgerne.

Kritisk var dog de mange manglende og uregelmæssige afhentninger – og det satte en stor del af dagsordenen for 2017. Problemerne var særligt stort i 1. kvartal – og steg igen hen over sommeren, da der var udfordringer med at samle madaffald ind, hver uge, i de tre sommermåneder.

En del af problemet var, at flere bestemte adresser havde gentagne udfordringer med at få hentet affald.

Uregelmæssige og manglende afhentninger giver problemer med overfyldte containere – her et af de mildere tilfælde.

En udfordring opstod også i forbindelse med den aftalte vask af samtlige beholdere til madaffald i eftersommeren. En del boligområder og ejendomme fik slet ikke vasket deres containere, der var også flere eksempler på beholdere, der var mere beskidte efter vask end før.

Ikke alle containere var lige rene efter vask – hvilket medførte en del klager – og opfølgende vask.

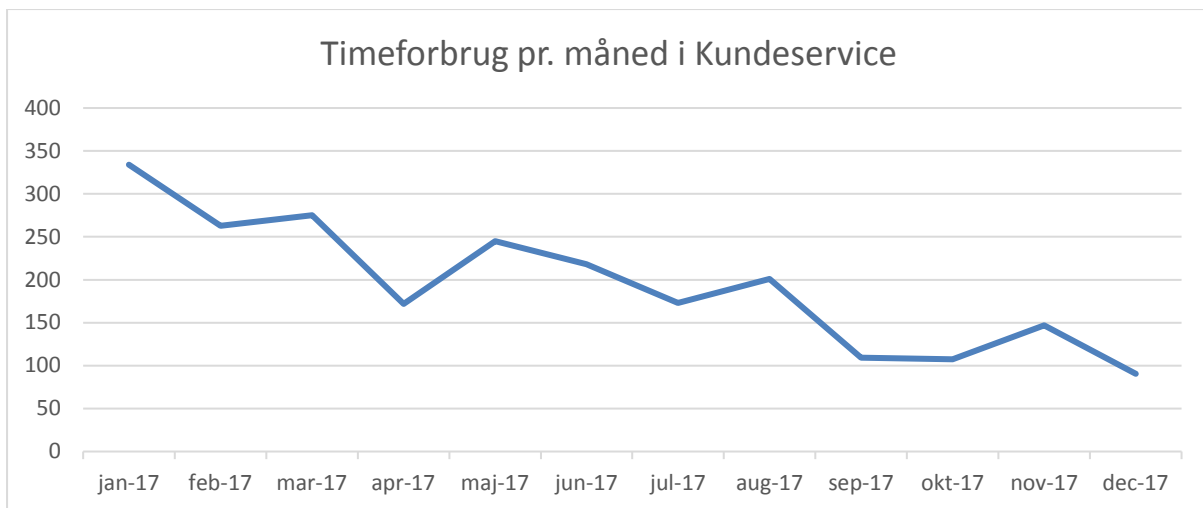
Et andet særligt problem, der blev brugt en del ressourcer på, var lokale veje, som renovatøren (før 1. oktober 2016) ikke plejede at køre på. Det startede han på med de nye ordninger – fordi de officielt er registreret som veje, der må køres på. Tingene kunne ikke længere løses lokalt ”som i gamle dage”. Det er umiddelbart en udfordring at forbyde tunge renovationsbiler at køre på en vej, uden også at lukke ned for anden kørsel med større køretøjer. Dette har blandt andet for et område bevirket, at de nu genovervejer, hvilken affaldsordning de ønsker.

Eksempel på lokal vej, hvor beboerne ikke ønsker jævnlig kørsel med renovationsbiler – men de vil gerne have mulighed for at få vareleverancer ind i området. Vejen er klassificeret som lokal fællesvej, som renovationsbiler officielt har lov at køre på.

Samlet set var boligområderne i Albertslund udsat for en række utilfredsstillende og uacceptable afhentningsproblemer – og nogle af disse kunne kun løses efter en del møder ude på ”åstederne” mellem kommunen, Vestforbrænding og renovationsfirmaet.

I løbet af året kom der dog mere og mere styr på tingene – hvilket også afspejler sig i tidsforbruget for Vestforbrændings kundeservice. Således var deres tidsforbrug 3 gange så høj i starten af året som i slutningen.

Nedgravede affaldssystemer

Et specielt fokusområde var tømningen af nedgravede affaldssystemer. Her viste det sig særligt vanskeligt og tidskrævende at komme problemerne med manglende tømninger til livs. Især tømning af plast var udfordrende – og en del boligområder måtte desværre bruge mange ressourcer på overvågning og vedholdende kontakt til kundeservice.

De nedgravede affaldssystemer indsamles via en anden kontrakt end det øvrige husholdningsaffald. IT-systemet, der bruges til de nedgravede, har ikke nogen selvbetjeningsfunktionalitet. Det har derfor været vanskeligere at få kendskab til tømmedage, faktisk gennemførte tømninger m.v.

Opgaven med at tømme de mange nyetablerede nedgravede affaldssystemer viste sig faktisk at være så stor en udfordring for renovatøren, at denne var nødt til at køre med meget forsimplede indsamlingsruter – for så vidt muligt at sikre, at der i det hele taget blev tømt affald jævnlige.

Henover sommeren blev der gennemført et nyt udbud for indsamlingen.

Med den nye kontrakt (fra 1. oktober 2017) blev indsamlingen fra nedgravede affaldssystemer væsentligt forbedret. Samtidig har vi igangsat et overvågningsarbejde, hvor fyldningsgraden af hver enkelt container vurderes dagen før tømning. Disse vurderinger som foregik i 4. kvartal – vil danne grundlag for en justering af tømmerfrekvenserne på de enkelte fraktioner og beholdere.

Kombinationen af de øgede muligheder for brug af fuldmeldersystemer, individuelle vejninger og punktvisse manuelle vurderinger af fyldningsgrader kan eventuelt på sigt åbne op for nogle nye måder at håndtere indsamlingen på.

Problemer med overfyldninger og materiel i øvrigt

En af de store udfordringer i løbet af 2017 var en underkapacitet i stativ og kassetteområderne til indsamling af plast. Op mod 20% af husholdningerne satte ved afhentning ekstraposer med plast ved siden af stativet. Renovatøren klagede derfor over overfyldte kassetter og klagede også over tunge/våde sække til madaffald, overfyldninger af restaffald med videre.

Indsamling af plast i kassetter giver udfordringer i boligerne og for renovatøren. Kassetterne er for små, og plasten kan sætte sig fast.

Vi tog derfor kontakt med alle de berørte boligområder, og på trods af de havde problemer var der ingen af dem, der ønskede at skifte indsamlingssystem.

Nogle boligområder valgte i forbindelse med beboerhuse at sætte ekstra kapacitet op i form af minicontainere; andre steder suppleredes indsamlingen af plast med kuber placeret ved lokale indkøbscentre.

IGLO'er til indsamling af plast og glas ved indkøbscenter – her en helt tilfældig forbipasserende.

En del boligområder valgte at fortsætte med kun at kunne sætte ekstra plastsække ud.

Der blev også foretaget en række målinger af, hvor overfyldte sækkestativerne til restaffald var – og det viste sig, at især områder med mange børnefamilier havde udfordringer. Det blev overvejet at tilbyde visse områder, at de kunne overgå til ugentlig indsamling af restaffald. De priser, som renovatøren skulle have for denne ydelse, var dog ret høje – og det blev derudover, i Brugergruppen, besluttet ikke at tilbyde ugentlig indsamling.

Den enkelte husstand har mulighed for selv at afhjælpe problemet med restaffald ved at anskaffe et ekstra stativ.

Som et led i at gøre det lettere at få plads til plastaffald blev der også husstandsomdelt en lang række "minimizere".

En såkaldt "Plast-minimizer" der blev husstandsomdelt til alle boligområder, der ønskede det.

Problemet med våde madsække forsøgte vi blandt andet at imødegå, ved at gå fra at bruge 2-lagssække til søkke med 3 lag. Der blev også informeret om, hvordan den enkelte husstand i sin daglige håndtering kunne undgå våde søkke.

De grønne køkkenposer, der skulle bruges til den indendørs indsamling af madaffald, viste sig ikke helt kraftige nok. Af denne årsag overgår vi til at bruge kraftigere køkkenposer fra 2. kvartal 2018.

På en del to-kammer beholdere gik håndtag og andet i stykker i forbindelse med renovatørens håndtering. Problemerne blev en del mindre, efter at skraldebilernes indkast blev indstillet mere korrekt. Udgifterne til reparation af to-kammer beholdere er dog et problem, der skal tages hånd om i 2018.

Nogle af de områder, som har kapacitetsproblemer i stativordningen, har valgt at opsætte ekstra minicontainere ved beboerhuse m.v.

Indsamling af storskrald og haveaffald

Med overgangen til de nye ordninger blev indsamlingen af storskrald, haveaffald og pap fra blandt andet villaområder omlagt fra at være fast ruteindsamling til såkaldte ”bestillerordninger”.

Samtidig betød overgangen til et nyt IT – system, at der skulle logges ind med NemID, for at kunne bestille. I løbet af 1. kvartal kunne vi dog afskaffe koblingen til NemID, således at det blev nemmere at foretage bestillinger.

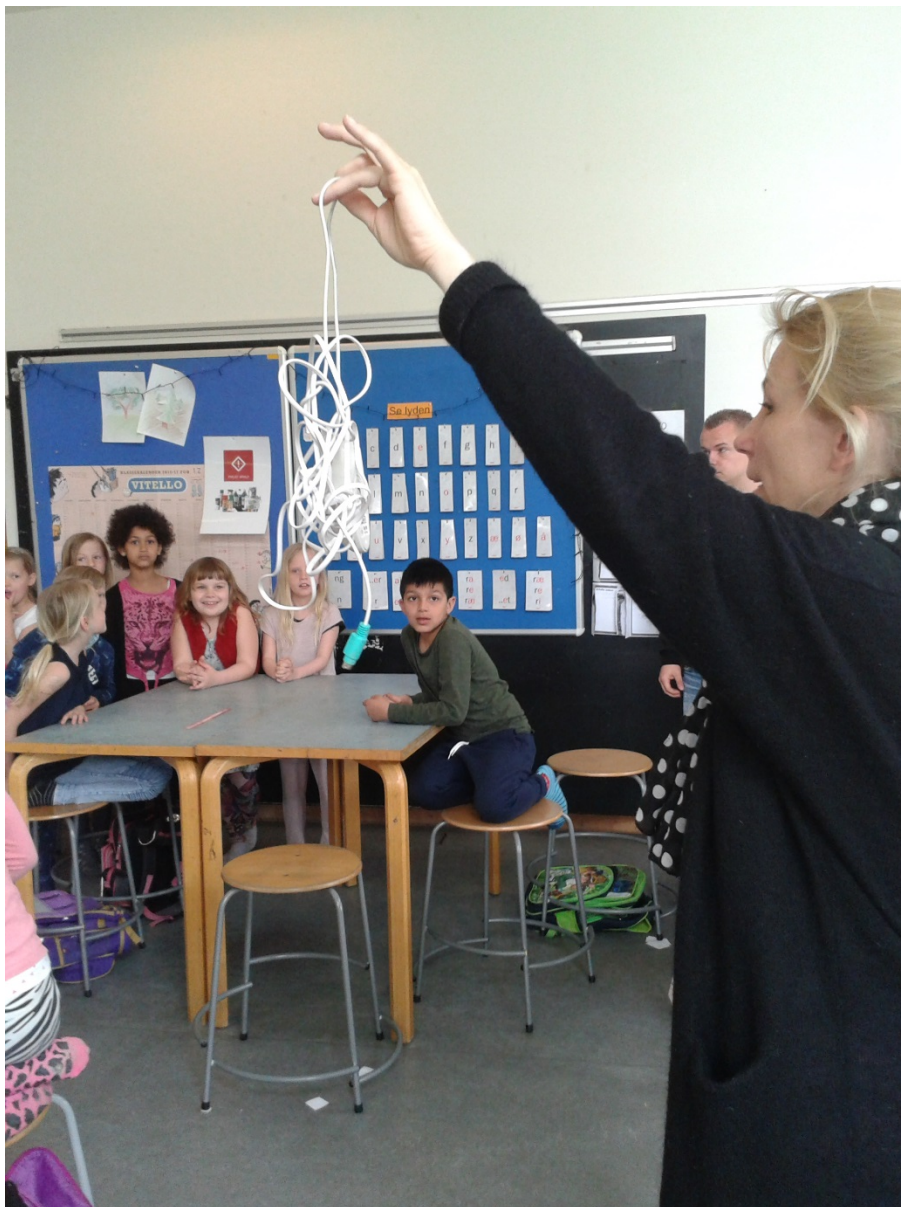
Lidt overraskende har ”bestillingsordningen” medført langt færre afhentninger end forventet i forhold til lignende erfaringer fra andre kommuner.

Manglende eller forsinket afhentning eller afhentning over for mange dage giver eksempelvis problemer med indsamling af småt haveaffald. Her er det pap og haveaffald der er blevet gennemblødt.

I første halvår af 2017 blev storskrald og haveaffald hentet over to dage. Affaldet skulle dermed stå fremme i længere tid end hensigtsmæssigt – da der også var problemer med at få hentet gav dette anledning til en del klager. Fra sommeren lagde renovatøren sin indsamlingslogistik om og kunne derefter tilbyde én bestemt afhentningsdag.

Der var desuden problemer med, at borgerne skulle vænne sig til, at storskrald skulle stå tydeligt ud for den enkelte ejendom. Dette gav udfordringer i områder med mange koteletgrunde. I Albertslund har man traditionelt været vant til, at renovatøren i de gamle kontrakter virkede langt mere fleksible i forhold til lokale forhold og traditioner ude i områderne.

Agendacentret gennemførte i 2017 undervisning om affald og genanvendelse i alle skoleklasser i 3 ud kommunens 4 skoler.

Nyt IT-system

Det nye IT-system, som blev introduceret i forbindelse med den nye kontrakt, medførte også en række udfordringer i dagligdagen. Det har blandt andet bevirket, at man ikke altid har kunnet se, hvornår affaldet ville blive tømt – der var også eksempler på forkert information om tømmedage.

Den enkelte husstand er også udfordret på at følge med i, hvornår tingene bliver hentet. Her er der etableret SMS-løsninger for de fraktioner, som ikke hentes så tit – eksempelvis metal- og glascontainere

Det nye IT-system har ikke i samme grad, som det gamle system en "kalenderfunktion", der kan skrives ud. Det er dog sådan, at den enkelte husstand nu kan gå ind og tjekke afhentningsdage i en periode på 3 måneder frem.

Tømmedatoer: Januar - Marts 2018

Affaldstype	Januar	Februar	Marts
Mad/Rest affald		tirsdag 20.	tirsdag 06. tirsdag 20.
Metal/Glas affald		onsdag 28.	
Papir/Plast affald		onsdag 14.	onsdag 07. onsdag 28.

Tømmedatoer: April - Juni 2018

Affaldstype	April	Maj	Juni
Mad/Rest affald	tirsdag 03. tirsdag 17.	tirsdag 01. tirsdag 15. tirsdag 29.	tirsdag 12.
Metal/Glas affald	onsdag 25.		onsdag 20.
Papir/Plast affald	onsdag 18.	onsdag 09. onsdag 30.	onsdag 20.

Eksempel på tømme kalender fra det nye IT-system. Denne kalender er ikke så "udskriftsvenlig", som den "gamle".

Borgerkontakten til kundeservice

Grundet de mange udfordringer var der, i perioder i 2017, mange henvendelser til Vestforbrændings Kundeservice. Forvaltningen modtog i den forbindelse en del klager over lange ventetider – og en frustration over, hvad der virkede, som en manglende mulighed for til at løse vedholdende problemer. Man følte sig dog altid godt behandlet.

En del borgere henvendte sig direkte til Agendacentret, som især tog sig af spørgsmål om sortering og håndtering i hjemmet. Klager blev viderebehandlet via Forvaltningen og et ekstra fokus henover året medførte, at vi i samarbejde med Vestforbrænding bedre kunne tage hånd om udfordringerne.

Nye udfordringer til borgerne i deres hverdag

De nye krav til sortering har givet udfordringer til de enkelte husstande i forhold til at finde ud af, hvad der nu skulle sorteres – og hvordan håndteringen i hverdagen skulle gribes an.

Langt de fleste har taget meget pænt imod systemet og har udvist stor tålmodighed. Agendacentret har ydet en stor assistance i denne forbindelse – og har haft ekstra kontakt med boligområder og borgere. Desuden har de gennemført undervisning og kurser for alle skoleklasser i 3 ud af kommunens 4 skoler.

Særlig udfordret har de boligområder været, som har fælles containere. Her skal der flere ressourcer til for at få sorteringen og håndteringen til at lykkes. Her har den direkte indsats først og fremmest været koordineret via Agendacentret og frivillige i områderne, som i flere områder har ”stemt dørklokker”.

For at sikre en god opstart har der i forbindelse med udlevering af nyt sorteringsudstyr i en del områder været direkte kontakt med den enkelte husstand.

Denne indsats har vist sig virkningsfuld – og der kan tydeligt ses en effekt i de områder, der har haft besøg.

Det blev også klart hen over året, at der skal ekstra fokus på kommunikation, information og motivation i den nærmeste årrække for, at de nye sorteringsmuligheder kan blive en vedvarende succes.

Mængderne

De mange nye sorteringsmuligheder har heldigvis givet pote i forhold til en betydelig effekt på genanvendelsen i kommunen.

Således er eksempelvis indsamlingen af

- emballageplast steget fra 0 til 300 tons om året
- køkkenaffald steget fra 0 til 1000 tons om året

Mængden af restaffald er faldet fra 7.000 tons til 5.000 tons om året.

Vi forventer, at nå op på knap 40% genanvendelse i 2017 – og målet er, at nå 50% i 2018. Dette vurderes kun at kunne nås via en storstilet kommunikationsindsats – og indsats i særlige problemområder.

Agendacentret gennemførte i starten af året en kontrolsortering af en container til restaffald. Her viste det sig, at 30% og 7% faktisk var henholdsvis madaffald og plastaffald, som kunne have været udsorteret til genanvendelse.

Afrunding på året

2017 har været et prøvelsernes år for byens boligområder i forhold til at få hentet de rigtige affaldsfraktioner på de rigtige tidspunkter, ligesom bestillerordningen på storskrald og haveaffald også gav anledning til bøvl – ikke mindst fordi man til at begynde med skulle bestille digitalt via NemID (det viste sig ikke at være så nemt) – NemID-bestillingen blev dog hurtigt ændret – så det kunne klares uden. Det var også en stor omlægning der var tale om: Udover at alle affaldsordninger blev ændret, gik Albertslund sammen med en række andre kommuner i et samarbejde i Vestforbrænding-regi, som blandt andet betyder, at kontakten til renovatøren skal gå gennem Vestforbrænding, samt at vi indførte et nyt IT-system i forhold til indberetning af materiel og tømninger.

Der blev i løbet af året gennemført et par tilfredshedsmålinger, og cirka 70-75% af husstandene i kommunen er helt eller delvist tilfredse med de nye indsamlingsordninger. At ikke alle er glade for de nye ordninger, må vi i høj grad tilskrive de mange uregelmæssigheder, manglende kapacitet i kassetterne, samt at vi er gået bort fra den gamle ordning med ugetømning.

Der skal således i 2018 arbejdes med at få tilfredsheden op – uden at dette går ud over frasorteringen til genanvendelse.

Fremtidige krav

Som afslutning kan det også nævnes, at forhandlingerne om de kommende affaldsdirektiver fra EU forventes at munde ud i følgende krav til genanvendelse:

- I 2025 skal 55% af husholdningsaffaldet genanvendes
- I 2035 skal 65% af husholdningsaffald genanvendes

Fra 2025 vil der være krav om separat indsamling af tekstiler.

Der vil i de nye direktiver også være et øget fokus på affaldsforebyggelse.

Med sin Klimastrategi for 2017 – 2025 er det Albertslund Kommunes mål at nå 65% genanvendelse allerede i 2025.

Det er desuden et hovedfokus at gøre noget ved at få problemstofferne ud af affaldet

Genbrugsstationen og Drivhuset

Som følge af brugertilfredshedsundersøgelsen i 2016, blev Drivhusets åbningstider i 2017 udvidet, så der nu alle hverdage er åbent fra 10.00 – 16.00.

Genbrugsstationens medarbejdere har i 2017 haft fokus på fyldningsgrader i containerne og gjort en stor indsats for, at mest muligt genanvendeligt affald sorteres ud af småt brændbart fraktionen. På begge områder har Genbrugsstationen opfyldt målsætningerne og har modtaget bonus fra Vestforbrændings fællesordning. I 2017 har småt brændbart udgjort 21% af de afhentede fraktioner hvor målsætningen for 2017 var på 24%.

Boligområder der endnu ikke er kommet over på de nye ordninger

Hedemarken, Morbærhaven, DIK-kollegiet og AB Syd – gårdhavehuse mangler stadig at implementere de ”nye” affaldsordninger. AB-Syd og Morbærhaven er godt på vej, hvorimod det nok bliver nødvendigt at give Hedemarken og DIK-kollegiet et påbud om at overgå til de ”nye” affaldsordninger primo 2018.

De kommunale institutioner

I 2017 er de nye ordninger blevet implementeret i alle de kommunale institutioner.

17. Nyt dagsordenpunkt

Åbent - 13.00.00-S55-1-18

Anledning

Regnskab og Beretning for 2017 er nu godkendt af bestyrelsen i Agenda Center Albertslund og skal nu endelig godkendes af kommunalbestyrelsen.

Sagsfremstilling

Der var i 2017 afsat i alt 1.304.000 kr. i tilskud til Agenda Center Albertslund, fordelt med 518.000 kr. fra det skattefinansierede område og 393.000 kr. fra renovationsområdet og 393.000 kr. fra varmforsyningens betingede bevillinger.

Derudover har Agenda Center Albertslund modtaget et tilskud på 380.000 kr. fra HOFOR (vandforsyning).

Indstilling

Direktøren for By, Kultur, Miljø & Beskæftigelse indstiller,

1. at Agenda Center Albertslunds Regnskab og Beretning 2017 tages til efterretning

Beretning 2017

Agenda Center Albertslund

I 2017 skulle det nye affaldssystem for alvor køres ind. Noget skulle justeres, andet skulle laves om. Noget skulle gentænkes, andet skulle prøves af – samtidig med at alle 28.000 albertslundere skulle lære at bruge det nye system og sortere deres husholdningsaffald i 7 fraktioner. Derfor var affaldssortering og ”Kredsløbsbyen” igen hovedoverskriften for Agenda Centeret i 2017. Alle byens brugte materialer skal ind i kredsløbet igen, ikke blive til affald og forurening.

I årets løb havde vi kontakt med de fleste af byens boligområder og konkrete samarbejder med 44 af dem, der tilsammen repræsenterer 60 % af byens boliger.

Agenda Centeret - kort

Vi er byens miljøcenter. Vores mål er, at gøre Albertslund bæredygtig! Derfor hjælper vi boligområderne, både med at øge genbruget og med at spare på el, vand og varme.

Vi arbejder for flere delefællesskaber, miljømærkede og økologiske produkter i hverdagslivet, for flere solceller og debiler, og for mere natur - uden gift! Vi udvikler nye ideer og afprøver nye projekter, informerer, laver ekskursioner, har et stort netværk og samarbejder med kommunen.

Agenda Centeret er ikke en del af kommunen. Vi er uafhængige - og derfor først og fremmest borgernes medspiller, når man selv vil gøre sin hverdag og Albertslund lidt mere bæredygtig.

I Agenda Centeret bor også Kulturøkologisk Forening. Det er en medlemsforening, der arbejder med Bydiversitet, Trampesti, synliggørelse af kulturhistorien, bjørneklobekæmpelse og solceller til Afrika.

På vej mod Det bæredygtige Albertslund i 2017

Agenda Centerets (ACA) mål er, at Albertslund skal være bæredygtig – hverken mere eller mindre! Der er tre grundvilkår for, at en by kan kaldes bæredygtig. For det første skal ressourcerne bruges igen og igen, byen skal altså være en kredsløbsby. For det andet skal den energi, byen bruger, være vedvarende energi. Og for det tredje skal adfærden / kulturen i byen være bæredygtig.

ACA's arbejde og handleplaner er bygget op om disse tre grundvilkår for bæredygtighed - og det er denne beretning også. Endvidere har vi tilføjet et fjerde mere generelt og tværgående indsatsområde:

1. Kredsløbsbyen	side 2
2. Den Vedvarende energiby	side 16
3. Bæredygtig Kultur	side 17
4. Generelt	side 20

Sidst i beretningen er der også afsnit om:

5. ”Kulturøkologisk Forening”	side 23
6. ”Økonomi og medarbejdere”	side 25
7. ”Handleplan 2017”	side 26
8. ”Bestyrelse og ansatte”	side 28

1. Kredsløbsbyen - genanvendelse, vand og natur

I de seneste 50 år er antallet af mennesker på kloden fordoblet. Samtidig har vi udviklet en Køb-og-smid-væk-kultur, hvor vi forbruger mere. Vi lever længere, og forbruger derfor i længere tid. Og så ønsker vi, at verdens fattige skal have et anstændigt liv med et dertil knyttet større forbrug. Læg dertil at vi om 35 år vil være 2 milliarder mennesker flere på kloden. Det presser alt sammen klodens ressourcer. Det er derfor, ACA arbejder for, at vi i Albertslund gør hvad vi kan, for at ressourcerne bliver genanvendt igen og igen i stedet for kun at blive brugt en gang, for så at ende som affald og forurening.

Vores mål er, at Albertslund bliver en kredsløbsby, hvor både organiske og uorganiske materialer recirkuleres. At affaldssorteringen og genanvendelsen bliver bedre. At vandkredsløbet sikres, så vi til stadighed har en ren og rigelig grundvandsressource. At næringsstofferne i regn- og spildevandet recirkuleres, at vandforbruget falder til 90 liter/per/døgn og så vil vi skabe mere natur i byen.

Fra skrald til værdi – det ka´ vi li´! Hovedopgaven i 2017 var ubetinget opfølgningen på det nye affaldssystem. De fleste boligområder startede op oktober og december 2016, flere kom med i 2017 og de sidste bliver koblet på i 2018-20. For de fleste er overgangen gået rimelig let og smidig, og opbakningen fra borgerne til mere sortering og genanvendelse har heldigvis ikke fejlet noget. Mange har endda givet udtryk for, at det var på tide. Byen har således taget et kæmpe skridt både i praksis og mentalt frem mod Kredsløbsbyen, hvor materialerne bruges igen og igen og igen. Kommunalbestyrelsens mål på den korte bane er, at 50 % af husholdningsaffaldet skal genanvendes i 2018, og at det stiger i de kommende år til 65 % i 2025 – det tror vi godt kan lade sig gøre. Dermed er vi dog ikke nået til vejs ende. 100 % genanvendelse er næppe helt realistisk, men vi skal meget tættere på end 65 %. Dertil kommer også opgaven med at få alt storskrald, bygge- og erhvervsaffald og næringsstofferne, der ryger i toilettet, ind i kredsløbet igen. Så vi er godt i gang, men der er også lang vej igen – og skridtene i 2017 var ikke bare en dans på roser.

”Fra skrald til værdi – det ka´ vi li´!

Hovedopgaven i 2017 var ubetinget opfølgningen på det nye affaldssystem.”

Systemet udfordret. Først og fremmest har der været problemer med manglende / uregelmæssige tømninger. Det er meget kritisabelt, at Vestforbrændingen og skraldemanden ikke har formået at få tømt som aftalt. Det har givet anledning til stor frustration, vrede og ekstra arbejde for bestyrelser og ansatte rundt om i boligområderne. Når man oplever, at der sker fejl med tømninger igen og igen, mister man tålmodigheden med og tilliden til systemet. I ACA har vi ikke noget med det praktiske omkring tømningerne at gøre, men vi har fået rigtig mange henvendelser om det, vi har hjulpet borgere, bestyrelser og driftspersonale på vej gennem systemet, og vi har rejst det de rette steder, debatteret det til hudløshed og deltaget i møder i boligområderne både med og uden kommunen, Vestforbrændingen og skraldemanden. Langsomt er det blevet bedre og bedre hen over året, men vi mærker fortsat en utryghed rundt om i byen. Man håber det fungerer, men man er ikke sikker. Det skal det imidlertid komme til. Der kan selvfølgelig altid ske fejl, men grundlæggende skal systemet virke så godt, at der ikke er nogen grund til at have mistillid til, om tømningerne sker som lovet.

Tilliden til skraldemanden var også i risiko for at komme i frit fald, da vi oplevede at en af skraldebilerne blandede fraktionerne sammen. Straks vi fik meldingen, tog vi kontakt til de borgere, der havde oplevet episoden, vi gik til kommunen og Vestforbrændingen, der heldigvis også handlede hurtigt i situationen, så skraldemanden samme dag fik undersøgt, hvad der var sket, erkendte fejlen, lagde sig fladt ned, beklagede mange gange, og fik indskærpet over for alle medarbejderne, at sammenblanding af fraktionerne ikke må forekomme.

Da den nye affaldsordning blev indført oprettede vi en ”Hotline” man altid kunne ringe til, hvis man var i tvivl om, hvordan det ene eller det andet skulle sorteres. Det har rigtig mange gjort, men vi må også konkludere, at endnu flere har ringet om problemer med manglende tømninger, overfyldte beholdere, mangelfulde reaktioner på henvendelser, manglende bioposer og andre driftsmæssige forhold. I Herstedøster og Stadionparken var de særligt hårdt ramt, så de gik skridtet videre, og begyndte at tale om økonomisk compensation, fordi de betalte for en service, de ikke fik, når stativer og beholdere ikke blev tømt. Det ville være helt rimeligt, om de havde fået compensation, men problemet var, at i givet fald, så skulle alle andre borgere i byen betale compensationen til dem. Der er jo ikke andre steder,

Vestforbrændingen kan hente pengene. Men dybest set var deres ønske nu heller ikke at få penge retur, det var et desperat råb om at få systemet til at fungere – og det er det heldigvis stort set kommet til, hvorfor kravet om kompensation er gået i sig selv igen.

Tilpasning af tømmefrekvensen. En systemudfordring har også været at få tilpasset tømningerne i fællesområderne til de faktiske mængder. Den beregnede tømningfrekvens passer ikke altid overens med det faktiske behov for tømning. Det er en logistisk udfordring med mange involverede og til tider lange forretningsgange. Men det er vigtigt at få systemet optimeret, så skraldebilerne ikke kører mere end højst nødvendigt, og hverken miljøet eller økonomien belastes unødigt.

Fremadrettet skal det måske heller ikke være på faste dage beholderne tømmes. Måske bliver det mere flydende. I hvert fald er vi med i opstarten af de første projekter med fuldmeldere i beholderne i boligområderne.

Meget plast. Men der har også været positive udfordringer. I Albertslund er vi rigtig gode til at sortere plast! Så gode at det i boligområder med affaldsstativer har givet store udfordringer, fordi plasten ikke kan være i kassetten. Beboerne maser den ned i kassetten, hvorefter den popper op, når skraldemanden henter den og flyver afsted med vinden. Det har skabt utilfredshed både hos beboere og skraldemænd. For at gøre en lang historie kort, har løsningen været omdeling af såkaldte Minimizere (en smart lille beholder man kan have på køkkenbordet til komprimering af den bløde plast), mulighed for også at bruge papirkassetten ude i affaldsstativet til plast, sætte en sæk med plast ved siden af affaldsstativet, nye plastcontainere og -kuber på centrale steder ved Trippendals-, Godthåbspark- og Vestcenteret, samt i Miravænget, Elmehusene og på Herstedlund, og hvis det stadig ikke er nok, må man tage på genbrugsstationen med sit plast.

Ved centeret i Godthåbsparken blev der samtidig opsat en kube til glas, da FAKTA i forbindelse med deres flaskeautomat havde store mængder ikke-pantbelagt glas, der endte i deres flaskerum.

Signe demonstrerer hvor rent plast skal være før det afleveres

Stativerne særlig udfordret. Nu er det imidlertid også sådan, at alle ikke sorterer lige godt. Flere (igen i områderne med individuelle affaldsstativer) der ikke rigtig er kommet i gang med sorteringen endnu, har derfor også oplevet, at skraldesækken bliver overfyldt – det kan naturligvis også ske, hvis man er en stor familie, og især hvis man har blebørn. Men det er ikke bare et problem for beboeren, det er det også for skraldemændene. Og er sækken alt for fuld, skal de lade den stå – til endnu større gene for beboeren. Det har naturligt affødt et ønske om, at få skraldesækken afhentet hver uge, som tidligere, i stedet for som nu hver 14. dag. Men vi er bare nødt til at fastholde, at det ikke er løsningen. Det vil være en dyr løsning - ikke bare for beboerne med meget restaffald, men for alle i hele boligområdet, også det flertal der godt kan klare sig med 14. dages tømning. Løsningen er at sortere bedre. At få mere ud af

skraldesækken og over i genbrugsfraktionerne. Og de der så alligevel har for meget restaffald, de kan anskaffe sig et ekstra skraldestativ, og dermed få tømt 2 skraldesække hver 14. dag. I løbet af den proces har vi mange gange været rundt for at ”løfte låg”, for at tjekke hvor fulde skraldesækkene er, for at kunne vurdere omfanget af problemet og sammen med kommunen og boligområderne at finde løsninger.

Undervejs blev det da også nødvendigt med et fællesmøde for alle stativområder, der blev lavet en spørgeskemaundersøgelse og efterfølgende holdt vi møder med alle boligområderne hver især for at finde målrettede løsninger. Heldigvis har det lydt igen og igen, at man er tilfredse med sin ordning, men derfor skal det hele jo fungere alligevel.

Nem-Id og Ringeordning. I starten skulle man som husejer bruge Nem-Id på Vestforbrændningens hjemmeside, for at bestille afhentning af storskrald og haveaffald. Det var overkill og til stor gene for borgerne. Derfor blev det da heldigvis også hurtigt opgivet, så man nu kan ringe eller bare gå på nettet og bestille afhentning. Imidlertid er der heller ikke udelt tilfredshed med det. Tidligere blev storskrald og haveaffald afhentet automatisk på faste dage. Nu skal tømning bestilles. Det har givet anledning til stor utilfredshed, og især i rækkehusområder giver det da heller ikke mening, for man skal lægge affaldet ”ud for egen hoveddør”, men der kan skraldemanden ikke komme til, han kan kun komme til P-pladserne. På den ene side giver ”ringeordningen” en stor besparelse på renovationstaksten, men på den anden side er det blevet oplevet som en stor irriterende serviceforringelse. Det har vi alt sammen fået rigtig mange henvendelser om, og sagen er ikke endelig landet endnu.

Tjek af fællesbeholdere.

I Albertslund har vi 42 boligområder med fællesbeholdere, og vi har i flere omgange været rundt for at stikke hovedet ned i alle deres mange beholdere.

Generelt ser genbrugsfraktionerne rigtig pæne ud – og de er blevet endnu pænere hen over året. Men naturligvis er der også plads til forbedringer flere steder. Vi har lavet tilbagemeldinger om vores observationer til boligområderne, så de også kunne skride til handling, hvis der var brug for det.

Flere steder har vi opfordret til målrettede kampagner/tiltag og tilbudt vores hjælp. De steder, hvor det så godt ud, satte vi et smiley-klistermærke på beholderne.

Beholderne blev tjekket grundigt

Men hvor meget ryger egentlig forkert?

For at finde ud af hvor stort potentialet for mere genanvendelse er, fik vi en kold vinterdag tømt en nedgravet 5 m³ beholder fra Hyldebjerg ud på et stor presenning, og så gik vi ellers i gang med at eftersortere og veje hver enkelt fraktion. Resultatet var ganske interessant. I restbeholderen var der kun 1-2 % af henholdsvis glas, papir, pap og metal, så der var ikke meget mere at komme efter. Til gengæld var der 7 % plast. Det fyldte rigtig meget, fordi det er så let. Og der var hele 31 % madaffald, der ikke fyldte så meget, men til gengæld er det tungt. Det er altså udsorteringen af plast og madaffald, der halter og derfor det, vi især skal fokusere på.

Så er der gjort klar til eftersortering

Lugt og fluer i madaffaldet. Heldigvis var den første sommer med udsortering af madaffald ikke en af de varme af slagsen. Alligevel gav det nogen steder anledning til lugt, fluer og maddiker. Vores anbefaling er, at madaffaldet dryppes godt af, inden det

kommes i den grønne pose, at posen får en god knude på, og at den lægges forsigtigt ned i beholderen. Men med 12.000 husstande kan det ikke undgås, at der alligevel opstår gener nogen steder. Vi afprøvede derfor de såkaldte "Fly Blocks" med æteriske olier, som skulle tage lugten og jage fluerne væk. Vi prøvede også at spraye lavendelolie direkte i beholderne. Det er for tidligt at konkludere, hvor godt det virker, og grundlæggende skal man heller ikke købe sig fattig i hverken det ene eller andet middel, men hvis nogen bliver ved med at have problemer med madaffaldet, så er det godt at kunne anvise forskellige løsninger.

En krølle på den problematik kom i august, da de to-delte containere skulle have den årlige vask. Nogen steder i bl.a. Vest og Stadionparken, var vaskevandet nået at blive så beskidt, at containerne var mere snavset efter vasken end før....

Projekt "Alle skal med – grønnere vaner". For at være sikker på at komme ud til flere end dem der læser AP, kommunale informationer og vores nyhedsbreve, startede vi projekt "Alle skal med" i 2016. Det handlede bl.a. om at stemme dørklokker, besøge moskeer og opsøge forskellige klubber og foreninger for borgere med rod i andre lande. Den indsats fortsatte vi i 2017 og udvidede til ikke kun at handle om affaldssortering, men også om grønnere vaner, for at sætte fokus på, at man også skal tænke på, hvilke produkter man køber og bruger - ikke bare at sortere dem, når man er færdige med dem.

Gennem projektet har vi stemt dørklokker i AB etagehusene, Topperne og i flere opgange i Bækgården, Damgården, Blokland og i Godthåbsparken, med opfølgende besøg hos 30 familier. Vi har samarbejdet, haft møder med, lavet workshop, holdt oplæg og kurser for Netværkshuset Nord, Biblioteket i Hedemarken, tyrkisk kvindegroupe, Sundhedsambassadørerne, rengøringspersonalet på skolerne, de tyrkisk og pakistanske moskéer, Bydelsmødrene, fædretnetværket BABA, kurdiske kvinder i Blokland, juniorjournalisterne, driftspersonale og ikke mindst de boligsociale medarbejdere fra ABC, der har været en vigtig samarbejdspartner. Endvidere har vi deltaget i Markedsdag i Nord, Ressourcedag i Blokland, Sommerfest i Kanalens kvarter, Børnearrangement med skattejagt, Fællesmad i Blokland med fokus på madspild og affaldssortering, Affaldssortering ved Lindegården, Baby-café, Fri for kemi for børnefamilier og Fri for kemi i hjemmet.

Igen i 2017 engagerede vi Marianne Kruse Kristensen fra organisationen "Agent 21" til at hjælpe os med opgaven. Marianne sluttede omkring årsskiftet 17/18, og vi har derfor ikke mulighed for fremadrettet at køre i samme høje gear, men vi planlægger at fortsætte arbejdet og holde fast i de kontakter, resultater og erfaringer vi har fået.

"Alle skal med" arrangement

Skoler. Gennem foråret/forsommeren underviste vi samtlige folkeskoleklasser på Herstedøster-, Herstedvester- og Egelundskolen. I løbet af en dobbelt lektion kom de igennem affald, kredsløb og sortering. På Herstedlund skole har vi endnu til gode at undervise, da Hedemarken ikke er kommet med på den fulde sortering endnu. Men det er første gang, vi systematisk har undervist alle klasser, og det har givet god mening, og anledning til overvejelser om igen at tilbyde målrettet miljøundervisning, det kunne f.eks. være inden for det område, som skolerne har valgt som "Grønt Flag – Grøn Skole".

Affaldsundervisning i folkeskolen

Indendørssortering. Sorteringen skal være til at overskue indendørs, ellers kommer den ikke til at fungere udendørs. I 2017 fortsatte vi derfor rådgivningen om indretninger i køkkenet, bl.a. med fremvisning af vores 4 demo-køkkenskabe og 4 konkrete indretninger i Solhusene. Men lidt overraskende var der ikke så mange henvendelser om indendørssortering. Vi tilskriver det, at vi i 2016 var rundt i rigtig mange

boligområder for at tale om, vise og ikke mindst lave forskellige indretningsløsninger. Til gengæld har der været interesse for vores erfaringer andre steder fra. Vi har afholdt to Erfamøder for de andre lokale Agenda Centre, holdt oplæg på konferencer i Odense, Nyborg og Rudersdal, samt lavet oplæg for Bo-Vest til brug i Brøndby.

Hjemmeplejen. Nogen der er udfordret i forhold til den udvidede affaldssortering er hjemmeplejen og de borgere de besøger. Helt naturligt er det ikke affaldssortering, der står øverst på deres behovs- og to-do-liste, men alligevel vil alle gerne gøre det så godt, de nu kan. Vi har derfor haft flere seancer med både hjemmeplejens dag- og aftenhold og deres miljøgruppe. Vi har også sammen med dem været på hjemmebesøg og indrettet indendørsaffaldssystemer hos et par borgere, så de kunne se, hvordan det kan gøres. På hjemmebesøgene har vi især lagt vægt på udsorteringen af madaffaldet og til dels plast – alt afhængig af borgernes situation og tilstand.

Andet. I VA 4 Række var der problemer med restaffald i de nedgravede madaffaldsbeholdere. Vi anbefalede dem at sætte en grøn plade rundt om indkasthullet, der samtidig gjorde hullet mindre, så en typisk restpose ikke kunne komme ned, men en grøn

Grøn ring gør hullet mindre og markerer tydeligt, at her skal den grønne pose i!

madaffaldspose godt kunne. Samtidig lavede vi sedler og skilte, og alt i alt har det virket. Det har vi derfor også anbefalet andre boligområder som AB Række og AB Etagehusene, hvor der var lignende problemer. Værst var det i Etagehusene, hvor vi oven i måtte stemme dørklokker. Herfra kom også to såkaldte svigtlæs, der blev kørt til forbrænding i stedet for bioforgasning – os bekendt de eneste svigtlæs i hele byen, hvilket omvendt fortæller, at det generelt ser fornuftigt ud med sorteringen.

For Albertshus har det ikke været helt let. Beliggende i A-centeret udgør ejerforeningen både lejlighederne over Netto og butikkerne i området. Det betyder, at de både skal håndtere erhvervsaffald og husholdningsaffald. Vi har hjulpet dem i processen, tjekket deres sortering og besøgt butikker.

I Solhusene hjalp vi med ansøgningen om fuldt nedgravede beholdere, materialer til beboerne og oplæg på beboermødet.

I VA 4 Nord lavede vi Åben ø arrangement, da deres affaldsøer skulle indvies - på trods af bidende kulde troppede 70 beboere op for at høre om deres nye affaldsordning.

Også Kilde-, Kær-, Dam, Bæk- og Fosgården har været udfordret med fejlsorteringer. Det har derfor været nødvendigt at lave målrettede kampagner for madaffald og pap, med ringe på, hæfte med foto af de steder folk havde sat deres grønne spand, containertjek, smileys på containerne der var gode nok, omdelinger og ommøblering af containere i affaldsøerne.

"Hvor har du din grønne spand stående?" spurgte vi i Nord

Vores erfaring er, at restaffaldscontainerne skal være dem, man støder på først. Står genbrugsfraktionerne først, vil der typisk komme mere restaffald i dem. En erfaring vi også brugte i Topperne, hvor vi ligeledes måtte den store tur igennem med løbende containertjek, smileys, materialer og ringe på i hele bebyggelsen. I Topperne har de affaldsøer med minicontainere, og de kan være svære, at få til at fungere. Vi anbefaler dem derfor, at de overvejer nedgravede beholdere i stedet – gerne kun til restaffaldet. Men sådan at det bliver tydeligt, at rest skal i den nedgravede (man støder på først), mens alt genbrug skal i minicontainerne inde i affaldsøen.

På DIK-kollegiet bor der studerende fra store dele af kloden – typisk blot i få måneder ad gangen. Som vi ser det, er det derfor vigtigt, at de studerende møder et tydeligt system, når de flytter ind, at her sorterer vi altså vores affald på den og den måde. Men det er svært og de fælles køkkener gør, at ansvaret for sorteringen falder mellem flere stole. Vi har løbende debatteret med dem og forsøgt at få en ordening afprøvet på DIK kollegiet, men desværre ind til videre uden held.

En mulig løsning til fælleskøkkener på DIK

Hedemarken kom heller ikke i gang i 2017. De burde have en midlertidig løsning, indtil deres nuværende affaldsøer med nedgravede beholdere bliver udbygget, men sådan gik det ikke. Vi er i dialog med dem og kommunen om det.

Derimod kom Godthåbsparken med i 2017, efter at de havde modtaget deres specialdesignede stativer, de selv havde fået fremstillet. Her er det de ansatte, der indsamler affaldet, og dem mødtes vi med for at tale fraktioner og renhed. For beboerne fortalte vi om affald og sortering på et beboermøde.

Særlige udfordringer fandt vi også i private udlejningsejendomme på f.eks. Linde Alle og Lyngmosevej. Det er små områder, med relativ "lang vej" til ejer og drift, så det er svært at komme igennem med forandringer. Men som alle andre skal de selvfølgelig også sortere - det kræver bare en særlig indsats.

Sammen med Hyldespjældet lavede vi en særlig kampagne, der skulle kombinere fokus på madaffald og plast. Vi udlovede 50 Minimizere til dem, der ville vise os, hvor de havde deres grønne spand stående. Den tog vi så et billede af og formidlede via deres Facebookside til almindelig inspiration.

"Tvivlens kasse" blev godt slidt!

Ved forskellige lejligheder brugte vi igen "tvivlens kasse", med ting som vi erfaringsmæssigt ved folk har svært ved at sortere rigtigt. Den inspirerede også til en udstilling på Brøndagerskolen. I Buerne var vi til indvielse af deres nye og længe ventede Genbrugsgård. Toften fik sedler om madaffald til uddeling. I Snebærhaven andel og Platanparken var det Storskraldet,

der var problemet. I Blokland og Morbærhaven havde deres rådgiver brug for kapacitets beregninger. Til Enebærhaven forberedte vi forsøget med individuelle papcontainere, da pap er en udfordring i parcelhusområderne. Vi lagde adskilligt på nettet, bl.a. en video om "Minimizere", og skriftligt materiale (herunder om "De 20 svære"). Vi var på hjemmebesøg, på Børnefestugen med affaldskonkurrencer, klædte rådgivere på om plastindsamling, holdt opæg i Vestforbrænding om vores kommunikationsindsats, og for boligselskabet Tranemosegård om "den store affaldshistorie". På en KL-konference i Vejle for alle landets kommuner, fortalte vi om vores erfaringer med nedgravede beholdere i parcelhusområder, og selv har vi også været ude i verden for at suge til os. Dels hos HCS der håndterer vores madaffald i en fabriksal i Glostrup, dels Københavns kommunes plastsorteringsanlæg på Amager og dels "Guldminen", et særligt genbrugsprojekt, på genbrugspladsen i Sydhavnen.

Besøg på plastsorteringsanlægget

Byens frivillige rundt om på de lokale Genbrugsgårde, fik tilbud om at komme på farligt affaldskursus, og så har vi kigget på CO2 gevinster ved sortering af affald – men det er ikke helt let. I Nord havde vi bod til høstfesten og til Kanalens bydelsfest, gav vi den som omvandrede opdelt skraldespand.

I øvrigt blev 2017 også året, hvor beboerhusene rundt om i byen kunne få systemer til sortering af affaldet.

Alt i alt var 2017 et indkørings- og overgangsår. Det er i 2018 kommunens mål om 50 % genanvendelse af husholdningsaffaldet, skal stå sin første prøve. De værste børnesygdomme har vi nu lagt bag os, så forudsætningerne for at nå målet er tilstede - og byen har samlet set taget et kæmpe skridt mod Kredsløbsbyen.

Vand - på vej mod 90 liter

I 2017 blev vi overhalet af virkeligheden – heldigvis! Vores mål er, at vandforbruges pr. borger i Albertslund skal være 95 liter i døgnet i 2020. Men det mål nåede vi allerede i 2016 (i skrivende stund har vi endnu ikke resultatet for 2017). 95 liter er det laveste gennemsnitsforbrug i hele Danmark, så det er ret godt gået! Nu gælder det om at fastholde det lave forbrug og se frem mod næste milepæl: 90 liter. Hvor langt vi skal ned, for at ramme et bæredygtigt forbrug, ved vi ikke endnu, og det vil også ændre sig fra år til år. For det afhænger af, hvor meget vand vi har til rådighed, som igen afhænger af variable faktorer som nedbør, resten af Storkøbenhavns forbrug, industriens og landbrugets behov, omfanget af grundvandsforurening og naturens behov. Men et godt bud vil være mellem 60 og 70 liter. Det kan lyde voldsomt, at skulle skære yderligere 25 – 35 liter af det nuværende forbrug, men omvendt ligger mange albertslundere allerede i dag på det niveau, for husk på, 95 liter er gennemsnittet - nogen ligger over og nogen under. Vi har eksempler på albertslundere, der bruger 35 liter i døgnet eller endda mindre.

Vandsparekonkurrencer. Så vi arbejder ufortrødent videre mod et lavere forbrug. I 2017 havde vi to vandsparekonkurrencer. De kørte over 3 måneder. Til den første prøvede vi at samle deltagere fra hele byen. Det gik ikke specielt godt. Men 4 familier deltog. De fik aflæst deres forbrug hver måned, og den bedste fik en præmie. Det gennemsnitlige forbrug gik fra 116 liter pr. person til 91 liter pr. person. Flot fald – der giver håb.

I den anden konkurrence var de 10 husstande fra samme boligområde. Her var der særligt en familie, der skilte sig ud. For børnene i familien gik 100 % ind i konkurrencen. De satte tid på brusebadet og fyldte deres drikkedunke op - ovre i skolen... ☺. Alt i alt betød det, at familien, der i

Glade vindere af vandsparekonkurrencen

forvejen havde et meget lavt vandforbrug, endte med at skære 14 % i deres vandforbrug. Omvendt var der også en familie, hvor vandforbruget steg med 29 liter/person/døgn. Moderen fortalte, at hendes ældste søn havde fået en højtaler, som han tog med på badeværelset, når han skulle i bad. Det ville hun dog hurtigt få lavet om på igen, for det ville koste familien kr. 1.700 om året – en dyr højtaler!

Elevbyrådet klædes på

Elevbyrådet. Interessant nok skulle Elevbyrådet, der består af samtlige 6. klasser fra byens folkeskoler, arbejde med temaet vand frem mod februar 2018, hvor eleverne mødes for at beslutte, hvilket vand-projekt, der skal realiseres. De har kr. 70.000 til projektet. For at kickstarte processen var eleverne samlet over 3 omgange i kommunal-bestyrelsessalen, hvor vi holdt oplæg om byens drikkevand, spildevand og regnvand, og gav dem kreative indspark til den ideudvikling, de nu skulle i gang med.

HOFOR. Vi har en god relation til HOFOR i kraft af, at Povl er forbrugervalgt bestyrelsesmedlem i HOFORs vandselskaber. Det førte med sig, at bestyrelsen valgte at afholde sit strategiseminar i ACA i maj måned, hvor der også blev tid til at fortælle om ACA, fremvise vores urinsortierende toilet og inspicere renoveringen af Kanalen.

HOFORs bestyrelse besøger ACA og Kanalen

I Juni deltog vi i HOFORs møde for græsrodde, og vi har fulgt udviklingen omkring overgangen til blødere vand som nåede en milepæl med indvielsen af det nye blødgøringsanlæg på Brøndbyvester vandværk den 28.9 – noget vi også

formidlede via lokalavisen og nettet til albertylunderne.

Endvidere har vi været borgernes bindeled i sagen om overdragelse af stikledninger, hvor der var fejl i materialet til borgerne, der skabte forvirring, og for Rødager der var interesseret i at udskifte asfaltbelægninger med en permeable belægning.

Igangsætter og bindeled var vi også i sagen om udnyttelse af tangen fra Kanalen og regnvandsbassiner til biogas og næringsstoffer. Der er stadig en bid vej, men vi har fået oprettet forbindelsen mellem på den ene side kommunen og HOFOR og på den anden side HCS, der gerne vil prøve at omdanne tangen til gas og næring.

Østerby vandværk. Agendacenteret var med, da Herstedøster skole i uge 46 omdannede skolen til minisamfundet Østerby - og vi var "Østerby vandværk". Her kunne ungerne bl.a.

prøve at smage forskel på flaskevand og postevand, og høre, at der faktisk må være mange flere bakterier i flaskevandet, end i postevandet. De kunne også teste sig selv i, hvor meget vand, de bruger om dagen (her er de faktisk lidt bedre end deres forældre. De bruger i gennemsnit kun bruger 86 liter om dagen). Mange blev også en del af Østerbys vandpatrulje, efter at de havde klaret optagelsesprøven, der bl.a. bestod i at skifte en perlator, tjekke om toilettet løb og regne ud, hvor meget vand et brusebad på 10 minutter bruger. Så det blev en god uge på Østerby vandværk.

Gang i Østerby Vandværk

Andet. I 2017 fastholdt vi det gode samarbejde med Ishøj Forsyning, hvor vi havde en vandsparebod til deres årlige Åben Hus på Thorsbro vandværk og lavede en vandsparekampagne i Vildtbanegården, hvor vi stemte dørklokker og udleverede vandspareperlatorer.

På Copenhagen International School underviste vi om vand, og det gjorde vi også på Egelundskolen, hvorfra vi også hjalp to grupper med deres vand-tema-opgave. I forbindelse med "Science i Albertslund" i uge 39 underviste vi i to omgange på skolerne og havde to klasser med på klimasikrings-cykeltur mm. rundt i byen. For både 8. klassen på Ungecentret og hele Ungecenterets lærerkollegie arrangerede vi også cykelture.

I Nord havde vi en vandspare bod til deres Markedsdag. Vi skrev artikler om vandforurening og lukkede vandværker på Fyn, samt prøvetagning og kontrol af vand i Birkelundparken til AP.

Vi har fremvist byens sorterende toiletter for gæster, haft en vinduesudstilling om alt det der ikke skal ud med spildevandet. Skrevet "Godt gået" med det Grønne regnskab til de fire boligområder (Godthåbsparken, Herstedlund, Egebo og Hyldebjerg), der havde fortjent et klap på skulderen. Og så har vi stadig en irriterende diskussion kørende om AB Syd, Kanalen, og i 4 Nord, der bruger sprøjtegift. I 4 Række har de også overvejet det, men i stedet fundet en meget bedre løsning med varmt vand. Det er tilsyneladende en metode / teknologi, der giver rigtig gode resultater.

Som optakt til julemåneden tilbød vi i slutningen af november gratis spareperlatorer – for nu behøver det hele jo ikke bare gå op i større og større forbrug i julen. 50 stak hovedet ind og fik hver 2 perlatorer :o)

10 % mere natur

Om 35 år vil der bo dobbelt så mange mennesker i verdens byer – dvs. om 35 år vil der være dobbelt så meget by som nu. Det er et kæmpe globalt byggeprojekt, vi allerede står midt i. Og passer vi ikke på, bliver det grønne i byen taberen, mens stål, asfalt, glas og beton breder sig. Også derfor vil vi gøre, hvad vi kan, her hvor vi er, for at skabe mere natur i vores by.

Sammen med Naturgruppen arbejder vi for 10 % mere natur i Albertslund. Kommunalbestyrelsen har opstillet en vision om 10 % mere natur i byen, og den vision vil vi gerne virkeliggøre. For natur har mange fordele:

1. Økonomi: Jo grønnere byen er, jo højere huspriser!
2. Fysisk: Grønne områder motiverer til sund fysisk aktivitet!
3. Socialt: Oplevelser i naturen er mødepladser, der fremmer fællesskaber!
4. Mentalt: Grønne områder har en afstressende effekt på os!
5. Biodiversitet: En mangfoldig natur er en robust og sund natur!
6. Etik: Skal andre passe på naturen, hvor de er, skal vi passe på naturen, hvor vi er!
7. Værdi: Naturen har værdi i sig selv!
8. Klima: Natur i byen sænker temperaturen i byen!
9. Fremtidssikring af byerne: Flere mennesker flytter til byerne. Derfor kommer det grønne i byerne under pres. Det skal beskyttes og udvikles!
10. Og så det enkle faktum: Vi lever af naturen!

Der plantes Tørst til citronsommerfugle

bare leve op til, hvad den skal kunne vandteknisk, men når den skal renoveres, skal den også booste den biologiske mangfoldigheden i området.

Biotopia. Vores plan har to spor. 1. At skabe flere m² natur i byen, og 2. At skabe en mere robust og mangfoldig natur; dvs. større biodiversitet. Til formålet ansøgte vi kommunalbestyrelsen om lov til at etablere et demonstrations-, inspirations- og læringssted i Birkelundparken. Vi kalder det Biotopia, fordi det er drømmen om mere natur i byen. KB gav os tilladelsen, og vi har efterfølgende afholdt arbejdsdage, hvor vi er startet på en brændemur, et kvashegn, har opsat fuglekasser, forberedt til pindsvin og plantet hjemmehørende træer og buske til sommerfugle og andre insekter. Samtidig har vi skaffet materialer til et kæmpe insekthotel, og vi er i en god dialog med HOFOR, der skal til at renovere Svinepytten. Vand er liv, og søen er en del af Biotopia, derfor skal den ikke

Biotopia skal udvikle sig til et sted med spændende naturoplevelser, til et undervisningssted for skoleklasser og til inspiration for haveejere, boligområder og grundejere i øvrigt. Her kan de tage ideer og enkeltelementer med sig for at realisere dem i haver og på fællesarealer – og således bidrage til 10 % mere natur. Vil man følge med i udviklingen af Biotopia, sender man en mail til markussen@agendacenter.dk og kommer på maillisten.

Velfortjent pause i Biotopia

Insekthotel. Et insekthotel er et sted, hvor insekter kan søge ly, formere sig og overvintre. Det skal rumme et antal forskellige "værelser" - hulrum, hvor forskellige insekter finder netop de forhold, de sætter pris på. Og vi skal sætte pris på insekterne, for de er nyttige i haverne. De

bestøver blomster, så der kan komme frugter. De er nyttedyr, som tager irriterende fluer og skadedyr som lus og mider.

I Biotopia vil vi lave forskellige modeller af insekthoteller, men vi fik også Forvaringsanstalten til at producere små insekthoteller til os, som vi sælger. De er meget dekorative, og dem havde vi med på Grøn Dag, til høstmarked i Røde Vejrmølleparken og på Birkelundgård til kommunens 25 års jubilæum for Grønt Regnskab. Alle tre steder med en bod om 10 % mere natur, Biotopia og altså insekthoteller.

Andet. Sammen med biblioteket arrangerede vi en aften om at få succes med mere natur i haven, hvor forfatter og have- og landskabskonsulent Jens Thejsen fortalte og viste billeder. Jens var også turguide på en Spis-Din-By cykeltur med 16 deltagere rundt i Albertslund for at finde spiselige frugter og urter.

Ved Dyregården havde vi igen Nemhaver, dvs. nyttehaver der ikke skal graves, fordi Dyregården hvert forår bearbejder jorden maskinelt.

"Mere natur i haven" på biblioteket

Vi forsøgte os også med at få et lammelaug op at stå, men det blev ikke til noget. Interessen var for lille.

For at arbejde med mere natur i parcelhushaverne, har vi samarbejdet med en parcelhusejer i Hvidager. Deres have kan måske udvikle sig til demonstrationshave.

I Lærkens Kvarter har vi kontakt til en beboergruppe der ønsker at skabe mere natur i deres område, efter at renoveringen af boligerne er overstået.

Til miljøgruppen på rådhuset har vi lavet et forslag til, hvordan man kan skabe mere natur i "haverne" mellem rådhusblokkene.

Det spændende bosætningsprojekt, Small Living, på den ledige grund på Randager, er interesseret i at håndtere al regnvand på grunden, derfor lavede vi en opgørelse over, hvor meget vand beplantningen på stedet kan optage.

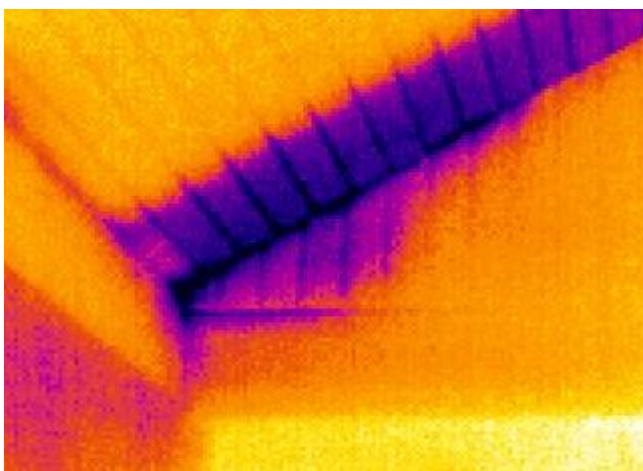
På gymnasiet sad vi i dommerpanelet til deres konkurrence mellem klasserne om, hvem der havde det bedste bud på et Urban Farming projekt.

Vi var med til § 17,4 udvalgets statusmøde om Urban Farming, og nu Kanalen er ved at være færdigrenoveret, er tiden kommet til at diskutere mere grønt i Kanalen og Kanalgaden; det er vi i dialog med kommunen om.

2. Den Vedvarende energiby

Uden energi går alt i stå. Uden energi sker der absolut intet. I dag er vores primære energikilde fossile brændsler – olie, kul og gas. Men de slipper op. For de kan kun bruges en gang. Samtidig skaber de forurening og klimaforandringer. Det er derfor, ACA arbejder for at nedsætte byens energiforbrug og at skifte til vedvarende energi.

Vores mål er, at Albertslund bliver en Vedvarende energiby. At energiforbruget falder, at den vedvarende energi i byen udnyttes og at energiforsyningen udefra beror på vedvarende energikilder. Vi vil skabe engagement og bevidsthed om energiens betydning, drivhuseffektens alvor, nødvendigheden af en energimæssig omstilling, der også er et vilkår for at opretholde velfærdssamfundet.

Virkeligheden set gennem vores termografikamera

Termografering. Med vores varmfølsomme kamera har vi været på 29 hjemmebesøg. Det er ofte første skridt på vej til handling, når man går og overvejer udskiftning af døre og vinduer eller efterisolering.

Renoveringer. ACA har ingen direkte rolle i de store renoveringer i byen. Alligevel kommer vi i berøring med dem, når det f.eks. handler om energi, belysning, affaldshåndtering og vandforbrug. Det kan både være teknikere eller berørte borgere, der henvender sig.

Radonmåler. Vi valgte at indstille udlånet af radonmålere. Nogen havde klaget til Konkurrencestyrelsen over, at vi lånte radonmålere ud gratis – og det må vi åbenbart ikke. Hvis de skal lånes ud, skal vi tage penge for det, og føre et helt selvstændigt regnskab for det. Det vurderede vi, ville blive alt for bureaukratisk, og derfor indstillede vi udlånet – selvom vi ikke opfatter det som konkurrenceforvridning, men som noget der skaber arbejde og sunde boliger.

Andet. Solceller er ikke i høj kurs for tiden i Danmark. Markedet er desværre gået helt i stå. For at diskutere hvad der kan gøres ved det, var vi til møde med Dansk Solcelleforening og Klimaforeningen, der siden udgav hæftet ”Solceller i skyggen”.

I forbindelse med årsafregningerne oplyste vi om, hvordan man skal forstå regningen, gennem artikler, nettet og hjemmebesøg; herunder var der en ret kompliceret sag med afregning fra et solcelleanlæg. Til kommunens Grønne regnskab kvalificerede vi teksterne. På Egelundskolen underviste vi i energibesparelser i køkkenet i 4 omgange. Og så holdt vi møder med Small Living Albertslund om deres byggeprojekt af 15-20 træboliger på skruefundament på den ledige grund på Randager.

3. Bæredygtig kultur

Bæredygtighed kommer ikke af sig selv, for så havde Albertslund, Danmark og resten af verden for længe været bæredygtig. Bæredygtighed kan heller ikke købes - Bæredygtighed skal skabes! Det er det, den stræben, vilje og efterspørgsel efter at leve et bæredygtig liv, ACA understøtter og vil udvikle. Bæredygtighed er et fælles projekt. Det kan ikke skabes individuelt. Det skal skabes i et fællesskab af selvstændige individer – af mennesker der vil bæredygtighed.

Vores mål er, at bæredygtighed bliver den almindelige norm i hverdagslivet og den fremherskende politiske norm, og at det bliver nemmere og en fordel at stræbe efter bæredygtighed.

I Love Albertslund. Året igennem har vi lagt en række enkelt opslag ud på facebookside, og lavet en enkelt kampagne. Den bestod i første omgang af 13 plakater, der high-lightede gode Delefællesskaber i Albertslund, og mundede så ud i 3 plakater der opfordrede til at stemme til kommunevalget i november, for på den måde at bakke op om det lokale fællesskab. Ved årets udgang havde ”I Love Albertslund” 2.114 venner på Facebook.

Hønsegårde er flere steder i Albertslund omdrejningspunktet i gode delefællesskaber

Et godt delefællesskab i Albertslund

Grønne produkter er miljømærkede produkter

Grønne vaner. Projektet går ud på at 10 familier afprøver miljøvenlige produkter i nogle måneder. Forskning viser nemlig, at det typisk tager 3 måneder at ændre sine vaner. Først besøger vi familierne og gennemgår deres plejeprodukter, vaske- og rengøringsmidler mm. Derefter får de nye og mere miljøvenlige versioner uden parfume, hormonforstyrrende stoffer og skadelige kemikalier, der er sundere for både børn og voksne, men også for naturen, hvor det hele ender i sidste ende. Efterfølgende oplever vi, at alle familier helt eller delvist går over til at bruge mere miljøvenlige produkter.

Resultaterne bruger vi også i vores videre formidling.

Delefællesskaber. Samarbejdet med Røde Kors butikken fungerer fint. Stort set hver uge henter vi bøger, legetøj og nips, som vi kan bruge i vores egen byttereol ved ACA. Og den er fortsat meget populær. Den kræver naturligvis noget tilsyn, så den ikke roder og gror til, men vi kan varmt anbefale, at andre tager ideen op, og etablerer deres egen byttereol – vi hjælper gerne til.

Det gjorde vi f.eks. med "Næsteskabet" ved Musikteateret. Her indhentede vi

Næstehjælperne foran "Næsteskabet"

myndighedstilladelser, skaffede et skab, malede det og fik det etableret. Nu drives det så af en gruppe "Næstehjælper", der dagligt tilses det. I skabet kan man sætte fødevarer som pasta, dåser og kiks, der ikke skal være på køl, men også rengøringsmidler og plejeprodukter. Desværre er der brug for den slags "Næsteskabe" i dagens Danmark, men når det nu skal være, så har der heldigvis været rigtig god

opbakning fra både borgere og butikker. Der bliver både givet og taget i respekt for, at det skal holdes pænt og hygiejnisk, og at der også skal være varer til andre.

I Børnehuset Hyldebjerg hjalp vi igen med at få det lokale julebyttemarked op at stå.

I ACA kan man fortsat låne vores el-cykel og vores el/batteridrevne haveredskaber.

Drivhuset. Byttehuset "Drivhuset" på kommunens genbrugsstation udvikler sig hele tiden. I 2017 kunne vi således indvie "bogladden", der dagligt tilses af en ny gruppe frivillige. De sørger for, at bøgerne bliver sorteret, sat på reoler og i det hele taget præsenterer sig ordentlig. Samtidig håber vi, at kunne skaffe ordentlige faciliteter til møbler og byggematerialer.

Selve Drivhuset passes af kommunalt ansatte i dagligdagen, mens de frivillige tager sig af weekenderne. Det fungerer fint, og der er kommet flere frivillige til i løbet af året, men det har også givet anledning til diskussioner. Kommunalt ansatte må nemlig ikke klunse på Genbrugsstationen, og det giver god mening, men i forhold til de frivillige synes vi jo som noget helt selvfølgelig, at de, som alle andre borgere, skal have lov til at tage ting i Drivhuset. Hvorfor skal frivillige være dårligere stillet end alle andre borgere!? Som organisator for de frivillige sørger vi for passerplaner, fællesmøder og Drivhusets facebookside. Og i årets løb har vi stået for en affaldssorterings- og genanvendelses-kampagne, en workshop i forbindelse med Halloween, rundvisning af gæster fra ARC (Amager Ressource Center) og irakisk tv der kom for at lave en udsendelse.

Byttemarked på Birkelundgård. Søndag den 1. oktober var laden på Birkelundgård for 5. gang rammen om det årlige Byttemarked. Nok omkring 400 byttelystne borgere dukkede op med ting og sager, de ikke længere skulle bruge – og i håb om, at de kunne finde noget (de ikke vidste) de manglede. Det er færre end tidligere, og måske spillede det dårlige vejr ind, eller måske er behovet ikke så stort mere, efter at man daglige kan bytte i Drivhuset, eller måske noget helt tredje eller fjerde, men i hvert fald er Byttemarkedet et godt arrangement, som vi gerne gentager sammen med vores gode samarbejdspartnere de frivillige i Drivhuset, Røde Kors Butikken og Kulturhuset Birkelundgård.

Byttemarked på Birkelundgård

Tagsagsfonden. ACA fik i 2015 den ære at få lov til at udlodde de resterende kr. 150.570,45 i ”Tagsagsfonden”, fra den legendariske boligaktion i 70’erne, hvor 2.100 gård- og række huse i Syd og Vest aktionerede for ikke at komme til at betale ”for andres svigt og fejl”. I 2017 fik gårdhusafdelingen AB 6 Vest bevilliget kr. 14.949 til en hjertestarter.

Andet. Vi opreklamerede og udlånte snappere til en institution og flere boligområder til DN's nationale affaldsindsamlingsdag i april. Med en 3.klasse på Herstedøster skole lavede vi affaldsindsamling, og gartnerne fra Materialegården efterspurgte vores nudging-skilte om at ”Bruge skraldespanden”, som vi havde udarbejdet i forbindelse med en renholdningskampagne i Birkelundparken.

4. Generelt

Vores mål er, at der foregår Agendaarbejde i samtlige 81 boligområder i 2016-20, at vi hvert år samarbejder med et antal boligområder, der udgør mindst halvdelen af byens boliger, og at forbrugene falder. At udvikle netværk, samarbejder og engagement. At lave demonstrationsprojekter og informere. At fremme den nationale omstillingsproces i samarbejde med andre lokale Agenda Centre.

5-års mål og samarbejde med 44 boligområder. I Albertslund har vi defineret 81 boligområder, inkl. vejlaug med egen bestyrelse. For at komme rundt i hele byen er vores mål, at have konkrete samarbejder med samtlige 81 boligområder i løbet af 5 års perioden 2016 - 2020. Samtidig er vores mål hvert år at have konkrete samarbejder med et antal boligområder, der udgør mindst halvdelen af byens boliger. I 2017 havde vi kontakt med de fleste boligområder og konkrete samarbejder med 44 af dem. Tilsammen repræsenterer de 44 boligområder 60 % af byens boliger.

De andre 5-års mål for perioden 2016-2020 er:

- Elforbruget pr. borger pr. år skal falde.
- 60 % af husholdningsaffaldet sorteres til genanvendelse i 2020.
- Vandforbruget pr. person pr. døgn er 95 liter i 2020.
- Der skal frem mod 2020 skabes 10 nye defællesskaber.
- Og i 2020 skal vi have mindst 500 medlemmer i vores Miljø- og affaldsnetværk.

Indtægtsdækket virksomhed. Det er vigtig for os at tjene penge. Grundfinansieringen fra takster og skat, rækker kun til to medarbejdere. Den indtægtsdækkede virksomhed giver os mulighed for at have 3 medarbejdere og flere timelønnede, og dermed meget bredere kompetencer i Centeret – helt i den oprindelige ”Agenda 21 ånd”, der jo netop tænkte på tværs af indsatsområder og sektorer.

I 2017 hjalp vi Ishøj Forsyning med en vandsparekampagne i Vildtbanegården, og for Albertslund kommune lavede vi en lang række forskellige opgaver omkring affaldssystemet, og for 7. år i træk arrangerede vi også ”Grøn Dag” sammen med kommunen og Materialegården.

Der er mange aktiviteter på Grøn Dag. Her er det hos ”10% Mere Natur”, hvor man kunne lave sit eget insekthotel

Nyhedsbreve og artikler. I 2017 lavede vi 3 ”Nyt fra Brugergruppen” for Brugergruppens Arbejdsgruppen i kølvandet på Brugergruppemøderne. Vi udsendte 2 ”Nyt fra ACA”, det er færre end normalt, men det går nok den vej i takt med, at vi løbende udsender nyhedsmails til Miljø- og Affaldsnetværket. Det blev også til 10 fortrykte artikler til beboerbladene og hjemmesider i boligområderne, og så har vi løbende leveret artikler med fotos til Albertslundposten, der brugte 22 af dem i den trykte avis, og flere på deres hjemmeside.

Hjemmeside og Facebook. Hver uge opdaterer vi www.agendacenter.dk med nye miljøhistorier fra Albertslund og ”Ugens Tanke”. Vores Facebookside har 370 venner (mod 323 ved årets start).

Albertslund Miljø- og affaldsnetværk. Omkring 400 er med i netværket. De modtager løbende vores miljøopdateringer på mail. Det kan være om affaldsordningerne, om kampagner og indsatsområder, om arrangementer og andre miljørelaterede emner i byen, så man kan være nogenlunde klædt på.

Vores egen Agendaplan. Den laver vi hvert år for kontoret i Kanalens Kvarter 32. Den indeholder vores miljøprincipper, opgør vores grønne regnskab, laver status på sidste års handleplan og beslutter handleplanen for det kommende år. I 2017 ville vi bl.a. dyrke spiseligt i vindueskarmene, lave 3 forskellige udstillinger og male / udsmykke ”vores” betonmur.

Netværket for Lokale Agenda 21 Centre. Netværket tog i 2017 navneforandring til ”Netværk for Lokalt Agenda 21 Arbejde” og signalerede dermed, at Netværket ikke kun er for Centre, men at også lokale grupper og råd uden ansatte er ligeværdige parter i Netværket. I maj arrangerede vi netværkets årsmøde med Mogens Lykketoft som oplægsholder om FN's 17 Verdensmål. Det er mål, vi i stigende grad må tage op og overveje, hvordan de skal håndteres på lokalt plan. På mødet fortalte Kim Brostrøm også om DOLL og perspektiverne med Smart City.

Mogens Lykketoft holdt oplæg om FN's 17 Verdensmål på netværkets Årsmøde

I netværket har vi tradition for at holde Erfa-møder. Vi bød ind med 2. Først et om erfaringer med indendørs sortering. Det var der imidlertid så stor interesse for, at vi måtte lave det to gange. Senere arrangerede vi også til et Erfa-møde om ”Mere natur i byen”.

Kommunale projektgrupper og samarbejder. To gange om året inviterer kommunen nye medarbejdere på en introdag. I den forbindelse har vi fornøjelsen af at være guide på en bustur rundt i hele byen, hvor vi fortæller både om byens fortid, nutid og fremtid.

Vi har deltaget i workshop om lavtemperaturfjernvarme og defællesskaber, og været til projektmøder om Lighting Metrolipsis, Elbiler, Urban Farming, Social Økonomisk Virksomhed, Udeliv, Belysning, Grønt regnskab og Klimastrategien.

Endvidere har vi holdt oplæg på kommunens miljøseminar om miljøkommunikation, og om ACA og miljøarbejdet i byen for politikerne i Miljø- og Byudvalget.

Med biblioteket havde vi tre arrangementer. Det tidligere omtalte om mere natur i haven, et med Gregers Andersen om ”Opgør med græseløshedens kultur” og et med Plastic Change om plastik og plastforurening i verdenshavene.

Ved en festlighed på Birkelundgaard blev 25 året for kommunens første Grønne Regnskab fejret. I den forbindelse gjorde vi status, perspektiverede de Grønne Regnskaber og talte om, hvor langt vi er nået med omstillingen til bæredygtighed i Albertslund.

Andet. For første gang var vi en gruppe på 5 afsted til Folkemøde på Bornholm. På Folkemødet skulle vi holde oplæg om ”Det Bæredygtige Albertslund”, men vi var naturligvis også rundt til de mange debatter for at suge til os og blive inspireret. Vi blev en god fælles oplevelse rigere.

Tove, ACA's formand, midt i billedet til Folkemøde på Bornholm

Gennem året har vi haft gæster fra Sydafrika og Tyskland, af den russiske viceenergiminister, lige som Uffe Elbæk fra Alternativet var forbi.

På Miljøstrategisk seminar på Aalborg Universitet holdt vi oplæg om Defællesskaber i Albertslund. I Information og Jyllandsposten bidrog vi til artikler, og det lokale blad 60+ valgte at bringe en stor artikel, der præsenterede ACA.

Vi plejer at passe arealer og blomsterbede rundt om ACA, men pga. renoveringen af Kanalen har det meste af året gået op i byggerod. I midlertid er det overstået nu, og vi glæder os over det flotte resultat og til at etablere nye oplevelser omkring Centeret, herunder blomsterbede og lidt mere natur, som der desværre blev mindre af med renoveringen.

I slutningen af året fik vi mulighed for at låne Nordeas tidligere lokaler i A-centeret til udstilling i vinduerne. Det blev både til udstilling af I Love Albertslund plakaterne om defællesskaber og en juleudstilling lavet af genbrugsting – med tilhørende inspirationsfolder.

Vi har lånt vores mødelokale ud til foreningsmøder lige som vi gerne hjælper foreninger med at få kopieret deres materialer, og så har vi naturligvis igen-igen ydet personlig rådgivning til borgere, der kiggede ind, ringede eller mailede, og vi har solgt fuglekasser, insekthoteller og en masse små solcelle-vippe-figurer, ligesom vi igen uddelte lommeskebærere – bl.a. fik hjemmeplejen 100 stykker.

I december ikklædte ACA's medarbejdere sig traditionen tro nissehuer og delte gaver ud i A-centeret. Denne gang var det poser med økologiske grødris, for at opmuntre til at sætte økologien på bordet i juledagene.

5. Kulturøkologisk Forening (KØF)

Man kan ikke være medlem af ACA, men det kan man af KØF, der er en selvstændig medlemsforening, med egen bestyrelse. KØF bor sammen med ACA i lokalerne i Kanalens Kvarter. De ansatte i ACA er også sekretariat for KØF. Derfor kommer her en kort redegørelse for, hvad KØF lavede i 2017.

Bydiversitet. Den 29.3. sluttede cirklen for 4-SYD-figurerne. 28 måneder tidligere havde KØF fået pålæg om at fjerne figurerne fra et gårdhus i Ørnens Kvarter, men nu fik foreningen så lov til at sætte dem op på afdelingens beboerhus i Svanens Kvarter i stedet. Så figurerne kom ”hjem”, og glæden var stor, da foreningen kunne genindvie dem. De syv figurer symboliserer afdelingens 7 kvarterer: Ørnen, Svanen, Hanen, Spætten, Uglen, Ravn og Duen. Dertil kommer kompasset, der peger mod 4 SYD. Alle hænger de nu på 4 SYDs beboerhus til glæde og eftertanke. *Glæde*, fordi vi ved, at farver gør os glade. *Eftertanke*, for når vi mennesker er forskellige – hvorfor skal vores huse så være grå og ens!?

4-Syd figurerne genindvies på afdelingens beboerhus

Foreningen arbejdede videre med at få lys på Kvickly gavlen, og for andet år i træk lavede den en ”Bydiversitets plakat” med eksempler på udsmykninger i byen skabt inden for det senest år.

Store Vejleå Trampesti. KØF vedligeholdt Trampestien med buskrydder og motorsav, og arrangerede fem guidede Trampeture.

Bjørneklobekæmpelse. I 13 år har KØF bekæmpet Bjørneklo manuelt uden gift på frivillig basis i Hyldagerparken. I resten af Store Vejleå dalen bekæmper foreningen Bjørneklo for kommunen. Foreningen vurderer, at der nu kun er 10-15 % bjørneklo tilbage.

Bydiversitetplakaten 2017

Indsamling til Afrika. KØF donerede endnu et solcelleanlæg til et skole- og børnehjem i Uganda, som også fik 4-500 par børnesko indsamlet på institutioner rundt om i Albertslund. Dejligt at kunne give sko videre til nogen, der virkelig har brug for dem.

Børnesko fra Albertslund gives videre til børn i Afrika

Årets Lyspunkt. For 11. gang uddelte KØF "Lyspunktprisen". Prisen gik i 2017 til Small Living og formanden Peter Friis, for deres ekstraordinære indsats for at sætte en ny boform på dagsordenen i Albertslund.

Peter Friis fik Lyspunktprisen overrakt på grunden på Randager hvor Small Living håber at kunne bygge miljøvenlige boliger

Endvidere deltog KØF i "Grøn Dag", var med da Vestskoven fejrede sit 50 års jubilæum, arrangerede 2 cykelture ud for at finde "Kæmperne" og en tur til De Våde Enge. Og så satte foreningen lys på den store Klodemosaik på støjturen ved jernbanen under COP 23 i Bonn, for at minde om mosaikkens budskab: "Globale aftaler - eller flere kloder".

Hele KØF's beretning kan ses på www.agendacenter.dk

KØF har to pladser i ACA's bestyrelse. Valgt til pladserne er Knud Dahn (Robinievej) og Mikkel Ellung Larsen (BO-VEST).

Guidet tur på Store Vejleå Trampesti

6. Økonomi og medarbejdere

At have en sund økonomi er grundlæggende for ACA. Vi kaster os ikke ud i noget, vi ikke økonomisk kan overskue, for gæld og dårlig økonomi vil tvinge os til at flytte fokus fra vores formål: *Det Bæredygtige Albertslund*.

Derfor tilpasser vi altid vores udgifter til vores indtægter, og prioriterer at have en fornuftig egenkapital. Det betyder omvendt ikke, at vi vil puge penge sammen. Pengene skal jo netop ud og arbejde for omstillingen til bæredygtighed.

Også i 2017 var vi 3 projektmedarbejdere. Næmlig Povl, Helene og Signe (sidstnævnte på 30 timer). Til gengæld var vi flere timelønnede. Ud over de to ”gamle”, Line vores hjemmesidetekniker og Tage vores IT-supporter, fik vi Jens Thejsen som faglig konsulent på 10 % mere natur, Patrick Wilson som handyman, og fra foreningen ”Agent 21 ” fik vi Marianne Kruse Kristiansen, der hjalp os med undervisning i skolerne og projekt ”Alle skal med”. Endelig havde vi Ida Hartmann og Cindy Frede i virksomhedspraktik i hhv. 5 uger og 3 måneder.

ACA’s grundfinansiering kommer dels fra varme-, affald- og vandtaksterne og dels fra skattemidler. Men derud over udfører vi indtægtsdækket virksomhed og søger fondsmidler. Den indtægtsdækkede virksomhed udgjorde i 2017 kr. 262.600 eks. moms. Endvidere har vi en 3-årig bevilling fra Friluftsrådet på kr. 72.500 til projekt ”10 % mere natur”. Den løber i 2016-2019.

Økonomisk kom ACA ud af 2017 med et underskud på kr. 193.000, i forhold til, at vi havde budgetteret med et underskud på kr. 204.000. Resultatet er således kr. 11.000 bedre end budgetteret.

Alle kan søge ACA om økonomisk støtte til et lokalt miljøprojekt. Men for at være sikre på, at vi ikke kommer til at bevillige offentlige midler, vi har modtaget fra takster og skat, til projekter, som offentlige midler ikke må bruges til, opdeler vi efter aftale med Albertslund kommune og i samarbejde med vores statsautoriserede revisor vores egenkapital i midler, vi selv har tjent og midler, der stammer fra takster og skat. Ved udgangen af 2017 stammer hele egenkapitalen på kr. 584.299 fra midler vi selv har tjent.

7. Handleplan 2018

Agenda Centerets årlige Handleplan tager udgangspunkt i de tre grundvilkår for bæredygtighed: 1. Vedvarende energi, 2. Kredsløb, 3. Bæredygtig kultur, og et fjerde tværgående indsatsområde.

I 2018 vil vi fortsat have særlig fokus på ”Kredsløb” (især affaldssortering) og ”10 % mere natur i Albertslund”.

1. Den Vedvarende energiby

Målet er, at Albertslund bliver en Vedvarende energiby. Derfor vil vi i 2018:

Lave mindst 20 energitjek med termografering, medvirke i f. m. renoveringer, kontakte Ung Energi mhp. oprettelse af en lokal afdeling, bidrage til kommunens klimastrategi, energispareplan og omstillingen til lavtemperaturfjernvarme.

2. Kredsløbsbyen

Målet er, at Albertslund skal være en kredsløbsby, hvor både organiske og uorganiske materialer recirkuleres. Derfor vil vi i 2018:

Hjælpe borgere og boligområder med affaldssorteringen inde og ude, så kommunens mål om 50 % genanvendelse i 2018 kan nås. Hjælpe de sidste boligområder i gang med det nye

affaldssystem. Have særlig fokus på Mad og Plast fraktionerne. Undervise samtlige klasser i affaldssortering på den fjerde og sidste folkeskole vi mangler (Herstedlund). Fortsætte samarbejde med Drivhuset, organisere de frivillige og sikre åbningstiden. Tilbyde skoleklasser forløb i fht. skolernes Grønt Flag indsats.

I 2018 skal vi også eftersortere restaffaldet, for at blive klogere på hvad og hvor meget der ryger forkert

Udvikle ”Biotopia” i Birkelundparken og ”10 % mere natur i Albertslund” i det hele taget. Tilknytte og engagere flere borgere og boligområder i arbejdet med at skabe mere natur i byen. Bidrage til kommunens Urban Farming strategi; herunder Nem-haverne på Hyldagergrunden.

Fortsætte vandspareindsatsen frem mod 90 liter/per/døgn med hjemmebesøg, ”Godt gået”, årsafregning og vandsparekonkurrencer mm. Indsats for færre kemikalier i kloakken. Formidling omkring vandkredsløb, klimasikring og de Våde Enge. Fortsætte indsatsen for at få algerne/tangen i Kanalen (og andre regnvandsbassiner) sendt til bioforgasning. Udvikle samarbejdet med HOFOR.

3. Bæredygtig kultur

Målet er, at bæredygtighed bliver den almindelige norm i hverdagslivet, og at det bliver nemmere og en fordel at stræbe efter bæredygtighed. Derfor vil vi i 2018:

Synliggøre, understøtte og udvikle nye lokale delefællesskaber. Fortsætte ”I Love Albertslund” kampagnen. Arrangere byttemarked på Birkelundgård, udlåne el-redskaber, lave byttemarked i daginstitution og vedligeholde vores bog- og småtingsbyttereol ved ACA. Bidrage til DN’s nationale affaldsdag og lave kampagne for Spis-Din-By. Kampagne for økologisk mad, ”Grønnere vaner” og administrere/udlodde midlerne i Tagsagsfonden.

4. Tværgående

Målet er, at der foregår Agendaarbejde i samtlige boligområder i perioden 2016-20. Derfor vil vi i 2018:

Samarbejde med et antal boligområder, der udgør mindst halvdelen af byens boliger. Fortsætte samarbejdet med Brugergruppen. Udvide Affalds- og Miljønetværket. Ugentligt opdatere vores hjemmeside, og lave artikler til beboerbladene og AP. Reetablere og vedligeholde oplevelser omkring Agenda Centeret, herunder skabe mere natur omkring Centeret. Være sekretariat for Kulturøkologisk Forening og for ”Netværk for Lokalt Agenda 21 Arbejde”; herunder arrangerer Årsmøde for Netværket. Udføre indtægtsdækket virksomhed og søge fondsmidler. Indgå i kommunale projektgrupper, lave ture for forvaltninger og introducere nye kommunale medarbejdere til Albertslund. Udarbejde vores egen agendaplan og en mere fyldestgørende Handleplan 2018.

Handleplanen her giver et overblik om vores planlagte indsatser i 2018. På baggrund af den har vi udarbejdet en mere detaljeret Handleplan.

Vores grå betonmur ved Agenda Centeret blev udsmykket i 2017

8. Bestyrelse og ansatte

Der er ni pladser i ACA's bestyrelse. De besættes af seks borgere og tre kommunale repræsentanter. Af de seks borgere vælges fire af Brugergruppen og to af KØF. De tre kommunale repræsentanter udpeges af Kommunalbestyrelsen.

Fra Brugergruppen:

- * Tove Jensen, Formand (VA 4 Syd).
- * Lars Bremer (AB Syd gård og række)
- * Rudi Tobisch (Godthåbsparken)
- * Birthe Yde Nielsen (Galgebakken)

Fra Kulturøkologisk Forening:

- * Mikkel Ellung Larsen (BO-VEST)
- * Knud Dahn (Herstedlund)

Udpeget af Kommunalbestyrelsen:

- * Leif Pedersen, Næstformand (Kommunalbestyrelsen)
- * Lars Gravgaard Hansen (Kommunalbestyrelsen) / udtrådt den 31.12.2017
- * Morten Bjørn (Radikale Venstre) / tiltrådt den 1.1.2018
- * Susanne Kremmer (Miljø- og Teknikforvaltningen)

Ansatte i Agenda Center Albertslund:

Povl Markussen	Centerleder	markussen@agendacenter.dk
Helene Eskildsen	Medarbejder	eskildsen@agendacenter.dk
Signe Haarh Landon	Medarbejder	landon@agendacenter.dk
Jens Thejsen	Have- og landskabskonsulent	
Line Hvid Jacobsen	Hjemmesideteknikker	
Tage Jensen	IT-support	
Patrick Wilson	Handyman	

Kanalens Kvarter 32, 2620 Albertslund, tlf. 43 62 20 15

E-mail: albertslund@agendacenter.dk

www.agendacenter.dk

Facebook: Agenda Center Albertslund og I Love Albertslund

Bestyrelsen den 27.2.2018

Agenda Center Albertslund

CVR-nr. 20 53 11 34

Årsregnskab 2017

UDKAST

ÅRSREGNSKAB 2017

INDHOLD	<u>Side</u>
Ledespåtegning	1
Den uafhængige revisors erklæring på årsregnskabet	2-3
Resultatopgørelse	4
Balance, aktiver	5
Balance, passiver	5
Noter	6-7

Navn

Agenda Center Albertslund

Centerleder

Povl Markussen

Adresse

Kanalens Kvarter 32
2620 Albertslund

UDKAST

LEDELSESPÅTEGNING

Centrets ledelse har aflagt årsregnskabet for 2017.

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med centrets vedtægter.

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsregnskabet giver et retvisende billede af centrets aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet.

Albertslund den / 2018

CENTERLEDER

_____
Povl Markussen

BESTYRELSE

_____
Tove Jensen
(formand)

_____
Leif Pedersen
(næstformand)

_____
Lars Bremer

_____
Rudi Tobisch

_____
Mikkel Ellung Larsen

_____
Birthe Yde Nielsen

_____
Knud Dahn

_____
Morten Bjørn

_____
Susanne Kremmer

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS REVISIONSPÅTEGNING

Til bestyrelsen i Agenda Center Albertslund

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Agenda Center Albertslund for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017, der omfatter resultatopgørelse, balance og noter.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af centrets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af centrets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af Agenda Center Albertslund i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Årsregnskabet for Agenda Center Albertslund indeholder i resultatopgørelsen og i note 1 til resultat-opgørelsen til sammenligning det af bestyrelsen godkendte resultatbudget for 2017.

Budgettallene for 2017 er ikke omfattet af vores revision og således ikke en del af vores erklæring på årsregnskabet.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere Agenda Center Albertslund evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere centret, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af centrets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om centrets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at centret ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Glostrup, den / 2018

Haamann A/S
Statsautoriserede revisorer
24 25 69 95

Jan Østergaard
Statsautoriseret revisor

RESULTATOPGØRELSE
1. januar - 31. december 2017

		<u>Regnskab</u>	<u>Budget</u> <u>(ej revideret)</u>
	<u>Note</u>	<u>2017</u> <u>kr.</u>	<u>2017</u> <u>tkr.</u>
Driftsudgifter:			
Lønninger til centerleder og centermedarbejdere	1	-1.578.219	-1.568
Husleje, varme, el og forsikringer		-147.663	-145
Kontor, telefon, IT m.v.		-77.382	-110
I alt		<u>-1.803.264</u>	<u>-1.823</u>
Projektudgifter:			
Lokale AGENDA projekter	2	-284.828	-300
Kulturøkologisk forening	3	0	-15
Rejser, kurser, seminarer m.v.		-11.137	-10
I alt		<u>-295.965</u>	<u>-325</u>
Udgifter i alt		<u>-2.099.229</u>	<u>-2.148</u>
Finansiering:			
Albertslund Kommune, renovation (takster)		393.000	393
Albertslund Kommune, varme (takster)		393.000	393
Vand (takster/Hofor)		340.000	340
Albertslund Kommune (skat)		512.000	518
Indtægtsdækket virksomhed		262.600	300
Renteindtægter		3.238	0
Indtægter vindmøller		2.200	0
Indtægter i alt		<u>1.906.038</u>	<u>1.944</u>
Årets resultat		<u>-193.191</u>	<u>-204</u>

Årets resultat foreslåes overført til næste år.

BALANCE 31. december 2017

AKTIVER

	Note	2017 kr.	2016 tkr.
Depositum, lejemål		14.600	15
Kassebeholdning		479	0
Bankindestående, Merkur		275.828	226
Bankindestående, Tagsagsfonden		115.621	131
Bankindestående, Fælleskassen		542.296	539
Diverse tilgodehavender	6	475.215	773
Udlån, solceller		30.250	30
Fælleskassen, Andelskapital		2.000	2
Aktiver i alt		1.456.289	1.716

PASSIVER

Egenkapital

7

584.299

777

Hensættelser

Afsat vedrørende Afrika

4

127.320

101

Tagsagsfonden

5

115.621

131

Hensættelser i alt

242.941

232

Gældsforpligtelser

Lønudgift, Albertslund Kommune

367.157

380

Skyldige omkostninger m.v.

8

72.892

139

Forudbetalte kontingenter

0

1

Feriepengeforpligtelser

189.000

187

Gældsforpligtelser i alt

629.049

707

Passiver i alt

1.456.289

1.716

Eventualposter m.v.

Agenda Center Albertslund hæfter som interessent solidarisk overfor Middelgrundens Vindmøllelaug I/S's og Hvidovre Vindmøllelaug I/S's kreditorer.

NOTER

			<u>Regnskab</u>	<u>Budget</u>
			2017	2017
			kr.	tkr.
1. <u>Lønninger til centerleder og centermedarbejdere</u>				
Lønudgifter			1.576.219	
Regulering feriepengeforpligtelse			2.000	
			<u>1.578.219</u>	<u>1.568</u>
	<u>Indtægter</u>	<u>Udgifter</u>	<u>Netto</u>	
2. <u>Lokale AGENDA projekter</u>				
Diverse projekter	6.021	-285.447	-279.426	
I Love Albertslund	0	-5.402	-5.402	
I alt			<u>-284.828</u>	<u>-300</u>
3. <u>Kulturøkologisk Forening</u>				
Medlemskontingenter og aktiviteter	6.325	-4.738	1.587	-15
Overskud overført til Afrika			-1.587	
			<u>0</u>	
4. <u>Afrika</u>				
Afsat til senere anvendelse primo			100.838	
Afrika, netto	33.545	-8.650	24.895	
Overført fra Kulturøkologisk Forening			1.587	
Afsat til senere anvendelse ultimo			<u>127.320</u>	
5. <u>Tagsagsfonden</u>				
Afsat til senere anvendelse primo			130.570	
Tagsagsfonden, købt hjertestarter	0	-14.949	-14.949	
Afsat til senere anvendelse ultimo			<u>115.621</u>	
6. <u>Diverse tilgodehavender</u>				
Hofor vand og spildevand 2. halvår			170.000	
Konsulenttimer mv., Albertslund kommune			263.700	
Konsulenttimer mv., Ishøj kommune			21.390	
Konsulenttimer mv., Furesø kommune			2.000	
Kompostorm, Afrika			5.000	
Bjørneklo			13.125	
			<u>475.215</u>	

NOTER

7. Egenkapital

Kapital, "midlerne hidrører fra kommunen"

Kapital 1. januar 2017	0
Årets resultat	-193.191
Heraf vedrørende "egne opsparede midler"	<u>193.191</u>

Overført fra "egne opsparede midler"	<u>0</u>
	0

"Kommunale midler" pr. 31. december 2017	<u>0</u>
--	----------

Kapital, "egne opsparede midler"

Kapital 1. januar 2017	777.490
Andel af årets resultat ved underskud	-264.927
Andel renteindtægter	3.238
Indtægter vindmøller	2.200
Overskud indtægtsdækket virksomhed	65.650
Solcellelån til Solhusene, afdrag	6.050
I love Albertslund plakater	<u>-5.402</u>

	-193.191
Overført til "Kommunale midler"	<u>0</u>
	-193.191

"Egne opsparede midler" pr. 31. december 2017	<u>584.299</u>
---	----------------

Egenkapital i alt 31. december 2017	<u>584.299</u>
-------------------------------------	----------------

Specifikation af egenkapitalen i Kapital, "midlerne hidrører fra kommunen" og Kapital, "egne opsparede midler" foretages på grund af, at kommunens støtte til Agenda Center Albertslunds aktiviteter udelukkende må anvendes til aktiviteter, som kommunen selv lovligt vil kunne udføre.

Det er i 2009 på baggrund af tidligere års realiserede tal, i samarbejde med kommunen, vedtaget, at avancen ved indtægtsdækket virksomhed udgør 25 %.

Agenda Center Albertslund udgiftsfører løbende anskaffelser af inventar og driftsmidler. Aktiverne er således ikke optaget i balancen.

Agenda Center Albertslund har investeret kr. 17.000 i 4 andele i Middelgrundens Vindmøllelaug I/S og kr. 39.960 i 8 andele i Hvidovre Vindmøllelaug I/S. Andele er ikke optaget i balancen.

8. Skyldige omkostninger

Afsat revisor	40.000
Skyldig moms	<u>32.892</u>
	<u>72.892</u>

Albertslund Fjernvarme – Handleplan 2025

Hovedaktivitet	Energirådgivning
Del-aktivitet	8. (a+b+c) Kortlægning, katalog og finansiering
Opstart aktivitet	2016
Afslut aktivitet	2026
Ansvarlig - projektleder	Christian Oxenvad
Nøglepersoner	Kurt Nielsen, Wisam El-khatib, Christian Oxenvad, Niels Hansen, m.fl.
Budget - Intern	0,5 mand årlig
Budget - Ekstern	
Vigtighedsfaktor (fra 1 til 3)	

Formål

Formålet er områdevis at kortlægge henholdsvis katalogisere de forskellige ejer-, andels-, kommunale- og erhvervsbygningstypers klimaskærm og varmfordelingsanlæg i forhold til den forestående lavtemperaturfremtid. Herved får bygningsansvarlige indsigt i egne konkrete bygningsforhold og temperaturkrav samtidig med at varmeværket får et planlægningsværktøj. Sekundært skal et interaktivt GIS/web-katalog være et afsæt for handling til - og investeringer i at blive LTP (lavtemperaturparat), hvadenten det bliver rent individuelle tiltag - eller grupperede, der hvor det teknisk og økonomisk er oplagt, fx i ejerrækkehuse.

Opgavebeskrivelse

Albertslunds mange bygninger, især de ældre fra det store byggeboom 1960-70'erne, har i dag vidt forskellig status hvad angår varmeflader, klimaskærmsforbedringer og rumtemperaturvaner. Hverken den enkelte interessent eller Varmeværket kender nødvendigvis Albertslunds bygningers LTP. Dette, kombineret med demografisk spredning og forskellige temperaturkrav, fordrer et nemt informations- og kommunikationssystem, der kan hjælpe den enkelte bygningsansvarlige til at indkredse egne LTP-tiltag, såvel hjælpe Varmeværket til den successive omlægning til LT, område for område.

Kortlægningen skal udbygge allerede kendt viden og digitaliseres via web og interaktiv GIS område- og kategorivis så den løbende detaljeres til et samlet katalog over alle byens bygningstyper - til

1. Inspiration og motivation
2. Beregnings- og procesværktøj for både bygningsrenovering og ledningsrenovering/varmeværk

GIS-kortet skal vær interaktivt, så eksterne interessenter kan hjælpe og finde hinanden og motivere til primært 'hjælp til selvhjælp', sekundært suppleres af individuel assistance fra Varmeværket, hvor dette er nødvendigt.

Gis-kortet skal altså både være et kortlægningsværktøj – samtidig med at det er et rådgivningsværktøj.

Albertslund Fjernvarme – Handleplan 2025

Herudover skal kortlægning og kommunikation hjælpe til pakkeløsninger, så ikke mindst ejerrækkehusrenoveringer kan billiggøres og gerne ske med ekstern projektledelse henholdsvis ekstern finansiering, der kan udligne uensartet investeringslyst i de enkelte rækker.

I erhvervsområder skal kortlægningen bidrage til at klarlægge behovet for særlige lokale løsninger for fx temperaturboost via varmepumper, hvor fx særlige procesvarmekrav gør at LT ikke kan imødekommes alene med bygnings- og varmevlade-renovering.

De indhentede GIS-data offentliggøres løbende i redigeret form for herved dynamisk at forstærke LTP-aktiviteterne. 'Nu er 85 % af G/F Vest III parat til LT', kan en nyhed lyde i 2021. GIS-kortet bliver herved et aktivt værktøj for både slutbruger og Varmeværk.

Forudsætninger

For borgere, der ikke ser sig i stand til at gennemføre en gør-det-selv LTP-beregning på nettet og dermed hjælpe til kortlægningen, vil der være tydelig henvisning til energiteamet, med tilbud om telefonisk guidning såvel som fysisk hjælp hjemme på adressen. Det kunne være med radiatoropmåling og tjek af rudetyper. For at bruge energiteamets medarbejdertimer fornuftigt, vil dette dog være en sidste mulighed, ikke det primære tilbud, som borgeren møder på hjemmesiden.

Interne interessenter

Der er én person beskæftiget med dette område (30%), og der trækkes herudover på det øvrige personale i Forsyningen, svarende til yderligere 0,2 person årligt.

Albertslund Fjernvarme – Handleplan 2025

Eksterne interessenter

Den primære eksterne interessent er den enkelte fjernvarmekunde, som forventes at gøre sin bygning parat til et lavere temperatursæt.

Sekundære interessenter: Kommunens GIS-kolleger foruden ekstern IT-hjælp, håndværksfirmaer, entreprenører, ejendomsmæglere, finansieringsinstitutter, boligforeninger, mv.

For erhvervsbygninger er der for en stor dels vedkommende flere interessenter, fx både (ofte udenbys bosatte) ejere og lejere. Dette skal også tages højde for

Aktiviteter:

- Plan for rådgivning skal udarbejdes - 2018
- Markedføringsplan skal udarbejdes - 2018
- Budget tilpasses strategi - 2018
- LTP-opdateringer samkøres LT-planlægning - 2019-25
- GIS-opstart - og udarbejdelse - 2018 – 2025
- Organisation skal tilpasses strategi - 2018 – 2025

Status på Affaldsplan 2013-2018 og på kommende affaldsplan

Kommunens affaldsplan udstikker rammerne for de overordnede indsatsområder, som Albertslund Kommune vil arbejde med i en planperiode. I 2012 vedtog kommunalbestyrelsen affaldsplanen for 2013-2018. Der skal i slutningen af denne periode udarbejdes en ny affaldsplan, der har fokus på de næste seks år.

Forvaltningen ønsker at udskyde den kommende affaldsplan et år, så den dækker planperioden 2020-2024.

Udsættelsen skyldes at den nationale affaldsplan endnu ikke er udarbejdet, ligesom regeringens forsyningsstrategi endnu ikke er vedtaget. Begge dele lægger op til at få stor betydning for affaldsområdet. De overordnede rammer for den kommende affaldsplan er derfor ikke på plads.

Udsættelsen betyder også at der bliver mere tid til at få en god proces med inddragelse af Brugergruppen og politikerne i udarbejdelsen i affaldsplanen for den kommende periode.

Affaldsplan 2013-2018 planlægges i stedet for til også at omfatte initiativer i 2019.

I Affaldsplan 2013-2018 er der udarbejdet initiativer for hver indsatsområde to år frem. I planperioden gøres der hvert andet år status på de foregående to års initiativer, samtidig med at der planlægges nye initiativer for de kommende to år.

Forvaltningen har udarbejdet en status på initiativerne for 2015-2016 (udført i perioden 2015-2017) og planlagt nye initiativer for hvert indsatsområde for perioden 2018-2019.

Status på Affaldsplan 2013-2018

For husholdningsaffaldet er mange ressourcer i 2015 og 2016 været brugt på implementering af de nye affaldsordninger. Herudover er hele 2017 blevet brugt til optimering af de nye affaldsordninger i de forskellige boligområder, samt implementering af de nye ordninger i de kommunale institutioner.

I forhold til erhverv har der i perioden været fokus på indsamling af madaffald og genanvendelige emballager fra servicevirksomheder, samt vejledning og rådgivning om håndtering af bygge- og anlægsaffald.

Nye initiativer 2018-2019

De foreløbige tal fra affaldskortlægningen 2017 peger på at Albertslund Kommune har indsamlet 40 % af husholdningsaffaldet til genanvendelse. Forvaltningen vil i 2018 – 2019 bruge kræfter på initiativer som kan medvirke til at vi kommer nærmere målsætningen om 50 % genanvendelse af husholdningsaffaldet.

En kontrolsortering af restaffald fra forskellige boligområder i Albertslund, har vist at der stadig er potentiale for udsortering af mere madaffald og plastemballage.

Initiativerne i 2018 - 2019 vil derfor primært være fokuseret på:

- en større kommunikationsindsats med henblik på at motivere borgerne til at udsortere mere madaffald og plastemballage
- opstilling af supplerende materiel i områder der mangler kapacitet til plast
- etablering af midlertidige ordninger i områder der endnu ikke sorterer på grund af en forestående renovering
- en yderligere udsortering af de genanvendelige fraktioner fra storskrald

For erhvervsaffaldet skal der i 2018 – 2019 gøres nye tiltag, der kan motivere virksomhederne til at øge deres genanvendelse.

Status på de enkelte initiativer, nye planlagte initiativer, samt en evaluering af målopfyldelsen for hvert indsatsområde for den foregående periode fremgår af vedlagte statusnotat: "Affaldsplan 2013-2018 (2019) 'AFFALD = RESSOURCER', Status og forslag til nye initiativer".

Dato: 1. marts 2018
Sags nr.: 07.00.01-P15-3-17
Sagsbehandler: BKV

**BY, KULTUR, MILJØ &
BESKÆFTIGELSE**

Miljø & Teknik
Affald & Genbrug

Albertslund Kommune
Nordmarks Allé 1
2620 Albertslund

mt@albertslund.dk
T 43 68 68 68

Affaldsplan 2013-2018 (2019) 'AFFALD = RESSOURCER'

Status og forslag til nye initiativer

Læsevejledning

Skemaet nedenfor indeholder status på initiativer og tilhørende mål planlagt for hvert indsatsområde i 2013-2014 og 2015-2016. For hvert indsatsområde, er der desuden opstillet forslag til nye initiativer i 2017-2018 (2019). For hvert år fremgår to tværkommunale initiativer med Vestforbrænding som tovholder (fælles initiativer).

Indsatsområde 1: Øget indsamling af emballageaffald

Hvorn år	Målgruppe	Initiativ – fastlagt i Affaldsplan 2013-2018	Status
2013 – 2014	Borgere Kommunale enheder	Mål: Undersøge og anbefale hvilke indsamlingsordninger for emballageaffald, der vil være mest velegnede til brug for henholdsvis etageboliger og kommunale enheder.	Afsluttet. Der er følgende tre projekter i gang i Vestforbrændings regi: Skoleordning, sommerhus samt fællesordning for nedgravede systemer. Afrapporteringen forventes udarbejdet i 1. kvartal 2015. (fælles initiativ) Kommunale enheder afventer beslutning om fremtidens indsamlingsordninger, da det forventes, at de valgte ordninger skal integreres i de løsninger, der skal etableres fremover. Nye ordninger for indsamling af emballageaffald fra husholdninger forventes sendt i offentlig høring i december 2014 og forventes vedtaget i kommunalbestyrelsen i marts 2015.
		Hvordan: Undersøgelse af indsamlingsordninger for emballageaffald fra etageboliger og kommunale enheder (fælles initiativ)	
2013-2014	Borgere	Mål: Undersøge effektiviteten af de kommunale indsamlingsordninger for emballageaffald i parcelhuse og tæt lave bebyggelser, samt eventuelt. at justere ordningerne med henblik på at opnå en øget indsamling af genanvendelige materialer.	Afsluttet. Nye ordninger for emballageaffald fra husholdninger forventes sendt i offentlig høring i december 2014 og forventes vedtaget i kommunalbestyrelsen i marts 2015. Siden starten af 2014 har der kørt forsøg med indsamling af blandede emballageaffaldsfraktioner i Galgebakken. Evaluering pågår.
		Hvordan: Undersøgelse af indsamlingsløsninger for emballageaffald fra parcelhuse og tæt lav bebyggelser (kommunalt initiativ)	

Hvorn år	Målgruppe	Initiativer i 2015 – 2016	Status	Økonomi
2015-2016	Borgere Kommunale	Mål: Implementering af nye ordninger for emballageaffald fra husholdninger.	Afsluttet. Nye ordninger implementeret i alle boligområder i december 2016, med undtagelse af enkelte områder, der har fået udsættelse pga. større renoveringsprojekter.	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet.
		Hvordan: 1. Dialog med boligområderne om valg og implementering af lokal affaldsordning. 2. Gennemførelse af udbud for indsamling og transport af husholdningsaffald i Albertslund, evt. i samarbejde med Vestforbrænding og en række af nabokommunerne. 3. Udarbejdelse af nyt regulativ for husholdningsaffald og erhvervsaffald 4. Udarbejdelse af kommunikationsstrategi og gennemførelse af aktiviteter herunder.		
2015 - 2016	Borgere Kommunale enheder	Mål: Design og implementering af nye ordninger for emballageaffald på de kommunale institutioner og andre enheder inden udgangen af 2016.	Afsluttet. Der er gennemført 3 pilotprojekter på hhv. Herstedlund Skole, Rosenly BHU, og Hyldespjældet BHU i 2016. Implementeringen i øvrige institutioner blev gennemført i 2017, da implementeringen i boligområderne blev prioriteret.	Udgifter til initiativet skal være skatfinansieret.
		Hvordan: Det skal undersøges, hvilke indsamlingsordninger der skal tilbydes de kommunale enheder i samarbejde med de ansvarlige for affaldsordningerne i de kommunale enheder og brandmyndigheden.		
2015 - 2016	Borgere Kommunale	Mål: Design og implementering af nyt koncept for affaldssortering i det offentlige rum.	Udsat til 2018	Udgifter til initiativet skal være skatfinansieret.
		Hvordan: Det skal undersøges, om der med fordel kan indføres affaldssortering på offentligt tilgængelige legepladser i samarbejde med Ejendom, Vej og Park.		
2015 - 2016	Virksomheder	Mål: Øget indsamling af emballageaffald fra servicesektoren med fokus på kantiner og virksomheder indenfor catering.	Afsluttet. Der er gennemført en fælles affaldskampagne i 2015 med seks andre kommuner, hvor vi besøgte 13 kantiner og ét hotel. Kampagnen bekræftede, at der er potentiale til at genanvende større mængder af erhvervsaffaldet fra kantiner. Seks af de 14 tilsyn resulteret i at der blev etableret nye indsamlingsordning for genanvendeligt emballageaffald (glas, plast eller metal), mens seks af de 14 steder fik etableret indsamlingsordning for madaffald.	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet.
		Hvordan: Gennemføre en affaldskampagne målrettet kantiner og catering med fokus på øget genanvendelse af emballageaffald og vejledning i muligheder for håndtering madaffald.		

Hvorn år	Målgruppe	Forslag til nye initiativer der gennemføres i 2017 – 2018 (2019)	Status	Økonomi
2017 – 2018 (2019)	Borgere Kommunale	<p>Mål: Øge mængden af indsamlet emballageaffald fra husholdninger og kommunale institutioner</p> <p>Hvordan: Besøg og dialog med stativområderne for at undersøge muligheden for supplerende fælles ordninger til indsamling af plast. Forsøg med udvidelse af papordning med ekstra beholder til pap/karton i husstande med individuelle beholdere eller stativer. Udføre opfølgende besøg hos de kommunale institutioner for optimering af de nye ordninger. Fortsat tilbyde undervisning i affald på skolerne Alle med – Boligområder og institutioner der endnu ikke sorterer, skal vi i dialog med, så der skal aftales en tids- og handleplan</p>	<p>Pågår. Dialog med stativområderne er igangsat og afsluttes primo 2018</p> <p>Forsøg med ekstra beholdere til pap under udrulning.</p>	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet.
2017-2018	Virksomheder	<p>Mål: Øge indsamling af genanvendeligt affald fra virksomheder.</p> <p>Hvordan: Der skal udarbejdes værktøjer og materialer der skal give tilsynsførende et vidensløft der styrker deres evne til gennem tilsynsarbejdet, at der kommer mere fokus på de områder der har en miljøeffekt. (fælles initiativ)</p>	Pågår: Materialet udarbejdet og præsenteres på temadag i starten af 2018.	Udgifter til initiativet skal være skattefinansieret.
2018	Borgere Kommunale	<p>Mål: Design og implementering af nyt koncept for affaldssortering i det offentlige rum.</p> <p>Hvordan: Det skal undersøges, om der med fordel kan indføres affaldssortering på offentligt tilgængelige legepladser i samarbejde med Ejendom, Vej og Park.</p>	-	Udgifter til initiativet skal være skattefinansieret.

Hvad vil vi opnå med indsatsområdet 1

Øge indsamlingen og genanvendelse af papir, pap, plast, metal og glas – også kaldet emballageaffald – fra husholdninger og kommunale enheder. I 2018 vil vi nå Green Cities mål om genanvendelse af 25% af plast og 20% af metal fra husholdninger i forhold til potentialet.

Mål indsatsområdet 1	Mål 2018	2009	Status 2013	Status 2016	Bemærkninger
Papir	1.270 ton	1.244 ton	1.009 ton	940 ton	Siden 2010 er mængderne af indsamlet papir faldet med 25 %. Dette er en tendens der er gældende for alle kommunerne i Vestforbrænding. Det er derfor ikke muligt at nå det opstillede mål for papir for 2018. Generelt vurderes det at de opstillede mål for de enkelte affaldsfraktioner er blevet irrelevante og for upræcise som styringsinstrument til at kunne vurdere kommunens evne til at samle emballageaffald ind til genanvendelse. Målt pr. indbygger ligger indsamlingen af disse fraktioner på niveau med de øvrige kommuner i Vestforbrænding – dog ligger Albertslund Kommunale lavt på indsamlingen af jern og metal.
Pap	214 ton	188 ton	249 ton	346 ton	Den stigende internethandel medfører en generel stigning af pap til genanvendelse. Siden 2010 er mængderne af indsamlet pap steget med 60 % i Albertslund. Dette er en tendens der er noget bedre end kommunerne i Vestforbrænding generelt. Der er med de nye ordninger, der trådte i kraft i efteråret 2016 etableret flere ordninger for indsamling af pap.
Emballage glas	484 ton	412 ton	377 ton	544 ton	Ligger inden for usikkerheden på data. Siden 2010 er mængderne af indsamlet glas steget med 30 %. Dette er en tendens der er gældende for alle kommunerne i Vestforbrænding.
Emballage plast	47 ton	3 ton	23 ton	151 ton	Indsamling af plastemballage blev i 2013 indført i de Miljøstationer, som endnu ikke havde denne affaldstype. Indførelse af plastindsamling i samtlige miljøstationer medførte en stigning i indsamlingen af plast. Efter indførelsen af de nye affaldsordninger i efteråret 2016 er mængden af indsamlet plast steget betydeligt (som forventet). Dette er en tendens der er gældende for alle kommunerne i Vestforbrænding.
Emballage metal	25 ton	Ej registreret.	Ej registreret	99 ton	Emballagemetal indsamles sammen med øvrigt jern og metal hos borgerne eller afleveres på genbrugsstationen. Vi har først kunnet lave en form for registrering af mængden af emballagemetal fra 2015.
Målopfyldelse på indsatsområdet 1					
Bortset fra papir ligger mængderne på indsamlet emballageaffald over de opstillede mål. Generelt vurderes det at de opstillede mål for de enkelte affaldsfraktioner er blevet irrelevante og for upræcise som styringsinstrument til at kunne vurdere kommunens evne til at samle emballageaffald ind til genanvendelse. Målt pr. indbygger ligger indsamlingen af disse fraktioner på niveau med de øvrige kommuner i Vestforbrænding – dog ligger Albertslund Kommunale lavt på indsamlingen af jern og metal.					

Indsatsområde 2: Bioaffald som ressource

Hvorn år	Målgruppe	Initiativ – fastlagt i Affaldsplan 2013-2018	Status
2013 – 2014	Borgere Kommunale enheder	<p>Mål: Der ligger et stort uudnyttet potentiale for genanvendelse i husholdningernes bioaffald, som udgør ca. halvdel af dagrenovationsmængden. Målet er at skabe et grundlag for politisk stillingtagen til, om der skal etableres en ordning for indsamling og genanvendelse af bioaffald fra husholdninger. Ordningen kan eventuelt udbygges til at gælde kommunale enheder.</p> <p>Hvordan: Etablering af beslutningsgrundlag om indsamling af bioaffald (kommunalt initiativ)</p>	<p>Afsluttet. Nye indsamlingsordninger for madaffald fra husholdninger forventes sendt i offentlig høring i december 2014 og vedtaget i kommunalbestyrelsen i marts 2015.</p> <p>Siden starten af 2014 har der kørt forsøg med indsamling af madaffald i Galgebakken. Evaluering pågår.</p>

Hvorn år	Målgruppe	Initiativer i 2015 – 2016	Status	Økonomi
2015-2016	Borgere Kommunale enheder	<p>Mål: Implementering af nye ordninger for madaffald fra husholdninger.</p> <p>Hvordan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dialog med boligområderne om valg og implementering af lokal affaldsordning. 2. Gennemførelse af udbud for indsamling og transport af husholdningsaffald i Albertslund, evt. i samarbejde med Vestforbrænding og en række af nabokommunerne. 3. Udarbejdelse af nyt regulativ for husholdningsaffald og erhvervsaffald 4. Udarbejdelse af kommunikationsstrategi og gennemførelse af aktiviteter herunder. 	<p>Afsluttet Nye ordninger implementeret i alle boligområder i december 2016, med undtagelse af enkelte områder, der har fået udsættelse pga. større renoveringsprojekter.</p>	<p>Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet.</p>

2015-2016	Borgere Kommunale enheder	Mål: Design og implementering af nye ordninger for madaffald på de kommunale enheder inden udgangen af 2016.	Afsluttet. Der gennemført 3 pilotprojekter på hhv. Herstedlund Skole, Rosenly BHU, og Hyldebjerg BHU i 2016. Implementeringen i øvrige institutioner blev udsat til 2017, da implementeringen i boligområderne blev prioriteret.	Udgifter til initiativet skal være skattefinansieret
		Hvordan: Det skal undersøges, hvilke indsamlingsordninger der skal tilbydes de kommunale enheder i samarbejde med de ansvarlige for affaldsordningerne i de kommunale enheder og brandmyndigheden.		
2015 - 2016	Virksomheder	Mål: Øget indsamling af madaffald fra servicesektoren med fokus på kantiner og virksomheder indenfor catering.	Afsluttet. Der er gennemført en fælles affaldskampagne i 2015 med seks andre kommuner, hvor vi besøgte 13 kantiner og ét hotel. Kampagnen bekræftede, at der er potentielle til at genanvende større mængder af erhvervsaffaldet fra kantiner. Seks af de 14 steder fik etableret indsamlingsordning for madaffald.	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet
		Hvordan: Gennemføre en affaldskampagne målrettet kantiner og catering med fokus på øget genanvendelse af bioaffald og vejledning i muligheder for håndtering madaffald.		

Hvorn år	Målgruppe	Forslag til nye initiativer der gennemføres i 2017 – 2018 (2019)	Status	Økonomi
2017-2018 (2019)	Borgere	Mål: Øge den indsamlede mængde af madaffald i problemområder	-	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet.
		Hvordan: I dialog med problemområder – dør til dør metode. Der udarbejdes/anvendes et spørgeskema, som skal afklare årsager til manglende sortering. Der gives tips og tricks til indendørs sortering Der udskrives en konkurrence om bedste slogan, der kan motivere til mere udsortering af grønt affald Information om hvorfor vi sorterer madaffald i AP/hjemmeside		
2017 - 2018	Borgere Kommunale enheder	Mål: Bedre udnyttelse af madaffald (fælles initiativ)	Pågår. Teknologisk Institut og Econet står for undersøgelsen af rejekt'et fra HCS og Gemidan. Projektet forventes afsluttet primo 2018.	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet.
		Hvordan: Gennemføre en rejekt-analyse på, hvor meget organisk materiale der er i rejekt'et fra bioforgasningen, samt mængden af bioposer. Såfremt analysen viser det er relevant, undersøges hvordan den organiske del af rejekt'et kan genanvendes.		

Hvad vil vi opnå med indsatsområdet 2					
Vi vil etablere et grundlag for politisk drøftelse og stillingtagen til indsamling og genanvendelse af bioaffald fra husholdninger og kommunale køkkener. Implementere en indsamlingsordning for bioaffald, hvis grundlaget for bioaffald viser, at det er den vej, vi skal videreudvikle vores affaldssystem.					
Mål indsatsområde 2	2018	2009	Status 2013	Status 2016	Bemærkninger
Bioaffald fra husholdninger	2.900 tons	0 ton	0 ton	158 ton	Vi er begyndt at kunne se mængder af indsamlet madaffald efter indførelsen af de nye affaldsordninger i efteråret 2016. Måltallet for 2018 må anses som urealistisk højt. Med de nye ordninger vurderes det at den samlede mængde af restaffald i kommunen ligger på omkring 5.000 tons om året. Hvis det antages at 30 % af restaffaldet er madaffald ligger det samlede potentiale for madaffald i kommunen på 1.500 ton.
Målopfyldelse på indsatsområdet 2					
Miljø & Teknik vurderer at måltallet for 2018 må anses som urealistisk højt. Miljø & Teknik vurderer at vi kan komme i mål med 1.500 ton madaffald i 2018.					

Indsatsområde 3: Optimering af storskraldsordningerne

Hvorn år	Målgruppe	Initiativ – fastlagt i Affaldsplan 2013-2018	Status
2013 – 2014	Borgerne	Mål: Gennemføre en årlig tilsynsrunde på de lokale Miljøstationer for at understøtte borgernes sortering, pladspersonalet og sikre at pladserne lever op til affaldsregulativet.	Pågår. Der er gennemført tilsynsrunde på miljøstationerne hen over 2012 og 2013. Der var specielt fokus på håndtering af farligt affald og om vask af materiel foregik på godkendt vaskeplads. Der er ikke gennemført tilsynsrunde i 2014, da der, som en del af indførelse af nye affaldsordninger i 2016, forventes at blive gennemført besøg på alle miljøstationer.
		Hvordan: Tilsynsrunde på de lokale miljøstationer (kommunalt initiativ)	

Hvorn år	Målgruppe	Initiativer i 2015 - 2016	Status	Økonomi
2015-2016		Ingen initiativer prioriteret i 2015 – 2016.		

Hvorn år	Målgruppe	Forslag til nye initiativer der gennemføres i 2017 – 2018 (2019)	Status	Økonomi
2018 - 2019	Borgerne	Mål: Øge genanvendelse af affald, der i dag afleveres som storskrald		
		Hvordan: Dialog med ejendomsfunktionærer om at skabe rammer for udsortering af bl.a. tekstiler og træ fra storskraldet, der afleveres på miljøstationerne Undersøge mulighederne for at tekstiler bliver en selvstændig fraktion i storskraldsindsamlingen		
2018	Borgerne	Mål: Bedre udnyttelse af sjældne metaller i elskrot (fælles initiativ)	-	
		Hvordan: Fastlægges primo 2018		

Hvad vil vi opnå med indsatsområdet 3	
Vi vil optimere storskraldsordningen i områder, der ikke har lokale miljøstationer. Mindre affaldsemner skal håndteres på en måde, så genbrug og genanvendelse af materialerne øges, og kommunens serviceniveau bevares.	
Mål indsatsområde 3	Bemærkninger
Øge indsamlingen af emballage via storskraldsordningen	Emballageaffald (pap og metal) indsamlet i storskraldsordningen registreres ikke særskilt. Se status på indsamlet mængder under "Mål indsatsområde under indsatsområde 1".
Øge andelen af storskrald som kan genanvendes	Storskrald indsamlet i storskraldsordningen registreres ikke særskilt.
Målopfyldelse på indsatsområdet 3	
Optimering af storskraldsordningerne indgår som en del af implementeringen af de nye affaldsordninger.	

Indsatsområde 4: Udvikling af en genbrugsstation der er så bæredygtig som mulig

Hvorn år	Målgruppe	Initiativ – fastlagt i Affaldsplan 2013-2018	Status
2013 – 2014	Borgere og virksomheder	<p>Mål: Etablere en ny genbrugsstation, der er opdateret i forhold til tidens krav og ønsker. Genbrugsstationen skal indrettes, så borgere og virksomheder føler sig velkomne og let kan komme af med deres affald og de genanvendelige materialer på en korrekt og hensigtsmæssig måde.</p> <p>Hvordan: Optimering af genbrugsstationen. (kommunalt initiativ)</p>	Afsluttet. Der er etableret en ny genbrugsstation, hvor målet i vid udstrækning er implementeret i indretningen af pladsen. Drivhuset er indrettet som et bytte- og formidlingshus og indgår, som en del af formidlingen til brugerne af pladsen om, at affald er en ressource. Der arbejdes løbende på at optimere placering af containere og skiltning, og at vejlede borgere og virksomheder, så sortering og service bliver bedst mulig.

Hvad vil vi opnå med indsatsområdet 4

At genbrugsstationen i langt højere grad indbyder til, at borgerne og virksomhederne ikke bare betragter deres affald som affald, men som en væsentlig ressource. Det vil vi gøre ved at gennemføre den planlagte ombygning af genbrugsstationen, så den i endnu højere grad hjælper borgerne til korrekt sortering og til en generel øget genanvendelse. Vi vil arbejde på, at genbrugsstationen indgår i formidling af, at affald er en ressource. Det vil vi gøre gennem en hensigtsmæssig indretning af stationen, information om korrekt sortering samt direkte dialog med borgere og virksomheder, når de kommer for at aflevere affald.

Mål indsatsområde 4

Målet er, at den endelige placering fastlægges og fornyelsen af genbrugsstationen gennemføres med henblik på at øge servicen for borgere og virksomheder og øge genanvendelsen.

Bemærkninger

Genbrugsstationen er placeret mod Holsbjergvej, på en plads med godt udsyn og med containerne placeret på en måde, der forventes at motivere de besøgende til at øge sorteringen af de genanvendelige materialer. Indretningen af Drivhuset til bytte- og formidlingshus er unik. Et velfungerende flot drivhus og torv med grønne planter får pladsen til at virke imødekomende og inspirerende.

Endvidere vil vi fremme dialogen med kommunens borgere og virksomheder om affald som ressource.

Drivhuset er indrettet som bytte- og formidlingshus, hvilket giver en unik mulighed for at fremme dialogen med borgerne ved afholdelse af workshops og faste udstillinger fx med upcyclings-produkter. En støttegruppe, bestående af frivillige borgere, sørger for, at der også er åbent i nogle timer lørdag og søndag. Bytteafdelingen i Drivhuset skaber fokus på, at affald er en ressource, da borgerne har fået mulighed for at bytte genstande, de før smed i containerne, til noget brugbart i byttehuset.

Målopfyldeelse på indsatsområdet 4

Miljø & Teknik vurderer, at målsætningen for den nye genbrugsstation er imødekommet med de forskellige tiltag og initiativer, der er foretaget. Der er dog fortsat behov for, og potentiale i den nye plads, til løbende at lave flere tiltag, der kan medvirke til at øge genanvendelsen og bedre sorteringen, samt bidrage til at øge borgere og virksomheders forståelse for, at affald er en ressource.

Indsatsområde 5: Bedre sortering af byggeaffald

Hvorn år	Målgruppe	Initiativ – fastlagt i Affaldsplan 2013-2018	Status
2013 - 2014	Borgere og virksomheder	Udarbejdelse af informationsmateriale og vejledninger til bygherrer og entreprenører om de nye krav om anmeldelse af byggeaffald og screening for PCB.	Afsluttet. Der er udarbejdet en orienteringsfolder om håndtering af bygge- og anlægsaffald og en pixiudgave rettet mod borgere som bygherrer. Anmeldeskema af byggeaffald, herunder screening for PCB, samt kortlægningskema er ligeledes udarbejdet og tilgængeligt på kommunens hjemmeside.

Hvorn år	Målgruppe	Initiativer i 2015 - 2016	Status	Økonomi
2015	Virksomheder	<p>Mål: Sikre at flest mulige ressourcer i bygge- og anlægsaffaldet kan genanvendes ved at identificere og fjerne eventuelle forurenende stoffer fra affaldet. Og samtidig, i videst muligt omfang, at få identificeret hvor og hvilke miljøfremmede stoffer, der findes i de bygge- og anlægsarbejder, som professionelle bygherrer, entreprenører og håndværkere står for. Det er endvidere et mål, at få de professionelle bygherrer til at anmelde byggeaffaldet til kommunen efter gældende regler. (fælles initiativ)</p> <p>Hvordan: Der skal udvikles et koncept for vejledning og rådgivning af professionelle bygherrer, som kan hjælpe dem til at være ajour med og overholde gældende regler.</p>	<p>Afsluttet. Det fælles initiativ blev ikke gennemført i 2015, men blev ændret, da der var større behov for at få mere viden om, håndtering af byggeaffald på genbrugsstationerne. Dette for at sikre miljømæssigt korrekt anvisning af byggeaffald til disse. Vi har arbejdet videre med vores hjemmeside og udbredelse de materialer vi tidligere har udarbejdet om håndtering af bygge- og anlægsaffald i vores dialog med professionelle bygherrer.</p>	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet
2015	Kommunen	<p>Mål: Lette myndighedsarbejdet for kommunens sagsbehandlere, som arbejder med anmeldelse og anvisning af byggeaffald, samt sikre at bygherrer, entreprenører og håndværkere oplever en ensartet sagsbehandling fra kommune til kommune (fælles initiativ)</p> <p>Hvordan: Udarbejdelse af standardkoncepter for breve, anvisninger, påbud m.v. for at lette arbejdet og højne kvaliteten af sagsbehandlingen i kommunerne.</p>	<p>Afsluttet. Der blev afholdt kursus til støtte for kommunernes tilsynsmedarbejdere ved tilsyn på byggepladser, så de er i stand til at identificere farlige og miljøproblematisk stoffer i byggeaffaldet. Vi udarbejdede vores egne skabeloner for anvisninger med inspiration fra de øvrige kommuner. Der blev ikke lavet et fælles koncept i Vestforbrændings-regi.</p>	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet

Hvad vil vi opnå med indsatsområdet 5				
<p>Forbedre sortering af byggeaffald fra nedrivnings-, bygge-, og anlægsprojekter i Albertslund, så problematiske bygningselementer og byggematerialer forurenede med farlige stoffer fjernes inden nedrivning eller renovering. Det vil give meget bedre muligheder for en øget genanvendelse af affaldet. Indsatsområdet skal ses i sammenhæng med indsatsområder nr. 9 om 'Fokus på problemaffald i bygge- og anlægsaffald'.</p>				
Mål indsatsområde 5	2018	2009	Status 2013	Bemærkninger
Genanvendeligt byggeaffald	75%	70%	Der foreligger ikke valide data i det nationale affaldsdatasystem for 2013, da ikke alt affald indberettes korrekt til det nationale indberetningssystem.	I Regeringens Ressourcestrategi for affald fra 2014 er målet for byggeaffald til genanvendelse reduceret til 70% i 2020, da det har vist sig, at en del af det byggeaffald, der tidligere har stået til genanvendelse, er forurenede med problematiske stoffer som fx PCB og bly. Fokus er derfor i dag på en øget kvalitet af de materialer, der genanvendes. Miljøstyrelsen arbejder løbende på, at få forbedret datagrundlaget i det nationale affaldsdatasystem.
Målet er, at bygherrer og nedrivnings-, bygge- og anlægsbranchen har fokus på at sikre rent byggeaffald til genanvendelse, og at der er tæt kontakt mellem kommunen og branchen.			Deltager i relevante netværk med andre kommuner, bygge- og anlægsbranchen, KL og Miljøstyrelsen, for gennem tæt dialog og vidensdeling, at være med til at præge udviklingen på området i Danmark.	
Målopfyldelse på indsatsområdet 5				
<p>Efter indførelse af kravet om bygherrens pligt til at anmelde byggeaffald og screening for PCB, er der sat fokus på at fjerne miljøfremmede stoffer, primært PCB og bly fra byggematerialer inden nedrivning. Ved begrundet mistanke kræves dokumentation for indholdet af disse stoffer i de materialer, der skal fjernes. Herved sikres, at fx maling med bly eller PCB fjernes fra betonen, inden den sendes til genanvendelse. Vi udfører ofte tilsyn i forbindelse med nedrivninger, for at sikre korrekt håndtering af byggeaffaldet.</p>				

Indsatsområde 6: Fra problemaffald til ressource – elektronik, sparepærer og batterier

Hvorn år	Målgruppe	Initiativ – fastlagt i Affaldsplan 2013-2018	Status
2013 – 2014	Alle	Mål: Udvikle et eller flere koncepter for, hvordan småt elektronik, batterier og sparepærer fra husstande og kommunale virksomheder bedst kan indsamles.	Afsluttet Drejebog og anbefaling for implementering af Rød Miljøboks færdiggjort marts 2015. (Vestforbrænding ansvarlig) Siden marts 2014 har der kørt forsøg med indsamling af småt elektronikaffald i 240 l minicontainere i affaldsøerne i Galgebakken. På baggrund af problemer med tyveri, blev det besluttet ikke at anbefale denne løsning.
		Hvordan: Udvikling af koncept for rigtig håndtering af småt elektronik, sparepærer og batterier fra enfamilie-boliger, etageboliger og kommunale virksomheder og institutioner (fælles initiativ)	

Hvad vil vi opnå med indsatsområdet 6

Reducere antallet af produkter med producentansvar, der ender som et problem i restaffald. Vi vil især have opmærksomheden rettet mod småt elektronik, batterier og sparepærer, som let kan være i en skraldesæk eller beholder.

Mål indsatsområde 6

Udvikle et eller flere koncepter for, hvordan småt elektronik, batterier og sparepærer fra husstande og kommunale virksomheder bedst kan indsamles.

Bemærkninger

Drejebogen og anbefalingerne, fra det fælles projekt i Vestforbrænding og erfaringerne fra forsøget i Galgebakken, indgår som en del af grundlaget for indstillingen til fremtidig indsamling af farligt affald og småt elektronik fra husstande og kommunale enheder.

Målopfyldelse på indsatsområdet 6

Vi forventer, at den løsning vi vælger med udgangspunkt i initiativerne, vil øge mængden af de indsamlede elektronik, sparepærer og batterier, da vi optimerer på de løsninger, vi allerede har i dag ud fra nyeste viden og erfaring. Der gennemføres flere initiativer under indsatsområde 8, som forventes at bidrage til målopfyldelsen.

Indsatsområde 7: Fokus på medicinrester

Hvorn år	Målgruppe	Initiativ – fastlagt i Affaldsplan 2013-2018	Status
2013 – 2014	Borgere Kommunale enheder	Ingen initiativer prioriteret i 2013 – 2014.	-

Hvorn år	Målgruppe	Initiativer i 2015 - 2016	Status
2015-2016	Borgere Kommunale enheder	Ingen initiativer prioriteret i 2015 – 2016.	-

Hvorn år	Målgruppe	Forslag til nye initiativer der gennemføres i 2017 - 2018	Status
2018	Borgere Kommunale enheder	Mål: Fokus på medicinrester (fælles initiativ)	-
		Hvordan: Fastlægges primo 2018	

Hvad vil vi opnå med indsatsområdet 7

Medicinrester skal ikke havne i vandmiljøet eller andre uønskede steder. Det vil vi opnå ved at informere om, hvorfor medicinrester ikke må hældes i vasken eller smides i affaldsspanden og forbedre borgernes kendskab til de kommunale ordninger.

Mål indsatsområde 7	2018	2009	Status 2013	Status 2018	Bemærkninger
Indsamlingen af medicinrester øges med 10%		-	790 kg	1497 kg	SMOKA, der administrer ordningen for kommunen, oplyser, at der i 2013 er indsamlet 790 kg medicinaffald. De ligger ikke inde med tal for 2009. Indsamlingen er næsten fordoblet siden 2013
Borgernes og de kommunale enheders kendskab til ordningen, og hvorfor medicinrester skal afleveres korrekt, øges					-
Målopfyldelse på indsatsområdet 7					
Afventer fælles initiativ planlagt i 2018 i samarbejde med de øvrige kommuner i Vestforbrændings opland med fokus på medicinrester.					

Indsatsområde 8: Farligt affald – bedre indsamlingsordninger

Hvorn år	Målgruppe	Initiativ – fastlagt i Affaldsplan 2013-2018	Status
2013 – 2014	Alle	Ingen initiativer prioriteret i 2013 - 2014	-

Hvorn år	Målgruppe	Initiativer i 2015 - 2016	Status	Økonomi
2016	Borgere og virksomheder	Information om afleveringsmuligheder for farligt affald		
		<p>Mål: Styrke kendskabet til afleveringsmuligheder for farligt affald hos både borgere og virksomheder, således at affaldet bliver frasorteret og behandlet de rigtige steder (fælles initiativ)</p> <p>Hvordan: Undersøgelser har vist, at det langt fra er alle brugere, som har kendskab til hvor og hvordan de kommer af med farligt affald. Der er derfor behov for udvikling af information om muligheden for at aflevere farligt affald korrekt.</p>	<p>Afsluttet. SMOKA har udarbejdet vejledninger om de forskellige kommunale indsamlingsordninger for virksomheder. Alt er tilgængeligt via deres hjemmeside, hvor virksomhederne også kan tilmelde sig til de kommunale ordninger for virksomheder samt søge om dispensation for disse.</p> <p>Afsluttet. Alle husstande, der får hentet restaffald ved husstanden, har modtaget røde miljøbokse i 2016. I boksen lå informationsmateriale om brug af ordningen, samt en sorteringsvejledning.</p> <p>SMOKA har informationsmateriale om farligt affald, der kan deles ud til beboere i etageejendomme med adgang til miljøskabe.</p>	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet
2016	Borgere	Bedre muligheder for aflevering af farligt affald fra etageboliger		
		<p>Mål: Forbedre sorteringen ved at øge effektiviteten af de afleveringsmuligheder for farligt affald, som beboere i etageejendomme har. (fælles initiativ)</p>	<p>I gang: Der testes tre løsningsmodeller i hhv. København, Frederiksberg og Sønderborg.</p>	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet

		<p>Hvordan: Kortlægning af mulige indsamlingsløsninger og udvælgelse af to løsningsmodeller, som testes og vurderes i forhold økonomi, service og miljø.</p> <p>Afholde en fælles temadag om farligt affalds, samt en afrapportering.</p>	Der afventes endelig evaluering af de tre test.	
--	--	--	---	--

Hvorn år	Målgruppe	Forslag til nye initiativer der gennemføres i 2017 – 2018 (2019)	Status	Økonomi
2018 - 2019	Borgere	<p>Mål: At indsamle større mængder af problemaffald fra områder med etageboliger, der har miljøstation med miljøskab.</p>	-	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet
		<p>Hvordan: Informere boligselskaber om SMOKA's tilbud om informationsmateriale til borgerne i etageejendomme med miljøskab.</p> <p>Udføre en informationskampagne i samarbejde med ejendomsfunktionærer og via AP/hjemmeside om ordningen.</p>		
2018 - 2019	Borgere	<p>Mål: Generelt at øge kendskabet til farligt affald, samt afleveringsmuligheder for farligt affald</p>	-	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet
		<p>Hvordan: Information via AP og hjemmeside</p>		
2018 - 2019	Borgere	<p>Mål: At indsamle større mængder af problemaffald fra områder med fælles affaldsøer til alle fraktioner, uden bemanning eller organisation</p>	-	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet
		<p>Hvordan: Tilbyde boligområder med fælles affaldsøer afhentning af batterier, hvis boligområdet opsætter godkendte indsamlingsbeholdere i affaldsøerne</p> <p>Afprøve hvorvidt miljøautomat til elektronik, sparepærer og batterier opsat ved flaskeautomat i indkøbscenter vil kunne øge indsamlede mængder af disse farligt affaldstyper.</p>		

Hvad vil vi opnå med indsatsområdet 8

Tilbyde velfungerende og relevante indsamlingsordninger for farligt affald fra etageboliger, haveboliger og virksomheder i Albertslund, hvor der tages højde for service, økonomi og effektivitet. Vi vil også styrke informationsindsatsen på området, både til virksomheder og husholdninger.

Mål indsatsområde 8	Mål 2018	2009	2013	Status 2016	Bemærkninger
Farligt affald borgere	Indsamle 15% mere	71 ton	50 ton	60 ton	Der opleves en generel stigning i affaldet fra apoteker. Til gengæld er der fald i mængderne afleveret på genbrugsstationer og indsamlet hos borgerne. Vi regner med, at vi ikke er færdig med at se faldende mængder.
Farligt affald virksomheder	Indsamle 20% mere	1911 ton	1071 ton		Det forventes, at der fortsat vil være et fald i mængderne, da der er en tendens til, at virksomhederne skifter deres kemikalier ud til ikke farlige stoffer.

Målopfyldelse for indsatsområdet 8

Miljø & Teknik vurderer, at udviklingen i faldende mængder farligt affald gør det vanskeligt at vurdere målopfyldelsen.

Indsatsområde 9: Fokus på problemstoffer i bygge- og anlægsaffald

Hvorn år	Målgruppe	Initiativ – fastlagt i Affaldsplan 2013-2018	Status
2014	Virksomheder kommunale	Mål: Udvikle et fælles koncept for, hvordan tilsynet med byggepladser planlægges, gennemføres og registreres/følges op af kommunen. Konceptet skal have særlig fokus på at identificere farlige og problematiske affaldsfraktioner.	Afsluttet. Der blev udarbejdet materialer og kursus til støtte for kommunernes tilsynsmedarbejdere ved tilsyn på byggepladser, så de er i stand til at identificere farlige og miljøproblematiske stoffer i byggeaffaldet. Materialet består i en anvisningsoversigt for bygge- og anlægsaffald og en pixifolder om håndtering af byggeaffald. I starten af 2015 blev der afholdt kursus for tilsynsmedarbejdere.
		Hvordan: Udvikling af koncept for tilsyn på byggepladser (fælles initiativ)	
2014	Borgere og virksomheder	Mål: Udvikle fælles informationsmateriale målrettet bygherrer, nedrivere/entreprenører og håndværkere, som skal hjælpe dem til bedre at kunne leve op til deres forpligtelser i forhold til særskilt udsortering af farlige og uønskede emner og fraktioner i byggeaffaldet.	Afsluttet. Der er udarbejdet en folder, rettet primært mod små/ikke-professionelle bygherrer, der kan sendes ud i forbindelse med byggesagsbehandlingen og tilsyn med byggeaffald.
		Hvordan: Information til bygherre, nedriver og håndværker. (fælles initiativ)	

Hvad vil vi opnå med indsatsområdet 9

Tidligt identificere og fjerne de problematiske stoffer og forurenede byggematerialer i bygge- og anlægsaffald for at forebygge negative effekter på miljø og sundhed. Indsatsområdet skal ses i sammenhæng med indsatsområder nr. 5 om 'Bedre sortering af byggeaffald'.

Mål indsatsområde 9

Byggematerialer, forurenede med farlige stoffer og problematiske byggematerialer, identificeres, og udsorteres fra det øvrige byggeaffald tidligt i processen, og bortskaffes korrekt. Koncepterne implementeres fra 2014 ellers senest 2015.

Bemærkninger

Forventes implementeret fuldt ud i 2015, da materialet først forventes færdig medio 2015.

Målopfyldelse på indsatsområdet 9

Miljø & Teknik identificerer primært de problematiske stoffer, når bygherren anmelder byggeaffaldet, da der samtidig skal screenes for PCB. Er der begrundet mistanke om andre miljøproblematiske stoffer, kræves der ligeledes dokumentation for indholdet af disse stoffer i de materialer, der skal fjernes. Fokus er på, at få bygherre og nedriver til at anmelde byggeaffaldet, specielt ved nedrivning af bygninger, hvor der er store mængder affald.

Indsatsområde 10: Metoder til mere målrettet formidling

Hvorn år	Målgruppe	Initiativ – fastlagt i Affaldsplan 2013-2018	Status
2013 - 2014	Borgere	Mål: Øge bevidstheden om affald som en ressource. På denne måde ønsker vi at øge motivation til, at den enkelte træffer det rigtige valg.	Afsluttet. Byttekonceptet i Drivhuset på Genbrugsstationen medvirker til, at borgerne opdager, at affald har en værdi, det kan byttes til noget brugbart i Drivhuset. Workshop med upcycling og arbejdende værksteder medvirker til at ændre forbrug-og-smid-væk-mentaliteten. Siden starten af 2014 har der i Galgebakken kørt forsøg med nye kommunikationsformer. Evaluering pågår. Etablering af digital affaldskalender mm. ('mitaffald') målrettet den enkelte husstand, herunder etablering af sms-service.
		Hvordan: Kampagne om 'affald som ressource' (kommunalt initiativ)	

Hvorn år	Målgruppe	Forslag til nye initiativer der gennemføres i 2015 - 2016	Status	Økonomi
2015-2016	Kommuner	Målgrupper og affaldsambassadører	Annulleret: Erstattet af en tilsvarende undersøgelse: Dar2 undersøgelsen.	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet.
		Mål: Skabe et godt fælles grundlag for tilrettelæggelse af fremtidige brugerundersøgelser. (fælles initiativ) Hvordan: Der skal udarbejdes en opsamling på eksisterende erfaringer omkring, hvilke effekter brug af affaldsambassadører kan have.		
2015-2016	Borger og virksomheder	Motivation i praksis	Afsluttet: Vestforbrænding har udarbejdet et kommunikationskit for hver af de 6 genanvendelige fraktio-	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet.
		Mål: Udvikle nogle let forståelige og tilgængelige værktøjer til at synliggøre indsamlingsmål, potentialer og effekter af tiltag på affaldsområdet (fælles initiativ)		

		Hvordan: Udvikling af værktøjer, der skal bruges til at øge motivationen hos borgere og virksomheder, så vi opnår en bedre sortering – og kan opretholde en høj grad af sortering over tid. Muligheder for eventuelt at udarbejde billedlige og 3-dimensionelle produkter til brug for fx undervisning og besøg på genbrugsstationer bør også undersøges.	ner vi indsamler. Kitted indeholder piktogram-filer, sorteringsguide, fotos, nøgletal, hvad det betyder miljømæssigt og affaldets vej.	
2016	Borgere	Information rettet mod voksne - genbrugsstationen		
		Mål: Udvikle undervisningsmaterialer om affald, som primært retter sig mod voksne (fælles initiativ)	Afsluttet. Vestforbrænding har bygget 4 montre, med et indhold af de genanvendelige materialer, træ, hård plast, papir og pap i forskellige bearbejdningsstrin i genanvendelsesprocessen. På hver montre findes desuden info om mængder afleveret per husstand, sorterings- og bearbejdningsproces, samt genanvendelsesprocent. Miljø & Teknik har ved flere lejligheder lånt montrene på Genbrugsstationen og i Rådhus-hallen ved opstart af sortering.	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet
		Hvordan: Udvikling af materialer, som kan bruges fx i forbindelse med besøg på genbrugsstationer, men også gerne noget som kan anvendes i andre situationer – det være sig materiale beregnet for TV eller radio eller noget, der kan anvendes i forbindelse med udstilling og event.		

Hvorn år	Målgruppe	Forslag til nye initiativer der gennemføres i 2017 - 2018	Status	Økonomi
2017-2018	Borgere Kommunale enheder	Mål: Udvikle fremtidens Genbrugsstation med henblik på kommunikation og læring (fælles initiativ)	I gang: Undervisningsforløbet er ved at blive testet på tre genbrugsstationer.	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet.
		Hvordan: Udvikle et undervisningsforløb der benytter en ny teknologi med radiosendere, der sender app informationer til elevernes iPhones, når de befinder sig indenfor en given radius af senderen		
2018 - 2019	Borgere Kommunale enheder	Mål: Øge informationen om baggrunden for og effekterne af de nye affaldsordninger og den øgede affaldssortering.	-	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet.
		Hvordan: Benytte tilgængelige medier, som hjemmeside, AP, kommunesiderne og Facebook. Besøge borgere i problemområder. Arrangere besøg på modtageanlæg for forskellige målgrupper af affaldsambassadører		

Hvad vil vi opnå med indsatsområdet 10	
Gennem mere målrettet formidling at motivere borgere til en bedre udnyttelse af vores ressourcer i Albertslund. Derfor vil vi udvikle værktøjer til formidling, som blandt andet tager udgangspunkt i affaldsambassadørtanken og frivillige ressourcer i boligselskaberne, og tager højde for de vidt forskellige målgrupper, som tilsammen udgør borgerne i Albertslund Kommune.	
Mål indsatsområde 10	Bemærkninger
Borgerne opnår en øget indsigt i, at affald er en ressource. og får en øget viden og motivation for at træffe de rigtige valg. Endvidere skal det potentiale, der ligger hos affaldsambassadørerne bringes bedre i spil.	-
Målopfyldelse på indsatsområdet 10	
Der er gjort erfaringer med målrettet information og lokale affaldsambassadører i affaldsforsøget "Galgebakken Genbruger". Der bliver gennemført en række tiltag med målrettet formidling i 2018, i forsøg på at fremme genanvendelsen og benyttelsen af de nye sorteringsfaciliteter.	

Indsatsområde 11: Fokus på de digitale muligheder og selvbetjeningsløsninger

Hvorn år	Målgruppe	Initiativ – fastlagt i Affaldsplan 2013-2018	Status
2013 – 2014	Borgere og virksomheder	<p>Mål: Digitale selvbetjeningsløsninger er et middel til en god og smidig service til borgere, boligselskaber og virksomheder og en enklere administration for kommunen. Målet er at lette adgang til affaldskalender og øvrig information omkring sortering af affald ved brug af SMS-løsninger og App's.</p> <p>At oplysningerne i vores elektroniske affaldssystem kvalitetssikres, at gøre det mere brugervenligt og udbygge med en SMS-tjeneste, samt at skemaer til virksomhedernes anmeldelse af affald mv. kan ske online.</p> <p>Endvidere er det målet, at mulighederne for en sammenkobling mellem affaldssystemet og et elektronisk opkrævningssystem undersøges.</p> <p>Hvordan: Udvikling af digitale selvbetjeningsløsninger (kommunalt initiativ)</p>	<p>Løbende: Der er blevet etableret en SMS løsning for byens borgere – det er blevet vurderet, at den App, der er tilknyttet kommunens databasesystem, ikke ville lette adgangen til information.</p> <p>Borgerne har nu via kommunens hjemmeside mulighed for via "Mitaffald.dk" at foretage diverse selvbetjeningsløsninger og downloade en digital affaldskalender. Brugerfladen på kommunens digitale selvbetjeningsystemer er blevet forbedret.</p> <p>Der arbejdes stadig på en sammenkobling mellem affaldssystemet og det eksisterende opkrævningssystem.</p> <p>Affaldsområdet skal være digitaliseret ultimo 2014, så borgere og virksomheder kan betjene sig digitalt via kommunens borger.dk eller hjemmeside.</p> <p>Der planlægges en konsolidering af det nuværende digitale online system, der er vigtig i forhold til de forestående omlægninger i affaldsordningerne.</p> <p>Virksomhederne kan digitalt tilmelde sig alle de kommunale indsamlingsordninger for farligt affald og søge fritagelser for samme ordninger. Anmeldelse af bygge- og anlægsaffald foregår igennem det digitale bygningsaffa.dk</p>

Hvorn år	Målgruppe	Forslag til nye initiativer der gennemføres i 2015 - 2016	Status	Økonomi
2015-2016		<p>Mål: Optimering af tømningfrekvenser, kørsel og økonomi ved hjælp af fuldmeldere.</p>	<p>Pågår SUS etableret + erfaringsopsamling i 2017-2018. Fuldmelder-systemer, til nedgravede containere og kuber, kan kontinuerligt måle</p>	<p>Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet.</p>

		Hvordan: Det undersøges nærmere, om der med fordel kan benyttes fuldmeldere til nedgravede containere.	fyldningsgraden af den enkelte container – og sende et signal, når containeren skal tømmes. Vestforbrænding har gjort en del erfaringer med brug af fuldmeldere og er på nuværende tidspunkt i gang med en erfaringsopsamling. På nuværende tidspunkt anslås det, at fuldmeldere kan være gode til, i en kortere periode, at vurdere, om containerne tømmes med det rigtige interval.	
--	--	---	---	--

Hvorn år	Målgruppe	Forslag til nye initiativer der gennemføres i 2018	Status	Økonomi
2018		Mål: Optimering af tømningfrekvenser, kørsel og økonomi ved hjælp af fuldmeldere.	I gang: Det er aftalt med Vestforbrænding at der gennemføres et forsøg i 2018 i kubeordningen	Udgifter til initiativet vil blive indeholdt i budget for affaldsområdet.
		Hvordan: Det gennemføres et forsøg med brug af fuldmeldere i forbindelse med tømning af nedgravede beholdere i et boligområde		

Hvad vil vi opnå med indsatsområdet 11	
Øge borgere og virksomheders muligheder for at kunne benytte sig af kommunens selvbetjeningsløsninger, når de har tid, mulighed og behov. Vi vil øge udnyttelsen af det administrative potentiale, der ligger i de digitale kommunikationsmedier og selvbetjeningsløsninger på kommunens hjemmeside, applikationer m.m.	
Mål indsatsområde 11	Bemærkninger
Vi vil udbygge selvbetjeningsløsninger, kommunen tilbyder, at gøre dem mere brugervenlige samt øge informationsindsatsen om de digitale muligheder. Vores mål er, at borgere, boligselskaber og virksomheder synes, at vores selvbetjeningsløsninger er lette at bruge, at de dækker deres behov, og at mange flere ønsker at gøre brug af løsningerne.	Der er i dag selvbetjeningsløsninger på affaldsområdet, og der arbejdes løbende på at forbedre dem hele tiden.
Målopfyldelse på indsatsområdet 11	
Borgere og virksomheder har fra december 2014, kunne betjene sig digitalt på affaldsområdet, via kommunens borger.dk eller via Mitaffald.dk på kommunens hjemmeside. Ved implementering af de nye affaldsordninger blev et nyt affaldssystem KURS med tilhørende selvbetjeningsfunktion taget i brug.	

Indsatsområde 12: Motivering af virksomheder

Hvorn år	Målgruppe	Initiativ – fastlagt i Affaldsplan 2013-2018	Status	Økonomi
2013 – 2014	Virksomheder	Ingen initiativer prioriteret i 2013 – 2014	-	-

Hvorn år	Målgruppe	Forslag til nye initiativer der gennemføres i 2015 - 2016	Status	Økonomi
2015-2016	Virksomheder	Ingen initiativer prioriteret i 2015 – 2016.	-	-

Hvorn år	Målgruppe	Forslag til nye initiativer der gennemføres i 2017 - 2018	Status	Økonomi
2018	Virksomheder	Mål: At finde en form for tiltag, der kan motiverer virksomhederne til at øge deres genanvendelse.	-	-
		Hvordan: Bruge viden og materialet udarbejdet under indsatsområde 1 om øget indsamling af genanvendeligt affald fra virksomheder i dialogen med virksomhederne ved miljøtilsyn på en række virksomheder, for at undersøge, om det har en miljøeffekt.		

Hvad vil vi opnå med indsatsområdet 12

Sende et signal til virksomhederne om, at det er samfundstjenesteligt og værdifuldt at frasortere deres genanvendelige affald i Albertslund. Derfor vil vi se på ,hvilke former for kampagner eller andre tiltag, der på bedst mulig måde motiverer virksomhederne til at øge deres genanvendelse.

Mål indsatsområde 12

Understøtte kommunens tilsynsindsats og hjælpe virksomheder til at opnå en bedre sortering

Bemærkninger

-

Målopfyldelse på indsatsområdet 12

Afventer fælles initiativ i 2018 i samarbejde med de øvrige kommuner i Vestforbrændings opland.

Indsatsområde 13: Udvikling af affaldstilsynet på virksomheder

Hvorn år	Målgruppe	Initiativ – fastlagt i Affaldsplan 2013-2018	Status
2014	Virksomheder	Mål: Udvikle et fælles koncept for, hvordan affaldstilsyn på virksomheder kan foregå efter de gældende regler, med udgangspunkt i den gode dialog med virksomheden.	Afsluttet: Fælles koncept for affaldskampagne i detailbranchen, der koncentrerer sig om før, under og efter tilsynet er udviklet. Herefter vil vi implementere konceptet i vores tilsyn med affaldet hos virksomhederne.
		Hvordan: Konzeptudvikling: nyt koncept for tilsyn med virksomheder (fælles initiativ)	
2014	Virksomheder	Mål: Udvikle et konkret forslag til hvilke "værktøjer" den kommunale tilsynsmedarbejder kan benytte sig af i forbindelse med affaldstilsyn på virksomheder.	Afsluttet: Der er udvalgt tre hjælpeværktøjer, der har det til fælles, at de skal hjælpe virksomheden til også at handle efter tilsynet. Herefter vil vi implementere værktøjerne i vores tilsyn med affaldet hos virksomhederne.
		Hvordan: Udvikling af affaldstilsynet – hvad skal værktøjskassen indeholde? (fælles initiativ)	

Hvorn år	Målgruppe	Forslag til nye initiativer der gennemføres i 2016	Status	Økonomi
2015 – 2018	Virksomheder	Ingen initiativer prioriteret i 2015 - 2016	-	-

Hvad vil vi opnå med indsatsområdet 13

Fremme udsortering af genanvendeligt affald fra virksomheder gennem en styrket gensidig forståelse og tættere dialog i forbindelse med tilsynsbesøget.

Mål indsatsområde 13	Bemærkninger
Udvikle et koncept for affaldstilsyn, så det i endnu højere grad fremmer dialogen og forståelsen for, at affald er en ressource. Koncepterne implementeres fra 2014.	Koncepterne udvikles fælles med kommunerne i Vestforbrændings opland og forventes først færdig i 1. kvartal af 2015. Koncepterne forventes derfor først fuldt implementeret i kommunens miljøtilsyn fra 2015. Der føres dog allerede nu tilsyn med affaldet, da det indgår som en integreret del af kommunens miljøtilsyn på virksomhederne.

Målopfyldelse på indsatsområdet 13

Allerede nu føres der tilsyn med affald som en del af kommunen miljøtilsyn på virksomheder. Afventer færdiggørelsen af nyt fælles koncept for affaldstilsyn med fokus på kommunikation, der udarbejdes i samarbejde med kommunerne i Vestforbrændings opland.

Status på IPT

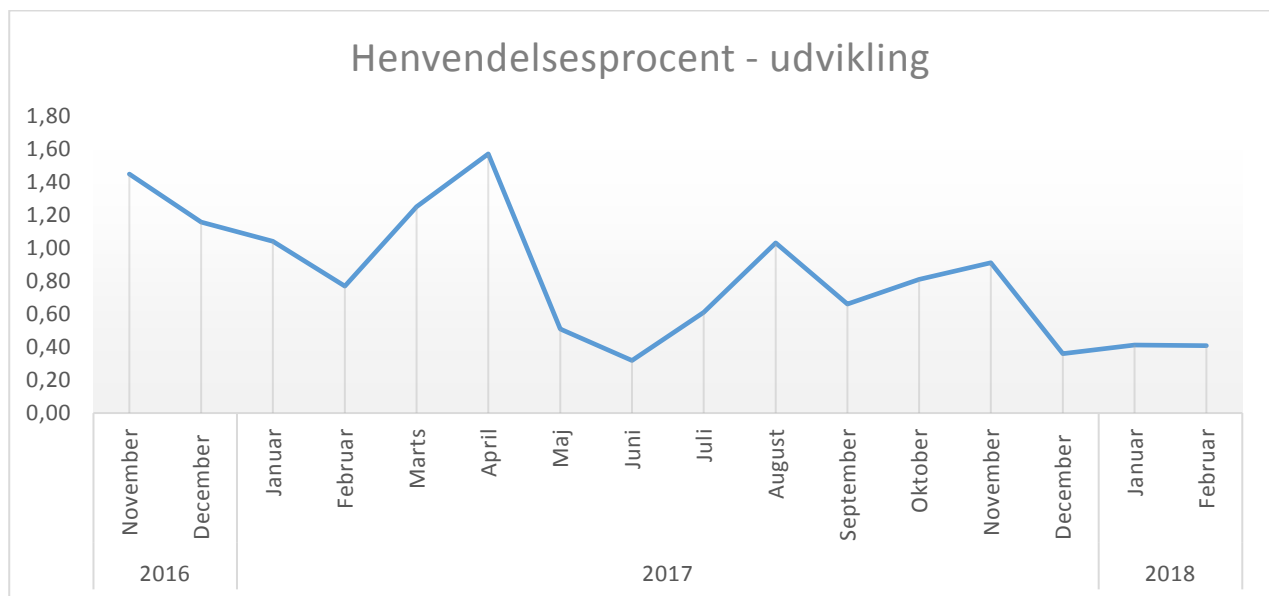
Albertslund - februar

Nedenstående tabel viser udviklingen i antallet af henvendelser i Albertslund Kommune i perioden 1. oktober 2016 til og med februar 2018. Kolonnen 'Antal henvendelser' er de faktiske henvendelser fra borgere. Kolonnen 'Henvendelsesprocent' er antallet af henvendelser set i forhold til antallet af tømninger til og med februar 18'. Kolonnen 'Antal bodsgivende afvigelser' kan være højere end 'Antal henvendelser', da den også indeholder gentagende boder - fx en adresse der ikke har fået tømt flere dage i træk eller har flere stykker materiel, der mangler tømning.

Albertslund					
	Måned	Antal henvendelser	Antal tømninger	Henvendelsesprocent	Antal bodsgivende afvigelser
2016	Oktober				
	November	402	27.782	1,45	
	December	463	40.004	1,16	
2017	Januar	350	34.354	1,04	
	Februar	233	33.478	0,77	
	Marts	348	37.684	1,25	
	April	501	32.606	1,57	
	Maj	182	37.231	0,51	
	Juni	137	43.023	0,32	
	Juli	235	38.272	0,61	
	August	427	41.264	1,03	
	September	225	34.239	0,66	
	Oktober	273	33.901	0,81	
	November	314	34.583	0,91	643
	December	125	34.654	0,36	131
2018	Januar	152	36.899	0,41	58
	Februar	133	32.625	0,41	36

Tabel 1 - Overblik af antal henvendelser, set i faktiske tal og procent ift. antal tømninger. I oktober var der fejl i total antal tømninger, derfor er afvigelsen i procent ikke retvisende og derfor taget ud.

Nedenstående graf viser udviklingen i antal henvendelser i procent, i forhold til antallet af tømninger fra Albertslund med start 1. oktober 2016 til og med februar 2018.

Nedenstående tabel viser antallet af afvigelser fordelt på fraktioner og kategorier i januar 2018.

Fraktion	Henvendelser
Dagrenovation	1
Affald ikke afhentet	1
Farligt affald	1
Miljøboks ikke ombyttet	1
Glas	21
Affald ikke afhentet	21
Mad	8
Affald ikke afhentet	6
Bioposer ikke leveret	2
Mad/Rest	3
Affald ikke afhentet	1
Beholder ikke sat på plads	1
Bioposer ikke leveret	1
Metal	23
Affald ikke afhentet	22
Låge ikke lukket efter tømning	1
Metal/Glas	1
Affald ikke afhentet	1
Pap	10
Affald ikke afhentet	10

Papir	17
Affald ikke afhentet	16
Låge ikke lukket efter tømning	1
Papir/Plast	5
Affald ikke afhentet	4
Tabt affald	1
Plast	26
Affald ikke afhentet	26
Rest	14
Affald ikke afhentet	14
Sortering	1
Affald ikke afhentet	1
Storskrald	2
Affald ikke afhentet	2
Hovedtotal	133

Grunden til at henvendelsesprocenten ikke er faldet, til trods for færre antal henvendelser i februar ift. januar, er pga. at der har været lidt færre antal af tømninger i februar.

Det er særligt de tørre fraktioner, som er overrepræsenteret i henvendelsesstatistikken, hvorfor vi fremadrettet, i samarbejde med M. Larsen, vil have særligt fokus på at bringe disse ned.

Til Brugergruppen

Pkt. 9 - Spørgsmål fra Brugergruppemedlemmer

- Bendte Egenhardt, Den Østrigske Villaby og Henrik Dahlberg, Grundejerforeningen Røddager:
Lys på Herstedøstervej/manglende lys på Harrestrupstien/den alternative vej mod Ballerup ad Hold-An-Vej er heller ikke belyst

Svar:

Herstedøstervej har status som skovvej i landzone og skal derfor, ifølge Albertslund Kommunes belyningsplan, ikke være belyst.

Det er blandt andet fordi, man i naturområder, som Vestskoven, gerne vil bevare muligheden for at opleve nattehimmelen uden forstyrrende lys.

I tillæg viser trafiktællinger, at der en gennemsnitlig hverdag i slutningen af november er:

58 cyklister i tidsrummet 06.00-09.00

63 cyklister i tidsrummet 16.00-19.00

Bilkørsel er stærkt begrænset, da kun ærindekørsel er tilladt, og vejen kun betjener 3 ejendomme.

Potentielt 121 cyklister vil opleve at cykle på sti uden belysning. Groft sagt vil cyklisterne, som cykler i intervallerne 6.30-8.30 og 16.00-19.00, opleve at cykle i skumring eller mørke svarende til 105 cyklister. Det er i de fire mørkeste måneder. I de øvrige fire måneder er behov for lys på stierne marginalt.

En modernisering af belysningen på Herstedøstervej vil koste ca. kr. 700.000,- og skal finansieres udover de midler, der er sat af til modernisering af vejbelysningen.

Samlet set giver dette ikke anledning til at ændre i forvaltningens vurdering af beslutningen om at nedlægge belysningen på Herstedøstervej.

- Kurt Kondrup, Ejerforeningen Askebo:
Har det betydning for boligens energimærkning, at den overgår til lavtemperatur?

Svar:

Albertslund overgår til lavtemperatur senest 1. januar 2026. En lavere fremløbstemperatur i fjernvarmenettet fremført til byens bygninger kan have konsekvens for bygninger med utilstrækkelig varmeisolering eller utilstrækkelige varmeblæser, typisk radiatorer.

Dato: 22. februar 2018
Sags nr.: 00.22.04-P35-2-18
Sagsbehandler: lip

**BY, KULTUR, MILJØ &
BESKÆFTIGELSE**

Byg, Miljø & Forsyning
Energi & Administration

Albertslund Kommune
Nordmarks Allé 1
2620 Albertslund

albertslund@albertslund.dk
T 43 68 68 68

Bygninger der optimerer varmeisoleringen vil både blive lavtemperaturforberedt, få bedre termisk komfort og et bedre energimærke.

Hvis forberedelse for lavtemperatur alene sker ved at skifte til større radiatorer, vil dette *ikke* forbedre energimærket og kun i nogen grad forbedre den termiske komfort. Et utilstrækkeligt isoleret hus vil desuden kræve et forhøjet varmeforbrug, da kolde flader i et rum kræver høj rumtemperatur, fx 23 grader, for at personoplevelsen af god termisk komfort kan finde sted. Dette medfører et forhøjet varmeforbrug. Større radiatorer vil dog nemt kunne tilføre huset tilstrækkelig varme til en tålelig termisk komfort, også ved lavtemperaturfjernvarme.

- Henrik Dahlberg, Grundejerforeningen Røddager:
Efterlyser erfaringer fra 14 dages tømning af madaffald sommeren 2017?

Svar:

Endnu ikke modtaget fra Affald & Genbrug

Brugergruppen

Mødedatoer i 2018

Datoer for møder i Brugergruppen i 2018:

Torsdag den 15. marts 2018
Onsdag den 13. juni 2018
Torsdag den 30. august 2018
Torsdag den 6. december 2018*

Brugergruppemøderne afholdes i Kommunalbestyrelsessalen kl. 18.30, med formøde for Arbejdsgruppen kl. 17.30.

*Årets sidste Brugergruppemøde starter kl. 17.30, med formøde for Arbejdsgruppen kl. 16.30, så vi traditionen tro kan spise julemiddag sammen efter mødet.

Vær opmærksom på, at mødet i juni afholdes på en onsdag, samt at mødetidspunktet er ændret til kl. 18.30.

Til orientering holder Arbejdsgruppen møde:

Torsdag den 1. marts 2018
Torsdag den 31. maj 2018
Torsdag den 16. august 2018
Torsdag den 22. november 2018

Arbejdsgruppens møder afholdes i mødelokale 1 eller 2, Rådhusets forhal fra kl. 17.00

Med venlig hilsen

Lissi Petersen
Administrativ medarbejder

Email: lissi.petersen@albertslund.dk
Dir. telefon: 43 68 68 35

Dato: 15. januar 2018
Sags nr.: 00.22.04-P35-1-18

**BY, KULTUR, MILJØ &
BESKÆFTIGELSE**

Byg, Miljø & Forsyning
Energi & Administration

Albertslund Kommune
Nordmarks Allé 1
2620 Albertslund

albertslund@albertslund.dk
T 43 68 68 68

RISIKOPROFIL UNDER LUP

Et pilotprojekt om at overvåge tilstanden for VEKS' rør har testet, hvordan man praktisk kan arbejde med asset management

Et mål i VEKS' strategi er at sænke kundernes varmepris. Et af midlerne kunne være at benytte ledelsessystemet asset management.

VEKS startede med en GAP-Analyse (GAP: Find hullerne), der kortlægger dels organisationens praksis, dels hvordan man kan gøre tingene bedre eller mere effektivt. Resultatet af GAP-analysen er en karaktergivning i forhold til best practice for asset management, anbefalinger til forbedringer samt en vurdering i forhold til ISO 55000.

– Før vi beslutter os for det store skuds, besluttede vi at teste asset management på et område, som har stor betydning for VEKS, fortæller transmissionschef Jørgen Eigaard. Det handler om overvågning af VEKS' rør og dermed forsyningsikkerheden ift. vores kunder.

Dette er et pilotprojekt, før VEKS kan indføre ledelsessystemet asset management. Asset management er et af VEKS' 19 strategiprojekter, der skal gennemføres inden 2020.

Større overblik

Forprojektet skulle afklare en række

Asset Management

- Kender vi risikoprofilen på vores anlægsportefølje - på sigt?
- Forstår vi de forretningsmæssige konsekvenser ved at reducere investeringer eller vedligeholdelseskostninger med X %?
- Kan vi retfærdiggøre vores planlagte investeringer over for vores kunder, ejere m.fl.?
- Er vi forberedt på en regulering baseret på afvejning af investering og vedligehold?

Opgravninger er jævnligt nødvendige i vedligeholdelsen af VEKS' rørsystem

spørgsmål, der trænger sig på, specielt nu hvor dele af fjernvarmesystemet har rundet 30 år. Objektet for forprojektet var at analysere cirka 55 km transmissionsrør.

– En af GAP-analysens hovedkonklusioner var, at VEKS har store mængder data til rådighed, men de er ikke blevet brugt systematisk i forholdet mellem risiko og økonomi, fortæller Jørgen Eigaard.

I pilotprojektet blev der vægtet sandsynlighed og konsekvens, når VEKS skal vælge mellem fremtidens strategi til at overvåge og vedligeholde muffer og transmissionsrør.

Hovedresultater

Det er kendt, at VEKS' muffer er et svagt led i rørsystemet. De 55 km rør blev med asset management-metodik opdelt i strækninger, og hver enkelt

muffe blev analyseret og samtidig rangeret efter omkostninger, frekvens, effekt og risici.

Der er analyseret store mængder data og vurderet sandsynligheder og konsekvenser for hvert dataområde. VEKS har fået en risikoprofil og et grundlag for, hvor man kan hhv. øge/reducere vedligeholdelsesbudgettet. – Næste skridt bliver at beslutte os for, hvordan vi fremover vil overvåge systemet. Her har asset management-metoden givet værdi, og vi har nu et solidt grundlag for, hvordan vi kan anvende asset management på andre områder, slutter Jørgen Eigaard.

Yderligere oplysninger: Jørgen Eigaard Hansen, transmissionschef
je@veks.dk T 43 66 03 32

VAKS MED VEKS

Datoerne for VEKS' kurser er nu planlagt for hele 2018

VEKS' efteruddannelses tilbud tilpasses og udvikles i takt med tiden og brugernes behov.

Særligt **modul 17 "Varmeregnskab og klimaskræm"** er ændret markant i 2018-programmet. Kurset er opdateret ift. ny lovgivning samt krav til måling af varmebrug. Kursisterne lærer om positive såvel som negative følger af, at mange ejendomme er blevet efterisolerede og har indført energibesparende foranstaltninger. De negative konsekvenser kan fx være skimmelangreb, dårlig drift, høje enkeltregninger etc. Skærpede krav til målenøjagtighed og dokumentation fylder også dagen. Du lærer dels om boligkonstruktioner og lovkrav, dels om hvordan man efterisolerer og udskifter/forbedrer vinduer og døre.

– Vi har oplevet et stigende behov for uddannelse i takt med, at der er

kommet mange nye beskæftigede inden for fjernvarme, fortæller Nina Dalsgaard, VEKS' kursussekretær. De nye "jernvarmefolk" kommer i høj grad fra de nye forsyningsområder, hvor fjernvarmen har afløst gassen.

Pakkeløsning

De fleste kursusedtagere har gennem tiderne valgt at følge de fleste af kurserne - måske over flere år.

–Tager man hele pakken, får man en allround uddannelse, der giver en solid ballast, som kan bruges meget konkret i hverdagens drift af fjernvarme, fortæller Nina Dalsgaard. Kursisterne får også et gennemarbejdet materiale med hjem, som blandt andet kan bruges som opslagsbog og stå en bi, hvis fjernvarmen driller.

– Et andet vigtigt element ved at gå på kursus er, at deltagerne får skabt gode

netværk, som senere kan bruges til at udveksle erfaringer, understreger Nina Dalsgaard. Man kan læse mere om - og tilmelde sig til - kurserne på VEKS' hjemmeside under "Service" eller rekvirere den nye kursusfolder hos Nina Dalsgaard.

Yderligere oplysninger:
Nina Dalsgaard,
VEKS' kursussekretær
T 43 66 03 42 nd@veks.dk

Lær mere om fjernvarme 2018

LEDER

FORDI VI VIL

I VEKS passer vi på hinanden - hele året - fordi vi vil!

I VEKS prioriterer vi miljø og arbejdsmiljø højt for såvel personer, tekniske anlæg og driften af anlæggene. Derfor skal alle VEKS' medarbejdere, håndværkere m.fl., der arbejder på VEKS' anlæg, kende til indholdet af selskabets Miljø og Arbejdsmiljøfolder. Hvis ansvarlighed ikke er en naturlig del af ens daglige rutiner, kan konsekvenserne blive meget alvorlige.

Derfor er budskaber som:

- "Pas på! Pas på miljøet, dig selv - og andre!"
- "Fælles miljø - det gælder dit og vores miljø og arbejdsmiljø"
- "Ryd op! Har du tænkt på, at andre kan komme galt af sted, hvis du lader værktøj ligge og flyde? Husk at rydde op løbende - og efter endt arbejde"

Enkle og klare budskaber, der er til at forholde sig til - og ikke mindst huske og dermed efterleve.

Det er imidlertid ikke nok kun at have letforståelige slogans for at sikre et godt miljø og arbejdsmiljø. Det er også nødvendigt fra tid til anden at sikre, at regler og procedure bliver overholdt.

Derfor foretager VEKS stikprøvevis kontrol af, at leverandører overholder gældende lovgivning på miljø og arbejdsmiljøområdet, samt at gældende retningslinjer efterleves.

Her kan være tale om, at svejse- og skærearbejde udføres forsvarligt og efter reglerne, at løftegrej og el-værktøj er eftersat/funktionsdygtigt, at kemikalier opbevares korrekt, at arbejdet foregår korrekt samt at hviletidsregler overholdes.

Det er således ikke kun op til jul, at vi i VEKS kerer os om hinanden - nej den primære indsats foregår mellem nytår og jul!

Hvorfor? Fordi vi vil - og fordi det på den lange bane reducerer VEKS' samlede omkostningerne til glæde for VEKS' kunder.

Med dette enkle budskab ønskes alle VEKS' samarbejdspartnere en glædelig jul og et godt nytår.

Lars Gullev

FOKUS PÅ MILJØ, ARBEJDSMILJØ OG SIKKERHED

VEKS har for nylig udgivet en ny miljø- og arbejdsmiljøfolder med titlen "Fordi vi vil".

Målgruppen for folderen er eksterne teknikere, håndværkere m.fl., som arbejder på VEKS' anlæg.

VEKS' anlæg omfatter:

- **VEKS Transmission:** VEKS' rørsystem, veksler- og pumpestationer etc.
- **VEKS Distribution:** Køge, Tranegilde og Mosede Fjernvarme
- **VEKS Produktion:** Køge Kraftvarmeværk og Solrød Gasmotor

Fælles for samarbejdspartnerne er, at de alle har tilknyttet en VEKS-kontakt-

person med det overordnede ansvar for den pågældende opgave.

Folderen gennemgår mange forhold - fra hvor man melder sin ankomst over personlige værnemidler, certifikater, håndtering af farlige stoffer, kontrol og affaldsbehandling til alarmering, hvis uheldet er ude.

Yderligere oplysninger:

Niels Stryhn Tollundgaard,
QHSE-ansvarlig, arbejdsmiljø
nst@veks.dk D 43 66 03 38

Fordi vi vil

VEKS' miljø- og arbejdsmiljøfolder

VEKS PÅ VISIT

Besøgsrunden gennemføres én gang årligt for at diskutere det dybere samarbejde ved siden af de daglige samarbejdsrelationer

Mindst en gang om året har vi kunde-kontakt... – Næh, sådan fungerer det heldigvis ikke i virkelighedens verden, fastslår Mikael Stendorff, teamleder for drift, regulering og overvågning. Mange af VEKS' medarbejdere - fx i den døgnbemandede driftscentral - har tæt kommunikation med fjernvarmeselskaberne - op til flere gange dagligt. Men VEKS' besøgsrunde, som omfatter alle fjernvarmeselskaberne, giver mulighed for at komme et spadestik dybere i samarbejdsrelationen, og samtidig gensidigt informere og diskutere på et mere overordnet plan.

Til møderne deltager to VEKS-medarbejdere, heraf altid Mikael Stendorff. Før besøget modtager kunderne ud over en udførlig dagsorden årets driftsdata for deres respektive selskab.

Lydhørhed

– Besøgene gennemføres i en ånd, hvor vi virkelig lytter. Målet er lydhørhed, og ikke at vi skal dosere VEKS-informationer ud over vores kunder, fortæller Mikael Stendorff - vi er jo meget afhængige af hinanden i hverdagens samarbejde, og derfor er det personlige møde vigtigt.

Møderne varer typisk en times tid. Efter en kort indledning (i år om VEKS' nye organisation) fortæller parterne om planlagte ud-

Strategi

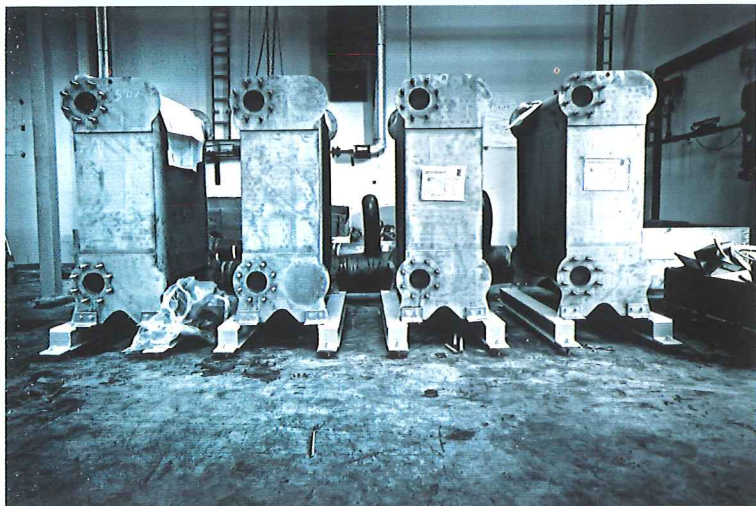
Besøgsrunden, som har fundet sted i mange år, er i øvrigt også et vigtigt element i to af VEKS' strategiprojekter om at

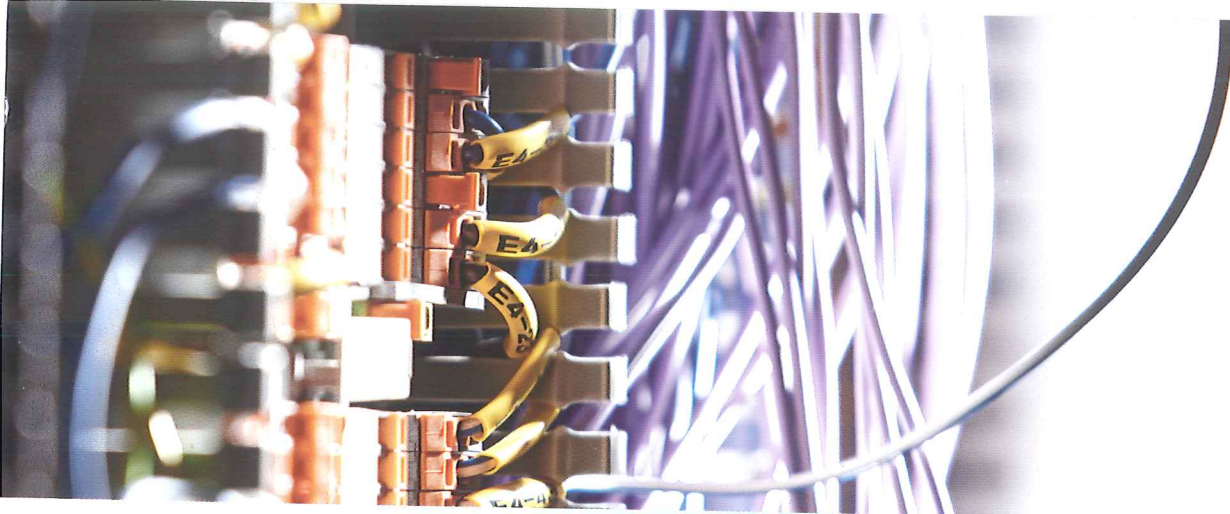
- udvikle kommunikationen med ejere og kunder
- fastholde og genvinde kundernes tillid.

videlser, ombygninger mm., som vil påvirke det fælles fjernvarmesystem. Et fast vigtigt punkt er evaluering af samarbejdet i hverdagen: Er reaktionstiden hos VEKS fx acceptabel? Samtidig er mødet også en god anledning til at ajourføre listen over relevante kontaktpersoner. Besøget hos kunden lukkes altid med, at vi spørger, om vi skal komme igen næste år? Indtil videre har svaret altid været JA, slutter Mikael Stendorff.

Yderligere oplysninger: Mikael Stendorff Nielsen, teamleder for drift, regulering og overvågning
msn@veks.dk D 43 66 03 60

Samarbejdet med VEKS handler om meget andet end udskifning af vekslere

SUND FORNUFT SAT I SYSTEM

VEKS har for nylig ansat en it-sikkerhedskoordinator

Midt i november startede Niels Laursen som informationssikkerhedskoordinator i VEKS. Blandt Niels' primære opgaver bliver at vedligeholde og udvikle VEKS' generelle informationsikkerhed. Det betyder, at VEKS' informationer og it-systemer løbende forbedres, men også *adgangen* dertil skal beskyttes bedst muligt for uautoriseret anvendelse og brug. I værste fald kunne det skade den stabile varmesforsyning til kunderne.

Hos VEKS skal man dels strukturere allerede gode vaner, dels sætte lys på tvivlsomme vaner, så de kan udryddes. – Derfor vil vi uddanne organisationen i, hvordan vi mener it-sikkerheden i VEKS skal opfattes og efterlevs. Det vil ske via oplysning og træning, men også med den fornødne kontrol, understreger Niels.

VEKS ønsker at opbygge et ledelsessystem ISMS (It Information Management Systems), der under-

støtter standarden ISO 27001 for at optimere måden at styre alle sikkerhedsregler, men også for at sikre kunders persondata. Med ledelsens involvering oparbejder VEKS en løbende opfølgning og forbedring af it-sikkerhed og beredskaber. Via opbygningen af it-

ledelsessystemet kan VEKS opfylde betingelserne i standarden ISO 27001. Denne "ISO-opgave" er sat i gang samtidig med en anden opgave om "GDPR".

Pas på persondata

GDPR er ligeledes en af Niels' opgaver, idet VEKS - som alle andre virksomheder - skal dokumentere at overholde EUs persondataforordning; en lov, som træder i kraft den 25. maj 2018. Loven går under betegnelsen GDPR: General Data Protection Regulation.

Det overordnede formål er at sikre, at VEKS internt ikke anvender persondata til andet end formålet. Persondata er den enkeltes ejendom og udgør en værdi, som den enkelte virksomhed er pligtig til at beskytte. Persondata er personlige oplysninger om mennesker, der har eller har haft tilknytning til VEKS, og kan fx omhandle kunder, medarbejdere, jobsansøgere m.fl.

Persondata i virksomheder

- Skal slette uaktuelle persondata efter brug
- Dokumentationskrav til, hvordan man opbevarer persondata
- Kunne udlevere, rette og slette personrelaterede data på anfordring
- Sikker opbevaring af persondata

EU's lov om persondata træder i kraft den 25. maj 2018

Når man i VEKS har fået status over persondata, skal der formentlig ændres i flere arbejdsgange for at sikre efterlevelse af gældende persondatalov. – Der kan gemme sig gamle vaner, som skal revideres, konstaterer Niels.

Første step vil være, at VEKS' medarbejdere skal forholde sig til "deres" brug af personoplysninger, og typisk spørge: Hvorfor gemme historiske persondata, som ikke bruges alligevel? At man ikke sletter data, skyldes oftest en gammel rutine eller ren og skær forglemmelse.

De nye regler kræver ud over sikker lagring og brug, at VEKS i nogle tilfælde skal indhente samtykke fra de personer, vi registrer og opbevarer data for - inden data må anvendes.

Yderligere oplysninger:
Niels Laursen, informations-
sikkerhedskoordinator
nkl@veks.dk D 43 66 03 41

Niels Laursen er 60 år, og har arbejdet som konsulent/projektleder i såvel Region Hovedstaden samt Erhvervs- og Vækstministeriet med lignede opgaver.

**VEKS ønsker alle samarbejdspartnere
en glædelig jul og godt nytår!**